

38658, VI, X, f

CHRESTOMATHIA
PALAEOSLOVENICA

EDIDIT

FR. MIKLOSICH.

VINDOBONAE.
APUD GUILIELMUM BRAUMÜLLER.

1854.

3.

CHRESTOMATHIA

PALAEOLOGICA

EDIT

FR. MUKLOSICH

VINDOBONAE

APUD GUILLIUM BRAMMILLER

1851

030047401

1. Иаковъ възраштають савъ отъчество свое.

БЫТІЕ. ЛА. ЛВ. ЛГ. ЛЕ.

Слыша же Иаковъ рѣчи сыновъ Лавинъ глаголющихъ: въза Иаковъ все отъца нашего, и отъ сжштинихъ отъца нашего сътвори всѣхъ славъ сиѣхъ. и оузрѣ Иаковъ лице Лавино, и се, не вѣлаше къ нѣмоу яко въчера и третинѣхъ дѣни. рече же господь къ Иакову: възрасти са въ землѣхъ отъца своего и въ родъ свой, и вѣдѣ съ тобою. поустивъ же Иаковъ призва Лия и Рахилию на поле, идеже вѣлахъ стада. и рече имъ: нѣмѣхъ видѣхъ, яко нѣсть лице отъца ваю къ мѣнѣхъ яко въчера и третинѣхъ дѣни. се же богъ отъца моего вѣ съ мѣною, и ва вѣста, яко всѣхъ силохъ своихъ работахъ отъцоу ваю. отъць же ваю оутѣште мѣ, и измѣни мѣзѣхъ моихъ десяти агнѣцъ. нѣ не дастъ ѣмоу богъ зѣла сътворити мѣнѣхъ. аште речеть тако: пѣстрою тебѣ да вѣдетъ мѣзда, и родать всѣхъ овецъ пѣстро. аште ли речеть тако: вѣлоу да вѣдетъ тебѣ мѣзда, и родать всѣхъ овецъ вѣло. и отать богъ всѣхъ скотъ отъца ваю, и дастъ мѣнѣхъ. и рече ми ангелъ господень ноштинъ въ снѣхъ: Иакове, Иакове. азъ же рѣхъ: что ѣсть; и рече ми: азъ ѣсмь богъ ѣвинъ са тебѣ на мѣстѣхъ божи, идеже помаза ми стѣпѣ, и моли са мѣнѣхъ молитвою. нѣмѣхъ оубо вѣстани, и изиди отъ землѣхъ сѣхъ, и иди въ землѣхъ рожденихъ своихъ, и вѣдѣ съ тобою. и отъвѣштавъши Лия и Рахилия рекоста къ нѣмоу: оутѣ нѣсть нама части отъца ни причастни въ домоу отъца наю;

нѣ яко тоужди бѣховѣ ѿмоу. продасть бо на, и изѣ
цѣнѣ наю. всѣ богатство и вса слава, ѿже отатѣ
богѣ отѣ отца наю, нама вѣдетъ и чадомѣ наю. нѣнѣ
оубо ѿанко ти глагола богѣ сътворити, твори. вѣставѣ
же Иаковѣ поля женѣ свои и дѣти свои и вѣсѣди ѿ
на вѣлѣждѣ. и забра всѣ имѣннѣ своеѣ и всѣ съсѣдѣ,
ѿже прѣжа вѣ Междоуѣччѣ, и всѣ своеѣ, отити кѣ
Исаакоу отцу своему вѣ землѣ ханаанѣскѣ. Лаванѣ
же отидѣ стрѣшѣ овцѣ своиѣ. оукраде же Рахилинѣ
коумирѣ отца своего. Иаковѣ же потан Лавѣ Гоуриноу,
и не повѣда ѿмоу, яко отѣходитѣ. и отидѣ самѣ съ
вѣсѣми своимѣ, и прѣидѣ рѣкѣ, и вѣниде вѣ горѣ Га
лаадовѣ. повѣдаша же Лавѣ Гоуриноу третѣи дѣнь,
яко Иаковѣ отидѣ. и понимѣ всѣ братѣи своиѣ съ собою
гна вѣ слѣдѣ Иакова седмѣ дѣний. и постиже и вѣ горѣ
Галаадовѣ. приидѣ же богѣ кѣ Лавѣ ноштинѣ вѣ сѣнѣ,
и рече ѿмоу: сънабѣди сѣ самѣ, да не вѣзглаголиши кѣ
Иаковоу зѣла. и постиже Лаванѣ Иакова. Иаковѣ же
потѣкнѣ кѣшѣи своиѣ вѣ горѣ. Лаванѣ же раставѣ бра
тинѣ своиѣ вѣ горѣ Галаадовѣ. рече же Лаванѣ кѣ Иако
воу: чѣто сѣ сътвори; по чѣто тай отидѣ, и окраде мѣ,
и отѣведе дѣштерѣ мои яко пакнѣннѣи оржжѣи; и
ашѣ бѣ ми повѣдаѣ, отѣпоустѣиѣ тѣ бѣхѣ съ весе
лиѣмѣ и съ коумѣвалѣи и гѣслѣми. и не бѣхѣ подобнѣ
цѣловати дѣтинѣ своиѣ и дѣштероу своею. нѣнѣ же
грѣбо сътвори. и нѣнѣ можетѣ рѣка моя вѣрѣдити тѣ.
нѣ богѣ отца твоего вѣчера рече ми: сънабѣди сѣ самѣ,
ѿда вѣзглаголиши кѣ Иаковоу зѣло. нѣнѣ оубо иди,
помѣшлѣннѣи бо помѣслиѣи ѿити вѣ домѣ отца

своего. по чѣто оукраде богы мои; отъвѣшта же Иаковъ: рѣхъ бо, еда отимеши дѣштери свои отъ мене и вѣса мои. рече же Иаковъ: оу негоже аште обрашѣши богы свои, да не бѣдетъ живѣ прѣдъ братиѣ нашеѣ. познай, чѣто іестъ твоѣ оу мене, и вѣзьми. и не позна оу него ничѣсоже. не вѣдѣаше же Иаковъ, іако Рахилина жена іего оукраде ѿ. вѣлѣзъ же Лаванъ изиска имѣннѣ Лиино, и не обрѣте. и ишѣдъ отъ имѣннѣ Лиина изиска имѣннѣ Иаковаіе, и не обрѣте ихъ, и имѣннѣ обою равѣнню изиска. прииде же и въ имѣннѣ Рахилино. Рахилина же вѣзьмѣши коумирѣа положи ѿа подъ сѣдло вѣлѣждино, и сѣде врѣхоу ихъ. и рече отцоу своему: не имѣи си тяжѣка, господи, не можѣ стати прѣдъ тобою. поискавъ Лаванъ въ вѣсемъ имѣнни не обрѣте коумирѣ. разгнѣва же са Иаковъ и сварѣ бѣсть на Лавк. отъвѣштавъ же Иаковъ рече къ Лавк: чѣто неправѣда моя, чѣто ли грѣхъ мой, іако жениши въ слѣдъ мене, и іако изиска вѣса съсѣды мои; чѣто обрѣте отъ вѣсѣго съсѣда домоу своему; положи сѣде прѣдъ братиѣѣ своеѣ и братиѣѣ моѣѣ, и да оукражѣтъ междуоу нама овѣма. се ми два десѣти лѣтъ азъ съ тобою іесѣмъ бѣмъ. овѣца твоѣа и козы твоѣа не бѣшѣа безъ плода. овѣнъ твоихъ стадъ нѣсмъ изѣлѣ. звѣропадинѣ не принесоухъ тебѣ азъ. напѣлѣнѣхъ ти тѣтъбинѣ дѣневѣнѣмъ и тѣтъбинѣ ношѣнѣмъ. бѣхъ дѣннѣ жеромъ зноѣмъ а стоуденнѣ ношѣнѣ. и отъхождаше сънъ отъ очию моѣю. се мѣнѣ два десѣти лѣтъ азъ бѣхъ въ домоу твоѣмъ. работахъ ти четѣри на десѣте лѣта двою ради дѣштероу твоѣю, и шѣсть лѣтъ за овѣца твоѣа. и прѣбѣндѣ

мъздѣ моѣ десяти агнцѣ. аште не бѣ быль богъ отца
 моего Авраама и страхъ Исааковъ, нынѣ тѣшѣ бы
 ма отъпоустилъ. съмѣриеніе моѣ и трюдѣ ржкоу моѣю
 видѣ богъ, и наказа тѣ въчера. отъвѣштавъ же Лаванъ
 рече къ Иакову: дѣштери дѣштери моѣ, сынове сыно-
 ве мон, и скотъ скотъ мой, и все се, ѣлико видиши,
 моѣ іестъ и моѣю дѣштероу. чѣто сѣтворишъ нма дньск
 или чадомъ іею, иже родиста; нынѣ оубо ходи, и за-
 вѣштайвѣ завѣтъ азъ и ты. и бѣдетъ въ послоушаніе
 между мѣноу и тобою. рече же іеому: се, нѣсть съ
 нама никогоже. видѣ богъ послоухъ между мѣноу и
 тобою. възъмъ же Иаковъ камень постави и въ стапѣ.
 рече же Иаковъ брати своей: съверѣте каменіе. и съ-
 браша каменіе, и сѣтвориша могыла. и яша и пиша
 тоу оу могылы. и рече іеому Лаванъ: могыла си по-
 слоухъ между мѣноу и тобою дньск. и прозва ѣхъ Ла-
 ванъ могыла послоушна. рече же Лаванъ Иакову: виждь
 богъ между мѣноу и тобою, аште отиде вѣ дроугъ отъ
 дроуга. аште съмѣриши дѣштери мон, аште поймеші же-
 ны надъ дѣштери мон, виждь, нѣсть никогоже съ нама
 видашта. богъ послоухъ между мѣноу и между тобою.
 и рече Лаванъ Иакову: се, могыла си и послоухъ стапѣ
 съ. аште бо не минъ азъ къ тебѣ, то ни ты не мини нама
 могылы сеѣ и стапѣ сего съ зѣлокоу, богъ Авраамъ и
 Нахоровъ сѣди между нама. и кла са Иаковъ по боязни
 отца своего Исаака. и сѣтвори трѣвѣ въ горѣ, и при-
 зва братиѣхъ своихъ, и яша и пиша, и сѣпаша въ горѣ.
 вѣставъ же Лаванъ за оутра цѣлова сыны свои и дѣ-
 штери свои, и благослови ѣ. и възвратъ са Лаванъ оти-

де на мѣсто своѣ, и Иаковъ отиде на пѣть свой. и въ-
 зрѣвъ очима своими видѣ пѣтъ божий въпѣчивъшъ
 сѧ. и сърѣктоша и ангели божии. рече же Иаковъ оу-
 зрѣвъ ѿ пѣтъ божий сѧ. и прозва нма мѣстоу томоу
 пѣтци. ^{miller} поустѣ же Иаковъ слоуггы прѣдѣ собою къ Иса-
 воу братоу своему въ земли Сирѣ, въ село Едомъ, и
 заповѣда нма глагола: тако рыцѣте господиноу мое-
 моу Исавоу: тако глаголютъ рабѣ твой Иаковъ: оу Лавы
 обитахъ и чекахъ до селѣ. и быша ми волове и осли и
 овцы и раби и рабыни. и поустѣхъ повѣдатъ господи-
 ноу своему Исавоу, да бы обрѣлъ рабѣ твой благо-
 дѣтъ прѣдѣ тобою. и възвратиша сѧ слоуггы къ Иако-
 воу глаголюште: ходихомъ къ братоу твоемоу Исавоу,
 и се, самъ идеть противъ тебѣ, и чѣтыри съта мжжъ
 съ нимъ. оубоѣ же сѧ Иаковъ зѣло, и въ недоумѣнии
 бысть. и ^{family} разажни челядь свою и говада и великѣды и
 овцы на два пѣка. и рече Иаковъ: аште приндѣтъ
 Иавъ на единѣ пѣтъ и съскчѣтъ и, вѣдетъ въторый
 пѣтъ въ съпасеніе. рече же Иаковъ: богъ отца моего
 Авраама и богъ отца моего Исаака, господи, глаго-
 лахъ къ мѣнѣ: иди въ земли рождениа своего, и
 благо ти сътвори. доваіетъ ми отъ всея правды и
 отъ всея истины, ѡже сътвори рабоу своему. съ
 жезломъ бо симъ прѣидохъ Иорданъ сѧ. нынѣ же быхъ
 въ два пѣка. избави мѧ изъ рѣкы брата моего, изъ
 рѣкы Исава. ѡко боѣ сѧ іего, іеда пришѣдъ оубиетъ
 мѧ и матере съ чады. ты же рече: благо ти сътвори,
 и постави племя твое ѡко пѣскъ морскыи, иже сѧ
 не иштѣтѣтъ отъ мѣножества. и съпа тоу той ношти.

и въза ѡже имѣаше дары, и поустѣ Исаѡу братѡу
своемоу козѣ двѣ сътѣ, козля двѣ десѣти, овцы двѣ
сътѣ, овны двѣ десѣти, вельеждѣ доинѣ съ ждрѣ-
бьци нхѣ три десѣте, воловѣ четыри десѣте, юнѣ
десѣтъ, ослицы двѣ десѣти и ждрѣбьцѣ десѣтъ. и
дастѣ ѡ въ рѣцѣ рабомѣ своимѣ коіеждо стадо оное.
рече же рабомѣ своимѣ идѣте прѣдѣ мѣноу, и междѣ
сѣтворите междѡу стадомѣ и стадомѣ. и заповѣда прѣ-
воуемоу глаголю аште тѣ сѣраштеть Исаѣ братѣ
мой, и въпрашають тѣ глаголю чий іеси; и, камо
идеши; и чия сѣтъ си, ѡже прѣдѣ тобою идѣтъ;
рѣци іемоу раба твоего Иакова, дарѣ поустѣ господи-
ноу моемоу Исаѡу, и се, самѣ за нами идеть. и запо-
вѣда прѣвоуемоу и въторѡуемоу и третіюемоу и
всѣмѣ прѣдидѣштинѣмѣ въ слѣдѣ стадѣ сихѣ глаголю
по сему словеси глаголюте Исаѡу, іегда сѣраштете и,
и рѣцѣте се, рабѣ твой Иаковѣ идеть за нами. вѣшта
бо оукрошѣ лице іего даромѣ снѣм прѣди сѣрѣтаи-
штинѣмѣ и, и по сѣмѣ оузрѣ лице іего. негли бо приметѣ
лице мое. и прѣдидѣхѣ дарѣ прѣдѣ нѣмѣ. самѣ же
лежа той ношти въ пѣцѣ. вѣставѣ же той ношти поѡ
обѣ женѣ и обѣ рабыни и іедино на десѣте чѣдо свое,
и минѣ бродѣ Иавоухѣ. и поѡ ѡ, и минѣ водоточіе, и
прѣведе всѣ свои. вѣзрѣвѣ же Иаковѣ очима своимѣ
видѣ Исаѣ братѣ свой идѣшѣ и четыри сѣта мѣжѣ
сѣ нѣмѣ. и разлѣчи Иаковѣ дѣти на Лиѣ и на Рахилиѣ
и на обѣ рабыни. и постави обѣ женимѣ и сыны іео
въ прѣди, Лиѣ же и дѣти іео по нѣхѣ, и Рахилиѣ и
Иосифѣ сѣзади. самѣ же изиде прѣдѣ нѣми. и поклони

са до земли седмишди, дондеже приближи са къ братоу своему. и приде Исавъ противъ нему. и объмъ и припаде къ выи его, и цклова и. и плакаста са оба. и възрѣвъ видѣ жены и дѣти. и рече: что си тебѣ сжтъ; дѣти ми сжтъ, и ниже ма помилова богъ, раба твоего. и пристжпиша женимъ и дѣти его, и поклониша са. и пристжпи Лия и дѣти ея, и поклониша са. и по семъ пристжпи Рахилина и Иосифъ, и поклониста са. и рече: что си ти сжтъ, вси плъци си, иже сръктохъ; онъ же рече: да обратеть отрокъ твой благодѣтъ прѣдъ тобою, господи. рече же Исавъ: имамъ мѣного, брате. бжди тебѣ твое. рече же Ияковъ: аште есмь обрѣлъ благодѣтъ прѣдъ тобою, прими даръ отъ моею рожкоу. сего ради видѣхъ лице твое, яко кто видитъ лице божіе. и покажи ми любѣвь. прими даръ мой, иже принесохъ тебѣ, яко помилова ма богъ, и имамъ вса. и оумоли и, и възатъ. приде же Ияковъ въ Лоуѣж, иже естъ въ землѣ ханааньскѣй, самъ и вса челядь, иже бѣ съ нимъ.

II. Иосифъ продаемъ братіею.

БЫТИЕ. 43. 44.

Иосифъ же седми на десате лѣтъ бѣаше пасы овца отца своего съ братіею своею, юнотою сы, съ сыны Валины и съ сыны Зельфинны, женоу отца своего. приложиша же на Иосифа хоула зѣла къ Издраилю отцоу своему. Ияковъ же любляаше Иосифа паче всѣхъ сыновъ своихъ, яко сынъ старостынь бѣ-

аше іемоу. сѣтвори же іемоу ризжъ краснѣхъ. видѣвъше же братіи іемоу, іако іего отьць любити паче вѣсѣхъ сыновъ своихъ, възненавидѣша іего, и не можаахъ глаголати къ іемоу ничьсоже мирна. видѣвъ же Иосифъ сѣнъ повѣда и братиіи своіей. и рече имъ: послушайте сѣна сего, иже видѣхъ. мнѣахъ въ важжшѣ снопиіе срѣдѣ поля, и вѣста мой снопъ оуправъ, ваши же снопове окрѣстѣ стояшѣе кланѣахъ са моемоу снопоу. рѣша же іемоу братіи іего: іеда цѣсарѣствоуѣа цѣсарѣ вѣдѣши намъ, или владѣти обладаѣши нами; и приложиша іеште ненавидѣти іего сѣнъ іего ради и рѣчиіи іего ради. видѣ же другъїи сѣнъ, и повѣда и отьцоу своіемоу и братиіи своіей, и рече: се, видѣхъ другъїи сѣнъ: акы сѣнъце и мѣсѣцъ и іедина на десѣте звѣзда покланѣахъ ми са. и запрѣти іемоу отьць іего, и рече іемоу: что іестъ сѣнъ сѣ, иже іеси видѣахъ; дѣіеши ли пришедъше азъ и мати твоѣа и братіи твоѣа поклонимъ са тебѣ до земли; вѣздревьноваша же іемоу братіи іего, а отьць іего сѣнабѣдѣ слово се. отидоша же братіи іего пастѣ овьцъ отьца своіего въ Сихемъ. и рече Издраніль къ Иосифоу: братіи твоѣа пасжѣтъ въ Сихемѣ, ходи, да та поустѣ къ нимъ. рече же іемоу: се азъ. рече же іемоу Издраніль: шѣдъ виждѣ, аште сжѣтъ сѣдрави братіи твоѣа и овьцѣа, и повѣси ми гласъ. и поустѣи и отъ раздолїи Хевроноу. и приидѣ въ Сихемъ, и сѣрѣте и мжжѣ блждашѣ на полѣ. вѣпроси же и мжжѣ глагола: чьсо иштеши; сѣ же рече: братіи твоѣа иштѣ, повѣждѣ ми, кѣде пасжѣтъ. рече же іемоу мжжѣ: отидоша отъ сѣдѣ, слышахъ бо ѣа глаголашѣа: поидѣмъ

въ Доданимъ. и иде Иосифъ въ сакдъ братниа своѣя,
 и обрѣте ѿ въ Доданимъ. оузрѣша же и изъ далеча прѣ-
 жде приближенія его къ нимъ, и съвѣшташа са оубити
 и. вѣшташа же кждо ихъ къ братоу своемуу. іесе,
 съновидьць онъ идеть. нѣмъ оубо ходите, да оубиѣмъ
 и, и вѣверъжемъ и въ іединъ потокъ отъ сихъ, и ре-
 чѣмъ. звѣрь зѣлъ изѣлъ и іестъ. и да оузримъ, чьто
 бждѣтъ съниа его. слышавъ же Роувимъ избави и отъ
 ржкоу ихъ, и рече. не оубиамъ его въ доушѣ. рече же
 имъ Роувимъ. не пролѣйте крѣви, вѣверъзѣте и въ по-
 токъ сей поустыниа, ржкоу же не вѣзложите на нѣ. іако
 да избавить и отъ ржкоу ихъ, и отъ поуститъ и къ отъ-
 цоу его. бысть же, іегда прииде Иосифъ къ братни
 своѣй, съвѣккоша Иосифа съ ризы красныа, иже бѣ
 на немъ. и понмѣше и вѣверъгоша въ ровъ, потокъ же
 тѣ вѣ тѣшѣ, воды не имѣа. сѣдоша же іастъ хлѣба,
 и вѣзрѣвъше очима своима видѣша, и се, пжтѣници
 Измаилѣтѣне идѣахъ отъ Галаада, и вельбѣди ихъ
 плѣни тилмѣана и смолы и вонѣлицы, идѣахъ бо въ
 Егѣпѣтъ. рече же Іюда братни своѣй. чьто потрѣбно,
 аште оубиѣмъ брата своего, и съкрыѣмъ крѣвь его;
 ходите, и отѣдадимъ Иосифа Измаилѣтѣномъ симъ. рж-
 коу же своєю не положимъ на нѣ, іако братъ нашъ и
 плѣтъ наша іестъ. послоушаша же братниа его. и мино-
 вахъ мжжи Мадѣине коупѣци, и извѣккоша и вѣнъ
 изъ потока, и отѣдаша и Измаилѣтѣномъ на двою
 десѣтоу златиць, и съведоша Иосифа въ Егѣпѣтъ.
 вѣзврати же са Роувимъ къ потокоу, и не оузрѣ
 Иосифа въ потоцѣ, и растрѣза ризы своѣя, и прииде

къ братни своѣй, и рече: отрочишта нѣсть въ потоцѣ,
 азъ же камо идѣ; и възъмѣше ризѣ Иосифовѣ заклаша
 козляшть, и омазаша крѣвию ризѣ красныю яго. и
 поустыша ризѣ окрѣваваѣенны, и принесоша отцю
 своѣмоу, и рѣша: ризѣ снѣ обрѣтохомъ на горахъ,
 познай, аште риза сына твоего есть си или ни. и позна
 ю, и рече: риза си сына моего есть. звѣрь зѣлъ сѣнѣ
 и, звѣрь възхъти Иосифа. растрѣза же Иаковъ ризы
 свои, и възложи ризы скътованны на сѣ, и скътоваше
 сына своего дѣни мѣногы. събраша же сѣ сынове яго
 вси и дѣштери, и придоша оутѣшитъ яго, и не хо
 тѣаше оутѣшити сѣ глаголю: яко да сѣидѣ къ сыноу
 своѣмоу скътоу въ адѣ. и плака сѣ о немъ отъць яго
 дѣни мѣногы. Мадинне же приведоша Иосифа въ Егип
 ть, и продаша и Пентефрию рабичишю фараю арх
 химанроу. и бѣаше господь съ Иосифомъ, и бѣаше мѣжъ
 хъдоу, и бѣсть въ домоу оу господина своего
 Египтъѣнина, и вѣдѣаше господинъ яго, яко господь
 съ нимъ есть, и елико творить, господь оустрашѣтъ
 всѣа въ рѣкоу яго. и обрѣте Иосифъ благодѣтъ прѣдъ
 господиномъ своимъ, и оугаждаше ѣмоу. и пристави
 въсѣмоу домоу своѣмоу, и всѣе, елико имѣаше, дастъ
 въ рѣцѣ Иосифовѣ. бѣсть же, егда постави и надъ
 домоу своимъ и надъ всѣмъ, елико имѣаше, и бла
 гослови господь домъ Египтъѣнина Иосифа ради. и
 бѣсть благословеніе господнѣе на всѣмъ имѣнии яго
 въ домоу и въ сѣлѣхъ, и прѣдастъ всѣе, елико бѣаше
 ѣмоу, въ рѣцѣ Иосифовѣ. и не вѣдѣаше въ своемъ
 имѣнии ничѣсое развѣ хѣва, иже вѣдѣаше самъ.

III. Иосифъ въ тѣмьници.

БЫТІЕ. ЛѢ. М. МА.

И поймъ господинъ Иосифа въврѣженъ въ тѣмьницѣ, въ мѣсто, идеже жъныкы цѣсарѣ дрѣжааше въ тѣвѣдѣніи. и бѣаше богъ съ Иосифомъ, и възлюбъ на нь милость, и дастъ ѣмоу благодѣтъ прѣдъ старѣйшиномъ стражемъ тѣмьничьнымъ. и вѣдастъ старѣйшина стражемъ тѣмьница тѣмьницѣ въ рѣцѣ Иосифовѣ и въса тѣмьничьныкы, ѣликоже ихъ бѣаше въ тѣмьници, и въсе, ѣлико творяхъ тоу, тѣ бѣ творѣ. и не бѣаше старѣйшина стражемъ тѣмьница вѣдѣ ничьсоже ѣго ради, въсе бо бѣаше въ рѣкоу Иосифовоу, нмѣже господь бѣаше съ нимъ, и ѣликоже творяхъ, господь оустраиваше въ рѣкоу ѣго. вѣстъ же по словесехъ сихъ, съгрѣшиша старѣйшина медарѣскый цѣсаря егѣптъска и старѣйшина житарѣскый господиноу своемоу, цѣсарю егѣптъскоу. и разгнѣва сѣ цѣсарѣ на оба рабичиша свои, на старѣйшинѣ медарѣска и на старѣйшинѣ житарѣска. и въврѣже ѣ въ тѣмьницѣ оу стража тѣмьничьнааго, въ жилищѣ, въ мѣсто, идеже Иосифъ въврѣженъ бѣаше. и вържчи ѣ старѣйшина тѣмьница Иосифоу, и прѣдѣстоиаше нма. бѣаста же дѣни мѣногы въ тѣмьници. и видѣста сънъ оба кѣждо ѣю въ ѣдинѣ ношть. и видѣніе сънѣноу старѣйшинѣ медарѣска и старѣйшинѣ житарѣска, ѣже бѣаста цѣсаря егѣптъска, ѣже бѣаста въ тѣмьници, бѣаше сѣ. вѣлѣзе Иосифъ къ нимъ за оутро, и видѣ ѣ, и бѣаста съмѣштѣна. и въпрашааше раби-

чишта фараона, иже вѣста въ тѣмъници съ нимъ оу
 господина его, глагола: чѣто тако лице ваю оуныло
 юсть дньсь; она же рекоста юмоу: сънъ видѣховѣ, и
 разоумѣважштаго нѣсть. рече же има Иосифъ: вога
 ради проповѣданиѣ се юсть. повѣдита ми оубо. и повѣ-
 да старѣйшина медарѣскый сънъ свой Иосифоу, и рече:
 въ сънѣ моемъ вѣаше виноградъ прѣдъ мѣножъ, въ
 виноградѣ же вѣахъ три лѣторасли, иже цвѣты
 прозвѣаша лозіе, и приношааша здѣло гроздіе. и
 чаша фараона въ ржцѣ моеѣ, и вѣзавъ гроздь, и и-
 ждавъ и въ чашъ, и вѣдавъ чашъ въ ржцѣ фараони. и
 рече юмоу Иосифъ: се разоумъ семоу: три лѣторасли
 триѣ дньніе сътъ, и еште триѣ дньніе, и поманеть Фа-
 раонъ санъ твой, и поставитъ та въ санъ старѣйшини-
 ства медарѣска, и вѣдаси чашъ Фараоноу въ ржцѣ его
 по саноу своѣмоу прѣвоуоумоу, такоже вѣ о винѣ слоу-
 гоуж. нѣ помани ма, югда ти вѣдетъ благо, и сътво-
 ри съ мѣножъ милость, и поманеши цѣсарю Фараоноу о
 мѣнѣ, и изведеши ма отъ твѣрдыныя сѣа. тако татіе
 ма оукрадоша изъ земліа еврейскыа, и съде нѣсмъ
 сътворилъ ничксоже, нѣ вѣврѣгоша ма въ ровъ съ. и
 видѣ старѣйшина житарѣскый, тако право расжди, и рече
 Иосифоу: и азъ видѣхъ сънъ: и мѣнкахъ съ три плѣ-
 теница хлѣбъ дрѣжа на главѣ своѣѣ. въ плетеници же
 вѣшыни отъ вѣсеа твари, иже цѣсарѣ Фараонъ ѣсть,
 дѣло пекарѣско, и пѣтица небескныа идѣахъ ѣа отъ
 плетеница, иже вѣ на главѣ моеѣ. отъвѣштавъ же
 Иосифъ рече юмоу: се разоумъ томоу: три плетеница
 триѣ дньніе сътъ, и еште триѣ дньніе, и вѣзьметъ Фа-

раонѣ главѣ твоѣ отъ тебѣ, и повѣситъ тѣ на дрѣвѣ,
 и изѣдять пѣтица небесныя плѣть твою. бѣсть же
 въ днь третни, и днь въ рожденія фараона, и тво-
 рѣаше пирѣ въсѣмъ отрокомъ своимъ. и поманѣ ста-
 рѣйшинство старѣйшины медарѣска и старѣйшинство
 старѣйшины житарѣска по срѣдѣ отрокъ своихъ, и по-
 стави старѣйшинѣ медарѣска въ старѣйшинство его,
 и вѣдасть чашѣ въ рѣкѣ фараонѣ. а старѣйшинѣ жи-
 тарѣска рече обѣсенти, якоже съказа нма Иосифъ. и не
 поманѣ старѣйшина медарѣскый Иосифа, нѣ заветы его.
 бѣсть же по семь въ вѣторое лѣто, видѣ Фараонъ снѣ.
 мнѣаше сѣ стоя на брѣзѣ рѣчныѣмъ, и сѣ, акы отъ
 рѣкы исхождааше седмь кравъ добръ възоромъ и из-
 бранъ тѣлесы, и живѣахъ по брѣгоу. друугиныхъ же
 седмь кравъ изиде по снѣ изъ рѣкы зѣлъ възоромъ и
 лигѣвъ тѣлесы, и живѣахъ съ кравами по брѣгоу рѣч-
 ноуоумоу. и изъ седмь кравъ зѣлыныхъ възоромъ и ли-
 гѣвыныхъ тѣлесы седмь кравъ добрыхъ възоромъ и
 избраныхъ тѣлесы. и снѣ необличимы бѣша, нмѣ-
 же вѣнидоша въ чрѣвеса нхъ. вѣста же Фараонъ. и ви-
 дѣ снѣ вѣторый. и сѣ, седмь класъ исхождааше изъ
 корене єдиногo избранъ и добръ. и сѣ, седмь класъ тѣ-
 нькѣ и истепенъ вѣтромъ изнищаше по снѣ. и пождре
 седмь класъ тѣнькыныхъ и истепенныхъ вѣтромъ седмь
 класъ избраныхъ и плѣкыныхъ. вѣспранѣ же Фараонъ
 отъ снѣ, и яко бѣсть за оутра, вѣзмате сѣ доуша
 ємоу. пославъ же съзва всѣхъ съказателей єгоупытскыа
 и всѣхъ прѣмждрыхъ єго, и повѣда нмѣ Фараонъ снѣ
 свой, и не вѣкаше съказаштѣаго и Фараоноу. и рече ста-

рѣйшина медарѣскый къ Фараоноу глаголюа: грѣхъ свой помянухъ дньскъ. Фараонъ разгнѣва сѧ на раба свой, и вѣверже на вѣ тѣмнищѣ въ домоу архимагировѣ, мене и старѣйшинѣ житарѣска. и видѣховѣ къждо наю сѣнѣ ѱединой ношти, азъ и онъ къждо сѣнѣ свой видѣховѣ. вѣкаше же тоу сѣ нама юноша отрокъ еврейскъ архимагировѣ, и исповѣдаховѣ ѱемоу, и сѣказа нама. и бысть, ѱако сѣказа нама, тако и сѣлоучи сѧ, мѣнѣ пакы быти въ моѣмъ старѣйшиньствѣ, а ономоу обѣшеноу. посѣлавъ же Фараонъ вѣзва Иосифа, и изведоша и изъ тѣмнища, и остригоша и, и измѣниша ризы ѱемоу. и прииде къ Фараоноу. рече же Фараонъ Иосифоу: сѣнѣ видѣхъ, и сѣказаѣштаго и нѣсть. азъ же слышахъ о тебѣ глаголюща, ѱако слышавъ сѣнѣ расжждаѣши ѱа. отъвѣштавъ же Иосифъ рече къ Фараоноу: безъ бога не отъвѣштають сѧ сѣпасныѣ вѣшти Фараоноу. рече же Фараонъ Иосифоу глаголюа: въ сѣнѣ своѣмъ видѣхъ сѧ стоѧ на брѣзѣ рѣчынѣкѣмъ, и се, акы изъ рѣкы исхождааше седмъ кравъ добръ вѣзоромъ и избранъ тѣлесы, и живѣахъ по брѣгоу. и се, седмъ кравъ дроугыныхъ исхождааше въ слѣдъ ихъ изъ рѣкы зѣла и недобръ вѣзоромъ и либѣвъ тѣлесы, ѱцѣхъ же не видѣхъ тацѣхъ въ вѣсей землѣ егоупѣтѣстѣй хоуждышъ. и изъ седмъ кравъ зѣлыныхъ и либѣвыныхъ седмъ кравъ прѣвѣныхъ добрыхъ и избраныхъ. и вѣнидоша въ жтробѣ ихъ, и не ѱвиша сѧ, ѱако вѣнидоша въ жтробѣ ихъ, и обличия ихъ зѣла, ѱако испрѣва. вѣставъ же оусѣнжхъ. и видѣхъ пакы въ сѣнѣ своѣмъ, и ѱако седмъ класъ исхождааше изъ ѱединого корене пѣтѣнъ.

и добръ. друугиныхъ же седмь класъ тьнѣхъ и истепенъ
вѣтроумъ изнищаше въ слѣдъ ихъ. и пожре седмь класъ
тьнѣкыныхъ и истепеныныхъ вѣтроумъ седмь класъ до-
брыхъ и лѣкыныхъ. повѣдахъ оуко съказателемъ, и
не вѣсть повѣдажштаго мѣнѣ то. и рече Иосифъ Фа-
раоноу: сънъ фараонъ ѳединъ ѳестъ. ѳелико богъ творить,
оуказа Фараоноу. седмь кравъ добрыхъ седмь лѣтъ
ѳестъ и седмь класъ добрыхъ седмь лѣтъ ѳестъ. сънъ
фараонъ ѳединъ ѳестъ. и седмь кравъ либѣкыныхъ, ѳже
изидоша по сихъ, седмь лѣтъ ѳестъ, и седмь класъ
тьнѣкыныхъ и истепеныныхъ вѣтроумъ седмь лѣтъ ѳестъ.
бждеть седмь лѣтъ глада. се же слово, ѳеже рѣхъ Фа-
раоноу: ѳелико богъ творить, оуказа Фараоноу. се, седмь
лѣтъ приидеть, годинны гобинны въ вѣсей землѣ егоу-
пѣтѣстѣй. и приидеть седмь лѣтъ, и гладъ по землѣ
бждеть. и забждѣтъ сытость въ вѣсей землѣ егоупѣтѣ-
стѣй. и погоубить гладъ вѣсѣ землѣ, и не бждеть знати
плода земьнааго отъ глада бждѣштааго по семь, ве-
ликъ бо бждеть зѣло. о вѣторици же съна фараона, ѳже
двѣ крати видѣ, ѳако право бждеть слово се отъ бога, и
оускорить богъ сътворити се. нынѣ оуко изишти чо-
вѣка мѣдра и съмысльна, и пристави къ вѣсей землѣ
егоупѣтѣстѣй. и да сътворишь Фараонъ, и поставишь
старѣйшины по вѣсей землѣ, и да съберѣтъ пѣтѣжъ
часть жита земьнааго егоупѣтѣстѣй седми лѣтъ гобин-
ныхъ, и да съвѣкоупѣтъ пиштѣ седми лѣтъ идѣ-
штинъ добрыхъ сихъ, и да сѣ събереть пѣшеница въ
рѣцѣ фараона, пишта въ градѣхъ да сѣ сънабѣдитъ,
и бждеть пишта сънабѣдѣнаа землѣ на седмь лѣтъ

гладыиныхъ, иже вѣдѣтъ въ землѣи египтъскѣй, и не
 погыбнеть земля въ гладѣ. и оудиши си словеса прѣдъ
 Фараономъ и прѣдъ вѣсѣми рабыи его. и рече Фараонъ
 вѣсѣмъ рабомъ своимъ: иѣда обраштемъ чловѣка та-
 кого, иже имать доухъ божий въ себѣ; рече же Фараонъ
 Иосифу: иѣлимаже показа ти богъ все се, иѣсть чловѣ-
 ка иждрѣиша ни съмыслииѣиша паче тебе. ты вѣди
 въ домоу моемъ, и отъ оустъ твоихъ да послушаша
 вси людие мои. развѣ столомъ старѣи тебе вѣдѣ. рече
 же Фараонъ Иосифу: се, поставлюжъ тѣ днѣсь въ всеи
 землѣи египтъскѣй, и съимъ Фараонъ прѣстень съ-
 ржкы своеѣи възложи и Иосифу на ржкѣ, и облѣче и въ
 ризѣ чръвлѣнѣ, и възложи гривнѣ златѣ на вѣи
 его. и въсади и на колесъницѣ вѣторжѣ свои, и про-
 повѣда прѣдъ нимъ проповѣдъникъ, и постави и въ
 всеи землѣи египтъскѣй. рече же Фараонъ Иосифу:
 азъ Фараонъ, безъ тебе не въздвигнетъ ржкы своеѣи
 никътоже въ всеи землѣи египтъскѣй. и прозва Фа-
 раонъ имя Иосифу Псонтѣдомѣфанихъ, и дастъ ему
 Ясенеѣ дѣштеръ Пентефринѣ, жрѣца Града Елѣнѣ-
 на въ женѣ ему. Иосифъ же вѣлаше лѣтъ трий десѣтъ,
 иѣгда принде прѣдъ Фараона, цѣсарѣ египтъска. отиде
 же Иосифъ отъ лица фараона, и проиде въскъ Египтъ.
 и сътвори земля въ седми лѣтъ гогинныхъ жѣтѣ,
 и събра пиштѣ въскъ седми лѣтъ, въ нихъже вѣлаше
 обильность въ землѣи египтъскѣй, и положи пиштѣ
 въ градѣхъ, пиштѣ сѣлъ сжштинъ окръсть града по-
 ложи въ нѣмъ. и събра Иосифъ пышеницѣ яко пѣсѣкъ
 морскыи многѣ зѣло, донѣдеже не иштѣсти иѣмъ,

вѣзъ числа во вѣкаше. Иосифоу же вѣста два сына прѣ-
жде седми лѣтъ гладныхъ, иже роди ѿмоу Йсенеда,
дѣшти Пентефрина, жрѣца Града Бѣлнчана. прозва
же Иосифъ има прѣвѣнцоу Манасий, иже забѣти ма
сѣтвори богъ вса болѣзни моѧ и вса, иже сѣтъ отца
моѧго. има же вѣтороуоумоу прозва Ефремъ, иже вѣз-
драсти ма богъ въ землѣ сѣмѣрїениа моѧго. минж же
седмь лѣтъ обилныхъ, иже вѣша въ землѣ егѣптъ-
стѣтѣй. и начатъ седми лѣтъ гладныхъ приходити,
ижеже рече Иосифъ. и вѣстѣ гладъ по всей землѣ. въ
всей же землѣ егѣптъстѣй вѣахъ хлѣбъ. и огладнѣ
вса земля егѣптъска. вѣзъпи же народъ къ Фараоноу
о хлѣбѣ. рече же Фараонъ: идѣте къ Иосифоу, и иже
вы речеть, сѣтворите. и се, гладъ одрѣжааше по лицю
землѣ: отъверъзе же Иосифъ вса житѣница, и продава-
ше всѣмъ Егѣптъѣномъ, и вса страны приидоша
въ Егѣптъ коуповатъ оу Иосифа. обѣдрѣжааше бо
гладъ вса землю.

IV. Мойсей съпасаеъ сѧ.

исходъ. в.

Иѣдина отъ дѣштеръ Левѣгнинъ роди мужъскъ
полъ, и видѣвъше и добра и лѣпа крыша и три мѣсѧца.
иѣлма же не можаахъ оукрѣтити ѧго, вѣзатъ мати ѧго
ковъчежѣцъ ситовъ, и посмоли и пѣкломъ, и вѣложи
отроча въ нь. и положи и въ лѣчицѣ при вѣзѣкѣ рѣкы.
и блюдкаше сѣстра ѧго изъ далеча, да видить, что
бѣдетъ ѧмоу. прииде же дѣшти фараонова измѣтъ сѧ

на рѣцѣ, рабѣныя же ея хождаху подлѣгъ рѣкѣ. и оузрѣвъши ковчежьцы въ лѣщичи, посѣлавъши рабѣныя, рече възати и. открьвъши же оузрѣ отроча плачущи сѧ въ ковчежьци. и пошадѣ ю дѣшти фараона, и рече: отъ дѣтий еврейскыхъ есть се. и рече сестра его дѣштери фараоновѣ: хоштеши ли, да призовѣ ти женѣ отъ Еврей, да ти въздонть отроча се; рече же ей дѣшти фараонова: иди. шѣдъши же дѣвица възва матеръ отрочагѣ. рече же ей дѣшти фараонова: отхрани ми отроча се, и въздой ми ю. азъ же ти дамъ мѣздж. и възатъ жена отроча, и доаше ю. възмѣжа же отроча, и приведе ю къ дѣштери фараоновѣ. и бысть ей въ сына мѣсто. и нарече имя юмоу Мойсей глаголющии, яко отъ воды въздохъ и.

V. Пѣснь Мойсеова.

исходъ. еі.

Поймъ господени, славно бо прослави сѧ. кони и въсадника въврѣже въ моріе. помощники и покровители бысть мѣнѣ въ спасеніе. съ богъ мой, и прославляю и. богъ отца моего, и възнесѣ и. господь съкроушала врани, господь имя юмоу. колесница фараонѣ и сила его въврѣже въ моріе, избраныя въсадники тристаты потопа въ чръмынѣмъ моріи, пѣчина покрыла. погразоша въ глѣбинѣ яко камень. десница твоя, господи, прослави сѧ крѣпостию. десница ти рѣка, господи, съкроуши врагы, и мѣножествомъ славы своея, сътрѣла еси сѣпостаты. посѣла гнѣвъ свой. пометъ

ѿ яко трѣстїе. и доухомъ ярости твоеѿ растѣпи са
 вода. огжѣтѣша яко стѣна воды. огжѣтѣша вѣнны по
 срѣдѣ моря. рече врагѣ. гнавѣ постигнѣ, раздѣлѣ
 плѣнѣ, насытѣ доушѣ своѣ, оутѣнѣ мѣчемъ своимъ,
 обладаѣтъ рѣка моя. посла доухѣ свой, покры ѿ моріе,
 погразоша яко олово въ водѣ зѣлѣнѣ. кѣто подобѣнѣ
 тебѣ въ возѣхѣ, господи, кѣто подобѣнѣ тебѣ; про-
 славленѣ въ свѣтѣхѣ, дивѣнѣ въ славахѣ, творѣ
 чюдеса. прострѣтъ десѣницѣ своѣ, пожрѣтъ ѿ земли.
 проведѣ правдоѣ своѣѣ люди своѣ сїѣ, ѿже изба-
 ви. оутѣшилѣ іеси крѣпостїѣ своѣѣ въ обитѣхѣ свѣтѣхѣ
 своѣхѣ. слышашѣ ѿзыци, и прогнѣвашѣ са. болѣзні
 приѣша живѣшѣѣ въ Филистимѣ. тѣгда потѣшѣ-
 ша са владѣкѣ едомѣѣ и кѣнѣзи моавїтѣстїи. при-
 ѣтъ ѿ трепетѣ. истѣлѣша всѣ живѣшѣѣ въ Ханаанѣ.
 напади на нѣ трепетѣ и страхѣ. величіемъ мышѣца
 твоеѿ да окаменѣтъ са, до нѣдеже прѣдѣтъ людїе
 твои, господи, до нѣдеже прѣдѣтъ людїе твои си, ѿже
 съѣѣ. вѣведѣ насади ѿ въ горѣ достѣпнїи своѣѣ,
 въ готовѣ жилищѣ своѣ, іеже съдѣла, господи, свѣ-
 тѣхѣ, ѿже оугѣтоваѣѣ рѣцѣ твои. господѣ цѣсарѣ-
 ствоѣѣ вѣкѣѣ и на вѣкѣѣ и іеште. яко вѣнїде конѣ фа-
 раоновѣ съ колѣсѣницѣми и вѣсѣдѣнїкѣ въ моріе, и на-
 веде на нѣ господѣ водѣ морѣскѣѣ. сѣнове же издра-
 наїевї прѣдоша по соухѣ по срѣдѣ моря.

VI. СѢГЛАДАНІЕ ЗЕМЛЯ ХАНААНСКОЮ.

числа. гл.

И рече господь къ Моисею глаголю: поустѣ отъ сѣдоу
мѣжа, да сѣгладѣють земля ханаанскѣ, ѣже азъ
даю сыномъ израилюевомъ въ одрѣжаніе. мѣжа ѣди-
ного отъ кождо племени, по сѣнмомъ отъчествъ ихъ,
да поустѣши ѣ, всакого старѣйшинѣ ихъ. и поустѣ ѣ
Моисей отъ поустѣныя фаранѣ гласомъ господнѣмъ
сѣгладѣть земля ханаанскѣ, и рече къ нимъ: възидѣ-
те поустѣныѣ сѣ, и възидете на горѣ, и сѣгладѣйте
земля, какова ѣсть, и люди сѣгладѣйте сѣдашталѣ
на нѣй, сильни ли сѣть или немощѣни, мало ли ихъ
ѣсть или мѣного, какова земля ѣсть, на нѣйже сѣдѣть,
добра ли или зѣла, и кацы сѣть гради, въ нѣхъже ти
живѣть, ограждени ли сѣть или неограждени, и какова
земля, блага ли или хоуда, сѣть ли на нѣй садове или
ни. и оукрѣпѣвъше сѣ да възъмѣте отъ плода земля.
дѣннѣ же дѣннѣ весны, прѣдѣварѣжше вино и зобаніе
ѣго. и възмѣдѣше сѣгладѣша земля. и придоша до
дѣбри гроздовыя, и сѣгладѣша ѣ. и оукрѣзаша отъ
тѣдоу виничинѣ съ грозномъ, и въздвигоша и на по-
ворахъ, и отъ шипѣкъ и отъ смокѣвъ. и именоваша
мѣсто то дѣбрь гроздова, грозда ради, иже оукрѣзаша
отъ тѣдоу сынове израилюеви. и възвратиша сѣ отъ
тѣдоу, сѣгладѣвъше земля, по четѣрехъ десѣтехъ
дѣний. и похаждыше придоша къ Моисею и Фароноу и
къ всемоу сѣбороу сыновъ израилюевъ. и отѣвѣшташа

има слово и въсемоу сѣньмоу, и показаша плодъ земный, и исповѣдаша юмоу, и рѣша ходихомъ на земли, на нѣже нѣхъ посла, на земли кыпаштъ мѣко и медъ, и съ плодъ юа. нѣ чадъ люта, иже на нѣй живеть, и гради оутврѣждени граждениемъ велици зѣло. и рождение енахово видѣхомъ тоу, и Хананей живеть оу моря и подлѣгъ рѣкы норъданскыа. и оутиши Халевъ люди прѣдъ Мойсеомъ, и рече юмоу никакже, нѣ идѣште възидемъ и прѣимемъ ихъ, възможемъ бо противъ имъ. мѣжи же хождышей съ нимъ рѣша не идѣмъ, яко не можемъ възити противъ имъ, крѣпѣчайше бо сѣтъ паче насъ. и изнесоша оужасение земли, иже съгладаша, къ сыномъ издраніекомъ глаголюште земли, иже прудохомъ съгладаюште, земля идѣшти живѣштыа на нѣй, и вси люди, иже видѣхомъ на нѣй, мѣжи высоци зѣло. и тоу видѣхомъ исполы, и бѣхомъ прѣдъ ними яко прѣзи.

ВІІ. Сѣмрътъ Явесаломъ.

книга цѣсарствъ. в. глава. ѳ. 31. иі.

И сѣтвори себѣ Явесаломъ колѣсьница и коня, и пѣть десѣтъ мѣжъ тѣшти прѣдъ нимъ. и оурани Явесаломъ, и ста на начальнѣкмъ пѣти вратъ. и быстъ, всѣакъ мѣжъ, о нѣмъже быстъ прѣ, прииде прѣдъ цѣсарѣ на сѣдѣ, и възъпи къ нѣмоу Явесаломъ, и глаголаше юмоу отъ коего града еси ты; и рече мѣжъ отъ единого колѣнъ издраніевъ азъ рабъ твой. и рече Явесаломъ къ нѣмоу се, словеса твоѣ блага и добра, и послуша-

ижшта ихъ нѣсть ти отъ цѣсаря. и рече Авесаломъ: кѣто
 ма поставитъ сѣднѣ въ землѣ; и къ мѣнѣ придетъ
 всакъ мжжъ, юмоу же аште бѣдетъ какова любо при или
 сѣдѣ, и оправдаѣ и. и бѣсть, югда приближааше сѣ
 мжжъ на поклонѣннѣ юмоу, и прострѣ рѣжжъ своѣхъ приѣтъ
 и, и цѣлова и. и сѣтвори Авесаломъ по глаголоу сѣмоу
 всемоу Издранлю приходяштинимъ на сѣдѣ къ цѣсарѣ-
 ви, и приоусвои Авесаломъ сѣдѣца сыновъ издран-
 левъ. и бѣсть по сихъ, и рече Авесаломъ къ отцоу
 своемоу: идж нѣнѣ, и испѣнѣхъ молитвы, и мнѣже сѣ
 молихъ господи въ Хевронѣ. и мѣже молитвами моли
 сѣ рабѣ твой, сѣ въ Гедѣсоурѣ соурѣстѣкъмъ, глаголю:
 аште възвращаѣмъ възвратитъ ма господѣ въ Иероусали-
 мѣ, и послоужжъ господи. и рече юмоу цѣсарѣ: иди
 сѣ миромъ. и въставѣ иде въ Хевронѣ. и посѣла Авеса-
 ломъ сѣлы въ всѣ колѣна издранлевѣ глаголю: югда
 оуслышите гласѣ трѣбѣ рожанымъ, то рѣчѣте: яко оуже
 цѣсарѣствоуѣтъ цѣсарѣ Авесаломъ въ Хевронѣ. и идо-
 ста сѣ Авесаломомъ двѣ сѣтѣ мжжъ отъ Иероусалима
 нарочитѣ, и идѣхъ въ пространѣствѣ своемъ, и не
 разоумѣхъ всакого глагола. и поустѣ Авесаломъ, и
 призва Ихитофеля деконѣскаго, сѣвѣтъника Давыдова,
 отъ града юмоу своего Голы, вънѣгда жрѣтвы своѣ
 жрѣаше. и бѣсть сѣмѣтѣннѣ крѣпѣко и маѣва, бѣаше
 во мѣножѣство мѣного иджштинихъ сѣ Авесаломомъ. и
 прииде нѣкъто възвѣштаѣ Давыдови глаголю: оуже
 бѣсть сѣдѣце всѣхъ мжжъ издранлевъ сѣ Авесало-
 момъ, сѣномъ твоимъ. и рече Давыдъ всѣмъ отро-
 комъ своимъ сѣштинимъ въ Иероусалимѣ: въстанѣте,

и вѣжимъ, яко нѣсть намъ спасенія отъ лица Авесаломы. оускорите, да идемъ, да не заставъ ны имать насъ, и наведеть на ны зѣлобж, и избиеть всь градъ остріемъ оржия. и рѣша отроки цѣсаря къ цѣсарю: все ѿлико речеть намъ господь нашъ цѣсарь, се, мы отроки твои. и изиде цѣсарь и всь домъ ѿего ногами своими. и изиде цѣсарь и вси строци ѿего пѣши, и ста-
ша подъ масанножъ въ поустыни. и рече цѣсарь къ Единъ: по чѣто идеши и ты съ нами; възврати сѧ, и бжди съ цѣсаріемъ, яко штоуждѧ ѿеси ты, и яко въчера пришлѧ ѿеси ты отъ земли своѣя. аште въчера пришлѧ ѿеси, то дньсь ли исходиши съ нами; и азъ идж, ѿможе идж. възврати сѧ, и възврати братиѧ своѧ съ собою, и господь да сѣтворить мноость сѣ. тобою и истинѧ. и отъвѣшта Единъ цѣсарю: живъ господь и живъ господинъ мой цѣсарь, яко на мѣстѣ, идеже аште вждеть господинъ мой цѣсарь, тоу и азъ равѣ твой вждж съ тобою. и рече цѣсарь къ Единъ: гради, и прѣмни съ мѣною. и прѣиде Единъ и цѣсарь и вси отроки ѿего и всь народъ иже съ нимъ. и вса земля плакала сѧ гла-
сомъ велиемъ. и вси людие идѣахъ по потокоу кедрьскоуоумоу. и цѣсарь прѣиде прѣзъ потокъ кедрьскый. и вси людие и цѣсарь идѣахъ пжтемъ поустыньнымъ. и Давыдъ въсхождаше въсходомъ на горъ елеоньскѧ въсхода, и плача сѧ и главою покрѣвеною, и тѣ идѣаше босама ногама, и вси людие съ нимъ покрывѧ кждо главу свою, и въсхождахъ въсходаште и плачаште. и Давыдъ прѣиде мало отъ Роса, и се, Гива отрочиштѧ мѣмъ фивосеовъ на сѣрѣтение ѿмоу, и сѣпраженѣ ось-

лати оседланѣ, и на нюю двѣ сътѣ хлѣбѣ и кошьница
 гроздья и съто финикѣ и мѣхѣ вина. и рече цѣсарѣ къ
 Сивѣ: чѣто си сътъ; и рече Сива: съпраженѣй домоу
 цѣсарю на възсѣденіе, а хлѣби и финици на сънѣденіе
 отрокомѣ, и вино пити ослабѣвшинимѣ въ поустыни. и
 рече цѣсарѣ: и кѣде ѣсть сынѣ господина ти; и рече Сива
 къ цѣсарю: се, сѣдѣтъ въ Иероусалимѣ, ꙗко рече: дньскъ
 възвратѣтъ ми домѣ издранѣевѣ цѣсарѣство отца
 моего. и рече цѣсарѣ къ Сивѣ: се, тебѣ вѣса, ꙗслика
 сътъ мѣмѣфивосеова. и Сива поклонѣ сѣ рече: да обра-
 шѣтѣ благодѣтъ прѣдѣ очима твоима. и принесоша Да-
 выдоу десѣтъ постель оустроенѣ и конобѣ десѣтъ и
 съсѣдѣ зѣдѣны и пшеницѣ и ꙗчмень и мѣжж и пѣ-
 шено и грахѣ и лашѣтѣ и медѣ и масло овѣче и овѣца и
 сырѣ кравнѣ. и принесоша Давыдоу и людемѣ иже съ
 нимѣ ѣсти имѣ, за нѣже вѣахѣ людиѣ отѣ глада ома-
 лѣли въ поустыни. и посѣти Давыдѣ люди съшѣтаѣ
 съ нимѣ, и поставѣ въ нѣхѣ тысячѣтѣники и сътътѣники.
 и поустѣ Давыдѣ людей третѣиѣѣ часть въ рѣцѣ Ноа-
 воу, и третѣиѣѣ часть въ рѣцѣ Явѣсы, брата ноавѣа, и
 третѣиѣѣ часть въ рѣцѣ Едниѣ. и рече Давыдѣ къ лю-
 демѣ: ишѣдѣ изидѣ и азѣ съ вами. и рѣшѣ: не изидѣ,
 ꙗко аште вѣггомѣ повѣгнемѣ, не положѣтъ на насѣ сръ-
 дыца. и аште оумрѣтъ и полѣ насѣ, не положѣтъ на
 насѣ сръдыца, по нѣже ты акѣ насѣ десѣтъ тысячѣтѣ,
 и вѣдетѣ намѣ благо, ꙗко останѣши въ градѣ на по-
 мошѣтѣ намѣ. и рече имѣ цѣсарѣ: ꙗже аште оугодно
 прѣдѣ очима вашима, сътвориѣ. и ста цѣсарѣ прѣдѣ
 вратѣ. и вѣси людиѣ нѣхождахѣ съторицами и тысячѣ-

штами. и заповѣда цѣсарь Иоакоу и Явекъ и Един глаголю: поштадите ми отрока моего Явесаломъ. и вси людие слышаша заповѣдь цѣсариевъ въсѣмъ кѣназемъ о Явесаломѣ. и изидоша вси людие въ джебравъ съпротивъ Издранлю, и бысть брань въ джебравѣ ефремъли, и падоша тоу людие издранлиевъ прѣдъ отроки Давыдовы, и бысть съкроушениѣ велико въ днь тѣ, двадесяти тысѣщъ мжжъ. и бысть тоу брань раскиана по лицу всѣя земли. и оумножи сѧ ажъ помясти отъ людий паче неже помъ въ людехъ мѣчь въ днь тѣ. и бѣжа Явесаломъ прѣдъ отроки Давыдовы, и въскде Явесаломъ на мыштѧ свое, и въниде мыштѧ съ нимъ въ чаштъ ажъ великаго, и обниша сѧ власи главы его на джебѣ, и повисѣ между землиѣж и между джебомъ, и мыштѧ подъ нимъ проиде.

VIII. Псалѣми.

1. На господа оупѣвахъ: како речете доуши моеѣ: прѣвѣтай по горамъ яко пѣтица; яко се, грѣшники налагоша ажъ, оуготоваша стрѣлы въ тоулѣ състрѣляти въ мращѣ правыхъ сръдцемъ. за нѣ же ты сътвори, они раздроушиша: правдыникъ же что сътвори; господь въ црѣкви свѣтѣи своеѣ, господь, на небесехъ прѣстолъ его: очи его на оубогаго призираѣта, вѣжди его испытѣта сынѣ чловѣчскыя. господь испытѣтъ правдынаго и нечѣстиваго: любѣй же неправдѣ ненавидѣтъ свои доушѣ. одѣждѣтъ на грѣшныи сѣти,

огнь и жоупель и доухъ боурныхъ часть чаша ихъ. яко
правдѣнь господь, и правдѣ възлюбѣ, правотѣ видѣ
лице его.

25. ¹ Кд. Къ тебѣ, господи, въздвигохъ доушѣ своѣ; боже
мой, на тебѣ оупѣвахъ: да не постыждѣ сѣ, ниже да
посмѣжтъ ми сѣ врази мои. не вѣси трѣпаштей тебѣ не
постыдѣтъ сѣ: да постыдѣтъ сѣ безаконноуѣштей въ
соуіе. пѣти своѣ, господи, съкажи ми, и съзамѣ сво-
имъ наоучи ма: настави ма на истинѣ своѣ, и наоучи
ма, яко ты єси богъ съпасѣ мой, и тебѣ трѣпѣхъ
вѣсь день. помани щедроты своѣ, господи, и милос-
сти своѣ, яко отъ вѣка сѣхъ. грѣхъ юности моеѣ и
невѣдѣніи моего не помани: по милости своѣй помани
ма благостыни ради своѣѣ, господи. благъ и правѣ
господь: сего ради законъ дасть съгрѣшаѣштимъ на
пѣти, наставитъ кротѣкыѣ на сѣдѣ, наоучитъ кротѣ-
кыѣ пѣтемъ своимъ. вѣси пѣтиѣ господьѣи милость
и истина възискаѣштимъ завѣта его и съвѣдѣний
его. имене твоего ради, господи, и оцѣсти грѣхъ
мой, мѣногъ бо єсть. кѣто єсть чловѣкъ боѣи сѣ
господа; законъ поставитъ ємоу на пѣти, иже изволи.
доуша его въ благыихъ въдворитъ сѣ, и сѣма его
наслѣдитъ землѣ. дрѣжава господь боѣштимъ сѣ его
и завѣтъ его явити имъ. очи мои вѣинѣ къ господоу,
яко тебѣ истрѣгнетъ отъ сѣти нозѣ мои. призри на ма,
и помилоуѣ ма, яко єдинороднѣ и ништѣ єсмь азъ.
скрѣби срдѣца моего оумножиша сѣ, отъ вѣдѣ мо-
ихъ изведи ма. виждѣ съмѣрѣніе мое и троудѣ мой,
и отъпоусти вѣсѣ грѣхы мои. виждѣ врагы мои, яко

оумъножиша са, и ненавидѣниємъ неправдыномъ въз-
ненавидѣша ма. съхрани доушѣ моѣ, и избави ма,
да не постыждѣ са, яко оупѣвахъ на тя. незлобиви
и прави прилѣпяхъ са мѣнѣ, яко потрѣпѣхъ тя, го-
споди. избави, боже, Издраниа отъ всѣхъ скръбей твоихъ.
428 ма. Имѣже образомъ желаетъ елень на источники
водныя, сице желаетъ доуша моя къ богу крѣпкоу-
моу и живоу-моу: кѣгда приидѣ и явишъ са лицу ко-
жию; вышѣ сѣзѣ моя мѣнѣ хлѣбъ днѣ и ношѣ,
егда глаголахъ ми на всакъ днѣ: кѣде есть богъ
твой; си помянухъ, и излихъ на са доушѣ своѣ:
яко приидѣ въ мѣсто крова дивна до дому божия,
въ гласѣ радованія и исповѣданія шумѣ празднующъ-
штаго. въскжѣ прискрѣбна еси, доуше моя, и въскжѣ
сѣмжштаюши ма; оупѣвай на бога, яко исповѣмъ са
темоу: съпасеніе лицу моемоу, богъ мой. къ мѣнѣ
самому доуша моя сѣмжити са: сего ради помяну тя
отъ земли норъданскыя и ерѣмонимскыя отъ горы
малы. бездѣна бездѣнѣ призываетъ въ гласѣ хлѣбъ
твой: всѣ высоты твоѣ, и вѣны твоѣ по мѣнѣ
прѣидоша. въ днѣ заповѣсть господѣ милость своѣ, и
ношѣ пѣнь теому отъ мене: молитва богу живота
моего. рекъ богу: заступникъ мой еси, по чѣто ма
закъ; въскжѣ сѣтоу хожда, егда сътѣжаетъ ми
врагъ; егда съкроушахъ са кости моя, поношахъ
ми врази мои, егда глаголахъ ми на всакъ днѣ: кѣде
есть богъ твой; въскжѣ прискрѣбна еси, доуше моя,
и въскжѣ сѣмжштаюши ма; оупѣвай на бога, яко испо-
вѣмъ са теому: съпасеніе лицу моемоу и богъ мой.

ми. Оуслышите си, вси языци, вѣноушите, вси живѣштей по вселенѣй, землѣнии же и сынове чловѣчѣстии, въ коупѣ богать и оубогъ. оуста мои възглаголѣхъ прѣмждрость, и поученіе сръдѣца моего разоумъ. приклонѣ въ притѣчѣ оухо свое, разгнѣхъ въ исалѣтѣри гнаніе свое. вѣскжѣ вождѣ са въ днь лють; безаконіе пѣтѣ моеѣ обидеть ма. надѣжштей са силѣ своеѣ, и мѣножѣствомъ богѣтѣства своего хвалаште са. братѣ не избавить, избавить ли чловѣкѣ; не дастѣ богоу измѣны за са и цѣны избавленія доуша своеѣ. и оутроуди са въ вѣкѣ, и живѣ бждеть въ коньцѣ, іако не оузритѣ пагоубы. іегда видить прѣмждрѣхъ оумиражшта, въ коупѣ безоумнѣ и несмьслнѣ погыбнѣта, и оставита штоуждинмъ богѣтѣство свое, и гроби ихъ храми ихъ въ вѣкѣ, села ихъ въ родѣ и родѣ, нарекоша имена свои на земляхъ своихъ. и чловѣкѣ въ чѣсти сы не разоумѣ, приложи са скотѣхъ несмьслнѣхъ, и оуподоби са имъ. съ пжѣ ихъ съблзнь имъ, и по си хъ въ оустѣхъ своихъ благоизволатѣ. іако овѣца въ адѣ положени сжѣ, съмрѣтъ оупасеть ѣ. и оудолѣжѣ имъ правни за оутра, и помостѣ ихъ обѣтъшають въ адѣ, отъ славы своеѣ изринжша са. оѣаче богъ избавить доушѣ моѣ изъ ржкѣ адовы, іегда приѣмляеть ма. не бой са, іегда разбогѣтѣють чловѣкѣ, и іегда оумножить са слава домоу іего. іако вънигда оумрѣти іемоу не приметѣ всего, ниже сънидетѣ съ нимъ слава іего. іако доуша іего въ животѣ іего благословить са, исповѣсть ти са, іегда благосътвориши іемоу. вънидетѣ до рода отьцѣ своихъ, до

вѣка не оузрѣть свѣта. чловѣкъ въ чѣсти съ не разоумѣ,
приложи са скотѣхъ несмыслѣннѣхъ, и оуподоби
са имѣ.

91. **ѿ.** Живѣй въ помощи вѣшнѣаго, въ кровѣ бога
небеснѣаго въдворить са речетъ господевъ заступникъ
мой іеси и прибѣжиште мое, богъ мой, оупѣваѣ на
нѣ. ꙗко тѣ избавить тѣ отъ сѣти ловча и отъ словесе
матежна. плештьма своимѣ оскѣнить тѣ, и подѣ кри-
лкѣ ѣго надѣѣши са. оржиѣмѣ обидетъ тѣ истина ѣго.
не оубоѣши са отъ страха ноштьнааго, отъ стрѣлы ле-
таштаѣ въ днѣ, отъ вѣшти въ тѣмѣ прѣходаштаѣ,
отъ сѣрашта и бѣса полоудѣннѣаго. падетъ отъ стра-
ны твоѣѣ тѣсѣшта, и тѣма отъ дѣсноуѣю твоѣю, къ
тебѣ же не приближить са. обаче очима своимѣ съмо-
триши, и въздание грѣшникомѣ оузриши. ꙗко ты,
господи, оупѣвание мое, вѣшнѣаго положилѣ іеси
прибѣжиште свое. не принидѣтъ къ тебѣ зѣла, и рана
не приближить са тѣлѣси твоѣмоу. ꙗко ангеломѣ сво-
имѣ заповѣсть о тебѣ съхранити тѣ въ вѣсѣхъ пѣтѣхъ
твонѣхъ. на рѣкахъ възъмѣтъ тѣ, да не кѣгда прѣтѣк-
неши о камень ногы твоѣѣ. на аспидѣ и василиска на-
стѣпиши, и попереши льва и змиѣ. ꙗко на мѣ оупѣва,
и избавляѣ и. покрывѣ и, ꙗко позна имѣ мое. възо-
ветъ къ мѣнкѣ, и оуслышѣ и, съ нимѣ іесѣмѣ въ скръби,
и изымѣ и, и прославляѣ и. дѣлѣготоѣ дѣний испѣнѣи
и, и являѣ іемоу съпасеніѣ свое.

92. **ѿ.** Господѣ вѣцѣсарѣ са, да радоуѣтъ са зѣмля, да
веселѣтъ са островѣ мѣнози. облакъ и мракъ окрѣетъ
ѣго, правѣда и сѣдѣба исправленіѣ прѣстола ѣго. огнѣ

прѣдъ нимъ прѣидеть, и поплашеть окрѣсть врагы
его. освѣтиша мѣлныя его въселѣнжѣ, видѣ и по-
двиза са земля. горы яко воскъ расташа са отъ лица
господня, отъ лица господа въсеа земля. възвѣсти-
ша небеса правды его, и видѣша вси людие славѣ
его. да постыдаты са вси кланяшстей са истоука-
нныимъ, хвалаштей са о идолѣхъ своихъ. поклоните са
ему, вси ангели его. слыша и възвесели са Сионъ,
и възрадоваша са дѣштери иудейскыя сядьбѣ ради
твоихъ, господи. яко ты господь вышній по всей
земли, зѣло прѣвѣзнесе са надъ всѣми богы. любя-
штей господа, ненавидите зѣла. хранишь господь доуша
прѣподобныхъ своихъ, изъ ржкы грѣшныча изба-
вить ѿ. свѣтъ въсиа правдыннику, и правнымъ сръдъ-
цемъ веселие. възвеселите са, правдыни, о господи,
и исповѣдайте са памяти сватыйнѣ его.

103. *14* рв. *14* благослови, доуше моя, господа, и вса вънѣтрѣ-
ныа моя има сватою его. благослови, доуше моя, го-
спода, и не забывай всѣхъ възданий его. оцѣштаж-
штааго вса безакония твоа, исцѣляшштааго вса не-
дѣлгы твоа, избавляшштааго отъ истѣлкныа животъ
твой, вѣнчающштааго та милостивъ и штедротами,
испѣняшштааго въ благныхъ желаниѣ твоѣ. обѣно-
вить са яко орѣлоу юности твоа. творѣ милостыня
господь и сядьбѣ всѣмъ обидимымъ. съказа пѣти
своѣ Мойсеови, сыномъ издраниѣвомъ хотѣнныа свои.
штедръ и милостивъ господь, долготрѣпѣливъ и мно-
гомилостивъ. не до конца прогнѣваетъ са, ни въ
вѣкъ враждоуетъ не по безаконіемъ нашимъ сътво-

риль ієсть намъ, ни по грѣхомъ нашимъ въздалъ ієсть
 намъ, іако по вѣсотѣ небеснѣй отъ земли оутвѣрдилъ
 ієсть господь милость свою на боиштинѣхъ са іего, іель
 далече отъстоятъ вѣстоци отъ западъ, оудалилъ ієсть
 отъ насъ безаконія наша. іакоже штедритъ отъць сынъ,
 оуштедри господь боиштаѣа са іего, іако тѣ позна
 сѣздание наше, поманж, іако прѣстъ іесмы. чловѣкъ
 іако трава дннїе іего, іако цвѣтъ сельный тако оцвѣтеть
 іако доухъ проиде въ нїемъ, и не бждеть, и не по
 знаієтъ къ томоу мѣста своего. милость же господня
 отъ вѣка и до вѣка на боиштинѣхъ са іего, и правдѣа
 іего на сынохъ сыновъ, хранаштинѣхъ завѣтъ іего и
 помѣнаштинѣхъ заповѣди іего творити ѿа. господь на
 небеси оуготова прѣстоль свой, и цѣсарьствїе іего въ
 сѣмїи овладдаієтъ. благословите господа, всїи анѣли
 іего, сильни крѣпостїи твоираште слово іего, оуслыша
 ти гласъ словесъ іего. благословите господа, всѣа силы
 іего, слоугы іего твоираште волю іего. благословите
 господа, всѣа дѣла іего, на вѣсакомъ мѣстѣ владыч
 ствїа іего. благослови, доуше моя, господа.

137. рлс. На рѣцѣ вавилоньскѣй тоу сѣдохомъ, и пла
 кахомъ, поманжѣше Сиона: на врѣви по срѣдѣ іель
 овѣснхомъ органы своя, іако тоу въпросиша ны плѣнѣ
 шей насъ словесъ пѣсний и ведѣшей насъ пѣнїа: вѣс
 пойте намъ отъ пѣсний сионьскѣхъ. како въспоемъ
 пѣснь господню на землїи штоуждей; аште забждж тебе,
 Иероусалиме, забѣвена бжди десница моя: прильпни
 языкъ мой грѣтани моему, аште не поманж тебе,
 аште не прѣдложж Иероусалима іако въ началѣ веселїа

своего. помани, господи, сынъ едомскыи въ днь
Иероусалимъ глаголющихъ: истъштайте, истъ-
штайте до основанія юго. дъшти вавилоня окаянаго, бла-
женъ, иже въздасть тебѣ възданіе твое, еже въз-
дастъ намъ: блаженъ, иже иметъ и разбїетъ младен-
ца твоего о камень.

IX. М а т ѣ й. в.

Исусу рождшу сѧ въ Бидлеѣмѣ юдейстѣкмъ
въ днь Ирода цѣсаря, се, вѣсви отъ вѣстока придо-
ша въ Иероусалимъ глаголюще: кѣде юсть рождїи сѧ
цѣсарь юдейскъ; видѣхомъ бо звѣздъ юго на вѣстоцѣ,
и придохомъ поклонитъ сѧ юмоу. оуслышавъ же Иродъ
цѣсарь съмѧте сѧ, и всѣ Иероусалимъ съ нѣмъ, и
сѣбравъ всѧ архїереи и кѣнижники людскыи
въпрашааше ѧ, кѣде Христосъ раждаѣтъ сѧ. они же рѣ-
ша юмоу: въ Бидлеѣмѣ юдейстѣкмъ. тако бо писано
юсть пророкомъ: и ты Бидлеѣме, землѣ юдова, ни-
чимъже мѣнѣши іеси въ владыкахъ юдовахъ, изъ тебе
бо изидетъ вождь, иже оупасетъ люди мои Издраны.
тъгда Иродъ отай призвавъ вѣхъ испытѧ отъ нѣхъ
врѣмѧ явлѣша сѧ звѣзды, и пославъ въ Бидлеѣмъ
рече: шѣдъше испытайте извѣстѣно о отрочати: югда
же обратѣте, повѣдите ми, да и азъ шѣдъ поклонѣ
сѧ юмоу. они же послоушавъше цѣсаря идоша. и се,
звѣзда, иже видѣша на вѣстоцѣ, идѣаше прѣдъ нѣми,
донѣдеже пришѣдъши ста врѣхоу, идеже бѣ отроча. ви-

дѣвъше же звѣздѣ въздрадоваша са радостнѣ велию-
 ю звѣло. и въшѣдѣше въ храмннѣ видѣша отроча съ
 Маріею матернѣ юго, и падѣше поклониша са юмоу,
 и отъверѣзѣше съкровишта своѣ принесоша юмоу дары,
 злато и ливанъ и змѣрънѣ. и отъверѣтъ примѣше въ
 сынѣ, не възвратити са къ Иродоу, ниѣмъ пѣтемъ оти-
 доша въ странѣ своѣ. ошѣдѣшемъ же имъ, се, анѣ-
 гелъ господнѣ въ сынѣ яви са Иосифоу глаголюа: въставѣ
 поими отроча и матеръ юго, и бѣжи въ Египтъ, и
 бѣди тоу, доидеже ти рекѣ: хошѣтъ во Иродѣ иска-
 ти отрочате, да погоубитъ ю. онѣ же въставѣ поятѣ
 отроча и матеръ юго ношнѣ, и отиде въ Египтъ, и
 бѣ тоу до оумрътнѣ Иродова, да събѣдетъ са реченою
 отъ господа пророкомъ глаголюштемъ: отъ Египта
 възвахѣ сынѣ свой. тѣгда Иродѣ видѣвъ, ꙗко порж-
 ганъ бѣмѣтъ вѣхѣвъ, разгнѣва са звѣло, и посѣлавѣ из-
 би всѣа отрокы, сѣштѣа въ Египтѣ и въ вѣсѣхѣ
 прѣдѣлахѣ юго, отъ двою лѣтоу и ниже, по врѣмени,
 юже испѣта отъ вѣхѣвъ. тѣгда събѣмѣтъ са реченою
 Иереміемъ пророкомъ глаголюштемъ: гласъ въ Рамѣ
 слышанъ бѣмѣтъ, плачь и рыданіе и вѣплѣ мѣногѣ,
 Рахиль плачѣшти са чадѣ своихѣ, и не хотѣаше оутѣ-
 шити са, ꙗко не сѣтъ. оумръшоу же Иродоу, се, анѣ-
 гелъ господнѣ въ сынѣ яви са Иосифоу въ Египтѣ
 глаголюа: въставѣ поими отроча и матеръ юго, и иди
 въ землѣ издраніевѣ: измръша бо иштѣштей доуша
 отрочате. онѣ же въставѣ поятѣ отроча и матеръ юго,
 и вѣниде въ землѣ издраніевѣ. слышавѣ же, ꙗко Ирѣ-
 хелай цѣсарѣствоуетъ Иудею въ Ирода мѣсто отѣца

своего, оубою са тамо ити, вѣсть же примѣ въ сѣнѣ
отиде въ странѣ галилейскѣ, и пришедъ въ селѣ са въ
градѣ нарицаемѣмъ Назаредѣ, да събѣдетъ са рече-
ною пророкы, яко Назорей наречетъ са.

Х. Марькѣ. ѿ.

Вѣ ты дѣни зѣло мѣногоу народоу сѣштоу и не
имѣштемъ чѣсо ясти, призвавъ Исоусъ оученикы свои
глагола имъ: мнѣ ми ясть народъ сѣ, яко оуже три
дѣни присѣдѣтъ мѣнѣ, и не имѣтъ чѣсо ясти. и аште
отъпоуштѣ ѿ не идѣша въ домы свои, ослабѣхѣтъ
на пѣти: мѣнози бо отъ нихъ изъ далеча пришѣли сѣтъ.
и отъвѣшташа юмоу оученици его: отъ кждоу снѣ
възможетъ кѣто сѣде напѣтати хлѣба въ поустыни; и
въпроси ѿ: koliko имате хлѣбѣ: они же рѣша: седмѣ.
и повелѣ народоу възлѣсти на землѣ. и примѣ седмѣ
хлѣбѣ и хвалѣ въздавѣ прѣломи, и дааше оученикомъ
своимъ, да прѣдѣлагахѣтъ. и прѣдѣложиша прѣдъ на-
родомъ. и имѣхѣ рѣбѣцѣ мало: и снѣ благословивѣ
рече прѣдѣложити и ты. и ѣша, и насытиша са, и
възаша избытѣкы оукроухѣ седмѣ кошѣницѣ. вѣхѣхѣ
же идѣшей яко четѣри тысѣштѣ. и отъпоусти ѿ, и
акиѣ вѣлѣзѣ въ корабль съ оученикы своими принде въ
странѣ далѣmanoуданьскы. и изидѣ фарисѣи, и начаша
сѣтѣзати са съ нимъ, иштѣхѣ отъ него знаменѣ съ
небесе, искоушавѣхѣ и. и въздѣхѣхѣ доухомъ своимъ
глагола: чѣто родъ сѣ знаменѣ иштѣтъ; аминѣ глаго-
лѣхѣ вамъ, аште дастъ са родоу сѣмоу знаменѣ. и оставѣ

ѡ вѣлѣзъ пакы въ корабль иде на онъ полъ. и за-
 быша възати хлѣбы, и развѣ єдиногo хлѣка не имѣ-
 ахъ съ собою въ кораблѣ. и прѣштааше имъ глагола-
 зрите, блюдетѣ сѧ отъ кваса фарисейска и отъ кваса Иро-
 дова. и помышляахъ другъ къ другу глаголюще-
 ѡ хлѣбъ не имамъ. и разоумѣвъ Исоусъ глагола имъ-
 чѣто помышляете, ѡ хлѣбъ не имате; не оу ли чоуете
 ни ли разоумѣете; иште ли окаменѣно срѣдце ваше;
 очи имаште не видите, и оуши имаште не слышите;
 и не помьните ли, ѡгда пѣтъ хлѣбъ прѣломихъ въ пѣтъ
 тысѣштъ, колико кошъ испѣнь оукроухъ възасте;
 глаголаша ємоу- два на десѣте. и ѡгда седмъ въ че-
 тьри тысѣштѣ, колико кошъ испѣньи оукроухъ
 възасте; они же рѣша- седмъ. и глагола имъ- како не
 разоумѣете; и прииде въ Бидѣсандж, и приведоша къ
 нємоу слѣпа, и молаахъ и, да и коснеть. и имъ за рѣжж
 слѣпаго изведе и вѣнъ изъ вѣси, и пѡнжѣ на очи єго,
 възложъ рѣцѣ на нѣ, вѣпрашааше и, аште чѣто видить.
 и вѣзрѣвъ глаголааше- виждѣ чловѣкы ѡко дрѣвнє
 ходашѣ. по томъ пакы възложи рѣцѣ на очи єго, и
 сѣтвори и прозрѣти. и оутвѣрди сѧ, и оузрѣ свѣтло
 вѣсе. и посѣла и въ домъ єго глагола- ни въ вѣсь
 вѣниди, ни повѣждъ комоу въ вѣси. и изиде Исоусъ и
 оученици єго въ вѣси Кесарниѡ Филиповы. и на пѣти
 вѣпрашааше оученикы своиѣ глагола имъ- кого ма гла-
 голятъ чловѣци бѣти; они же отвѣшташа ємоу гла-
 голяште- ови Иоана крѣстителя, нни Илиѣ, други
 же єдиногo отъ пророкѣ. и тѣ глагола имъ- вѣ же кого
 ма глаголете бѣти; отвѣштавъ же Петръ глагола

іємоу: ты ієси Христосъ. и запрѣти имъ, да никомоу-
же не глаголють о нѣмъ. и начатъ оучити ѿ, іако по-
добаетъ сыноу чловѣчєскоу мѣного пострадати и ис-
коушеноу бѣти отъ старьць и архієрей и кѣнижнникъ
и оубиєноу бѣти и по трехъ днехъ вѣскрєснѣти. и не
овиноуѿ сѧ слово глаголаше. и примъ и Петръ начатъ
прѣтити іємоу. онъ же обрашъ сѧ и оузрѣвъ оученикы
своѧ запрѣти Петрови глаголю: иди за мѣноу, сотоно,
іако не мыслиши, іаже сѣтъ божны, нъ іаже чловѣчєскѧ.
и призвавъ народъ съ оученикы своими рече имъ: иже
хошеть по мѣнѣ ити, да отъврѣжеть сѧ себе, и вѣзь-
меть крѣсть свой, и по мѣнѣ да идеть. иже бо аште
хошеть доушѧ своѧ сѣпати, погоубитъ ѿ. а иже по-
гоубитъ доушѧ своѧ мене ради и євангєліѧ моего,
сѣпасеть ѿ. каѧ бо польза ієсть чловѣкоу, аште прио-
брашеть весь миръ, и отъштетитъ доушѧ своѧ; ли-
чѣто дастъ чловѣкѣ измѣнѧ на доуши своєѧ; иже бо
аште постыдитъ сѧ мене и моихъ словєсъ въ родѣ сємѣ
прѣлюбодѣйнѣкѣмъ и грѣшнѣкѣмъ, и сынъ чловѣчєскый
постыдитъ сѧ ієго, ієгда приндєтъ въ славу отьца сво-
ієго съ ангєлы свѧтыими.

XI. Лоука. еі.

Бѣлахъ же къ іємоу приближающе сѧ вси мѣта-
риє и грѣшници послоушѧтъ ієго. и рѣпѣтадохъ фари-
сеи и кѣнижници глаголюште, іако съ грѣшникы при-
іємають и съ ними ѣсть. рече же къ нимъ притѣчѧ снѧ
глаголю: кѣй чловѣкѣ отъ васъ имѧ сѣто овць и по-

ГОУБЛѢ ІЕДИНѢ ОТЪ НИХЪ НЕ ОСТАВИТЬ ДЕВЯТИ ДЕСАТЬ И
 ДЕВЯТИ КЪ ПОУСТЫНИ, И ИДЕТЬ ВЪ СЛѢДЪ ПОГЫБѢША,А,
 ДОНѢДЕЖЕ ОБРАШТЕТЬ ІЖ; И ОБРѢТЪ ВЪЗЛАГАЮТЬ НА РАМѢ
 СВОИ РАДОУЮ СЯ, И ПРИШЕДЪ ВЪ ДОМЪ СЪЗЫВАЮЕТЪ ДРОУГЫ
 И СЖЕДЫ ГЛАГОЛЯ ИМЪ: РАДОУЙТЕ СЯ СЪ МѢНОЮ, ІАКО
 ОБРѢТОУХЪ ОВЦЮ СВОЮ ПОГЫБѢШЮ. ГЛАГОЛЯ ВАМЪ, ІАКО
 ТАКО РАДОСТЬ БЖДЕТЬ НА НЕКЕСИ О ІЕДИНОМЪ ГРѢШНИЦѢ
 КАЖШТИНІМЪ СЯ НЕЖЕ О ДЕВЯТИ ДЕСАТЬ И ДЕВЯТИ ПРАВДЫ-
 НИКЪ, ИЖЕ НЕ ТРѢБУЮТЪ ПОКАНИИ. АИ КАЯ ЖЕНА ИМЖ-
 ШТИ ДЕСАТЬ ДРАГѢМЪ, АШТЕ ПОГОУБИТЬ ДРАГѢМЪ ІЕДИНѢ,
 НЕ ВЪЖИЗАЮЕТЪ СВѢТИЛЬНИКА, И ПОМЕТЕТЪ ХРАМЪ, И ИШТЕТЬ
 ПРИЛЕЖНО, ДОНѢДЕЖЕ ОБРАШТЕТЬ; И ОБРѢТЪШИ СЪЗЫ-
 ВАЮЕТЪ ДРОУГЫ И СЖЕДЫ ГЛАГОЛЯШТИ: РАДОУЙТЕ СЯ СЪ
 МѢНОЮ, ІАКО ОБРѢТОУХЪ ДРАГѢМЪ, ІЖЖЕ ПОГОУБИХЪ. ТАКО,
 ГЛАГОЛЯ ВАМЪ, РАДОСТЬ БЫВАЮЕТЪ ПРѢДЪ АНГЕЛЫ БОЖИИ
 О ІЕДИНОМЪ ГРѢШНИЦѢ КАЖШТИНІМЪ СЯ. РЕЧЕ ЖЕ: ЧЛО-
 ВѢКЪ ІЕТЕРЪ ИМѢ ДВА СЫНА. И РЕЧЕ МѢНИИ ІЕЮ ОТЬЦОУ:
 ОТЬЧЕ, ДАЖЕ МИ ДОСТОЙНЮЮ ЧАСТЬ ИМѢНИИ. И РАЗДѢЛИ
 ИМѢНИЕ ИМА. И НЕ ПО МѢНОЗѢХЪ ДНЮХЪ СЪБРАВЪ ВСЕ
 МѢНИИ СЫНЪ ОТИДЕ НА СТРАНѢ ДАЛЕЧЕ, И ТОУ РАСТОЧИ ИМѢ-
 НИЕ СВОЕ ЖИВЪ КЛАДЬНО. ИЖДИВѢШОУ ЖЕ ІЕМОУ ВСЕ БЫСТЪ
 ГЛАДЪ КРѢПѢКЪ НА СТРАНѢ ТОЙ, И ТѢ НАЧАТЪ ЛИШАТИ СЯ,
 И ШЕДЪ ПРИЛѢПИ СЯ ІЕДИНОМЪ ОТЪ ЖИТЕЛѢ ТОЯ СТРАНЫ,
 И ПОСЛА И НА СЕЛА СВОИ ПАСТЬ СВИНИИ. И ЖЕЛАШЕ НАСЫ-
 ТИТИ ЧРѢВО СВОЕ ОТЪ РОЖЬЦЪ, ІАЖЕ ПДѢХЪ СВИНИИ, И
 НИКѢТОЖЕ НЕ ДАДѢШЕ ІЕМОУ. ВЪ СЕБѢ ЖЕ ПРИШЕДЪ РЕЧЕ:
 КОЛИКОУ НАИМѢНИКЪ ОТЬЦА МОЕГО ИЗБЫВАЮТЪ ХЛѢБЪ. АЗЪ
 ЖЕ СЪДЕ ГЛАДОМЪ ГЫБЕЮ. ВЪСТАВЪ ИДѢ КЪ ОТЬЦОУ СВОЕ-
 МОУ, И РЕКЪ ІЕМОУ: ОТЬЧЕ, СЪГРѢШИХЪ НА НЕБО И ПРѢДЪ

тобою, и оуже нѣсмь достоинъ нарешти сѧ сынъ твой.
 сътвори ма яко единого отъ наи́мникъ своихъ. и въ-
 ставъ иде къ отцоу своему. ише же ему далече
 сжстоу оузрѣ и отць его, и милъ ему въстѣ, и текъ
 паде на възъ его, и облобыза и. рече же ему сынъ
 отчѣ, съгрѣшихъ на небо и прѣдъ тобою, и оуже нѣсмь
 достоинъ нарешти сѧ сынъ твой. рече же отць къ
 ракомъ своимъ: изнесѣте одеждѧ прѣвѣжъ, и овацѣте
 и, и дадите прѣстень на рѣкъ его и сапогы на нозѣ, и
 приведѣше тельцъ оупитаный заколѣте, и идѣше да ве-
 селимъ сѧ, яко сынъ мой съ мрѣтвѣ въ, и оживе, из-
 гыбѣ въ, и обрѣте сѧ. и начаша веселити сѧ. въ же
 сынъ его старѣи на селѣ. и яко грады приближи сѧ къ
 домоу, слыша пѣннѣ и аикты, и призвѣтъ единого отъ
 ракъ въпрашааше и, чѣто оубо си сѣтъ. онъ же рече е-
 му: яко братъ твой прииде, и закла отць твой те-
 льцъ оупитаный, яко съдрава и приѣтъ. разгнѣва же
 сѧ, и не хотѣаше вѣннѣ. отць же его ишедъ мола-
 аше и. онъ же отъвѣштавъ рече отцоу своему: се, то-
 лико лѣтъ работаѣ тебѣ, и николиже заповѣди твоѣя
 не прѣстѣпихъ, и мѣнѣ николиже не далъ еси козылате,
 да съ другъы своими възвеселиа сѧ въхъ. егда же
 сынъ твой съ, изѣдый твоѣ имѣннѣ съ любодѣйцами,
 прииде, закла тельцъ питомый. онъ же рече ему: чадо,
 ты въсегда съ мѣноу еси, и въса мои твоѣ сѣтъ въз-
 веселити же сѧ и въздрадовати подобаше, яко братъ
 твой съ мрѣтвѣ въ, и оживе, изгыбѣ въ, и обрѣте сѧ.

XII. Иоанъ. ѿ.

По снхъ же въ праздникъ жидовскъ, и къзиде Исоусъ въ Иероусалимъ. ѿсть же въ Иероусалимъ на овчии кжпклъ иже нарицають сѧ еврейскы Бидезда, пѧтъ притворъ имжшти. въ тѣхъ лежалаше мнѡжество колаштинхъ, слѣпъ, хромъ, соухъ, чажштинхъ движения водѣ. ангелъ бо господень на всѧ лѣта съхождалаше въ кжпклъ, и възмжшташе водѣ, и иже прѣвѣе вълажалаше по възмжштенни воды, съдравъ бывааше, ищѣмъ же неджгомъ одръжимъ бывааше. въ же тоу нѣкый чловѣкъ три десѧте и осмъ лѣтъ имы въ неджзѣ своємъ. сего видѣвъ Исоусъ лежашта, и разоумѣвъ, ѧко мнѡга лѣта оуже имѣаше въ неджзѣ, глагола ѿмоу. хоштеши ли цѣлѣ быти; отъвѣшта ѿмоу неджжнѣй. господи, чловѣка не имамъ, да, ѿгда възмжтитъ сѧ вода, въврѣжетъ мѧ въ кжпклъ. ѿгда же прихѡждѧ азъ, инѣ прѣжде мене сълазитъ. глагола ѿмоу Исоусъ. вѣстани, възьми одръ свой, и иди въ домъ свой. и абиѣ цѣлѣ бысть чловѣкъ, и възв одръ свой, и хѡждалаше. въ же сѣбота въ тѣ днь. глаголаахъ же жидове исцѣлѣвъшоуоумоу. сѣбота ѿсть, и не достѡнтъ тебѣ възѧти одра твоѧго. онъ же отъвѣшта имъ. иже мѧ сътвори цѣла, тѣ мнѣ рече. възьми одръ свой, и ходи. въпросиша же и. кѣто ѿсть чловѣкъ рекый тебѣ. възьми одръ свой, и ходи. исцѣлѣвый же не вѣдѣаше, кѣто ѿсть. Исоусъ бо оуклони сѧ на родоу сжштоу на мѣстѣ томъ. по томъ же обрѣте и

Исоусъ въ црѣкви, и рече ѿмоу се, цѣль бысть, къ
 томоу не съгрѣшай, да не горю ти чѣто бѣдетъ. иде
 же чловѣкъ, и повѣда жидомъ. ꙗко Исоусъ ѿстъ, иже
 ма сътвори цѣла. и сего ради гонѣаху жидове Исоуса,
 и искааху ѿго оубити, за нѣ си творѣаше въ сѣвотѣхъ.
 Исоусъ же отвѣштавааше имъ глаголю. отъць мой до
 селѣ дѣлаеъ, и азъ дѣлаю. сего же ради паче искааху
 ѿго жидове оубити, ꙗко не тѣкъмо разарѣаше сѣвотѣхъ,
 нѣ и отъца своѿею глаголаше бога, равнѣ съ творѣ
 богоу. отвѣшта же Исоусъ, и рече имъ. право, право
 глаголю вамъ, не можетъ сынъ творити о себѣ ничѣсо-
 же, аште не ѿже видѣтъ отъца творѣща. ꙗже бо онъ
 творѣтъ, си и сынъ такожде творѣтъ. отъць бо любѣтъ
 сына, и вса показуеъ ѿмоу, ꙗже самъ творѣтъ, и
 больша сихъ покажетъ ѿмоу дѣла, да вы чюдѣте съ.
 ꙗко бо отъць въскрѣшаеъ мрѣтвыѣ и живѣтъ, тако и
 сынъ, ꙗже хошетъ, живѣтъ. отъць бо не сѣдитъ ни-
 комоу же, нѣ сѣдѣтъ всѣхъ дастъ сынови, да вси чѣтѣтъ
 сына, ꙗкоже и чѣтѣтъ отъца. иже не чѣтѣтъ сына, не
 чѣтѣтъ отъца, иже и посѣла. право, право глаголю вамъ,
 ꙗко слоушаѣй словесе моего и вѣрѣ ꙗмаѣа посѣлавъ-
 шуоумоу ма имать животъ вѣчный, и на сѣдѣ не
 приндеъ, нѣ прѣидеъ отъ смрѣти въ животъ. право,
 право глаголю вамъ, ꙗко градеъ година, и нынѣ ѿстъ,
 ꙗгда мрѣтви оуслышатъ гласъ сына божиѣа, и оуслы-
 шавъшеѣа оживѣтъ. ꙗкоже бо отъць животъ имать въ
 себѣ, тако дастъ и сынови животъ имѣти въ себѣ, и
 областъ дастъ ѿмоу и сѣдѣтъ творити, ꙗко сынъ чловѣ-
 чьскъ ѿстъ. не дивѣте съ семоу, ꙗко градеъ година,

въ нѣже вси сѣшѣи въ гробѣхъ оуслышати гласъ
 сына божия, и изидѣти сътворѣшей бла҃га въ вѣскрѣ-
 шеніе животоу, а сътворѣшей зѣла въ вѣскрѣшеніе
 сѣдоу. не можъ азъ о себѣ творити ничѣсоже. ꙗкоже
 слышъ, и сѣждъ, и сѣдѣ мой правдынъ ѣсть, ꙗко
 не иштѣ воли своеѣ, нъ воли посѣлавшааго ма отьца.
 аште азъ съвѣдѣтельствуѣю о мѣнѣ, съвѣдѣтельство
 мое нѣсть истинно. инъ ѣсть съвѣдѣтельствуѣи о
 мѣнѣ, и вѣмъ, ꙗко истинно ѣсть съвѣдѣтельство ѣго,
 ꙗже съвѣдѣтельствуѣтъ о мѣнѣ. вы посѣласте къ
 Иоану, и съвѣдѣествова о истинѣ. азъ же не отъ
 чловѣка съвѣдѣества приѣмаю, нъ си глаголю, да
 вы спасени бѣдете. онъ бѣ свѣтильникъ горай и свѣтъ,
 вы же хотѣсте въздрадовати сѣ въ годинѣ свѣтѣни
 ѣго. азъ же имамъ съвѣдѣтельство воле Иоанова. дѣ-
 ла бо, ꙗже дастъ мѣнѣ отьць, да свершъ ѣ, та дѣла,
 ꙗже азъ творю, съвѣдѣтельствуѣтъ о мѣнѣ, ꙗко
 отьць ма посѣла. и посѣлавый ма отьць тѣ съвѣдѣ-
 тельствова о мѣнѣ. ни гласа ѣго никѣдеже не слышасте,
 ни образа ѣго не видѣсте, и словесе ѣго не имате прѣ-
 бывающа въ васъ, за нѣе ѣгоже тѣ посѣла, семоу
 вѣры не ѣмаете. испытайте кнѣигы, ꙗко вы мѣните
 въ нѣхъ имѣти животъ вѣчный. и ты сѣтъ съвѣдѣ-
 тельствоуѣшта о мѣнѣ, и не хошете принѣти къ мѣнѣ,
 да животъ имате. славы отъ чловѣкѣ не приѣмаю, нъ
 разоумѣю вы, ꙗко любѣве божия не имате въ себѣ.
 азъ придохъ въ има отьца своего, и не приѣмаете
 мене. аште инъ придетъ въ има свое, того приѣм-
 аете. како вы можете вѣровати славѣ дру҃гъ отъ дру҃га

приѣмляште, и славы ѡже отъ єдиночадцаго сына бо-
жиа не иштете; не мѣните, ꙗко азъ на вы рекъ къ отъ-
цоу. ꙗстъ, иже на вы глаголють, Мойсѣй, на нѣже вы
оупѣваете. аште бо бысте вѣржъ имѣли Моисеови, вѣржъ
ѡли бысте и мѣнѣ. о мѣнѣ бо тѣ писа. аште ли того
кѣнигамъ вѣрѣ не ꙗмаете, како мѡмъ глаголомъ вѣ-
ржъ имете;

ХІІІ. Дѣянія. кз. кн.

Ико сжжено бысть отъплоути намъ въ Ита-
лиѣ, прѣдадохъ Павла и инѣ ѣтерѣ жженикъ сътъ-
никоу именемъ Іюлію спирѣ севастиѣскѣмъ. въскѣдъше
же въ корабль адрамѣтѣскъ, хоташъ вести сѧ въ асѣй-
скаѧ мѣста, отъвезохомъ сѧ, сжштоу съ нами При-
старѣхоу македоняниноу отъ Солѡунѣ въ дроугѣй же
пристахомъ въ Ендонѣ. милосръдіе же Іюліѣ Павла-
лови дѣѧ повелѣ къ дроугомъ шѣдъшоу прилежаніе
оулоучити. отъ тѣдоу же отъвезъше сѧ прѣидохомъ въ
Кипръ, за нѣ вѣтри вѣлахъ противани. пѣчинѣ же ки-
ликѣйскѣмъ и памѣфилиѣскѣмъ прѣѣхавъше пристахомъ
въ Мирѣ ликѣйскѣ. и тоу обрѣтѣ сътъникъ корабль
александръскъ пловжшъ въ Италиѣ въсади ны въ нѣ.
въ мѣногѣ же дѣни кѣсѣно ѡджште и ѣдва бѣвѣше въ
Книдѣ, не приѣмляштоу насъ вѣтроу, прѣидохомъ въ
Критъ по Салѣмонѣ. ѣдва же избирашште край прин-
дохомъ на мѣсто ѣтерѡ, нарицаемо Добра Пристаништа,
ѣмоу же вѣ близъ градъ Ласей. мѣногѡу же лѣтоу прѣ-
шѣдъшоу и сжштоу оуже съблѣзньноу плаванію, за нѣ
и постъ оуже вѣ прѣшѣлъ, моляше Павла глагола

имѣ мѣжи, виждѣ, ꙗко съ досаждениѣмъ и мѣно-
гожъ тѣштитѣюжъ не тѣкъмо брѣмени и кораблю, нѣ и
доушамъ нашимъ хоштѣтъ быти плаваннѣ. сътѣникъ
же брѣмьчнѣи и навѣблѣра пачѣ послоушаашѣ нежелѣ Па-
вѣломъ глаголюмъиныхъ. недоброу же пристаништуу сѣ-
штоу въ озимѣниѣ, корабѣлѣници сътвориша съвѣтъ
отъвести сѣ отъ тѣдѣ, аште како възмогътъ, достигъ-
ше въ Финикъ, озимѣти въ пристаништи критѣстѣ
зрашти къ ливѣ и къ хороу. възвѣивъшоу же югоу, мѣ-
нѣвъше волюжъ своужъ оулоучити, отъвезъше сѣ при краи
идѣахъ Крита. не по мѣнозѣ же възвѣи противънѣ вѣ-
трѣ боурѣнѣ, нарицаѣй сѣ Евроклидонъ. загнаноу же
бывъшоу кораблю и не могъштоу плавати противъ вѣ-
троу, вѣдавъше сѣ вѣнама вѣлаахомъ сѣ. отокъ же
иетѣръ мимо текъше, нарицаѣшъ сѣ Клавѣдий, ꙗвѣа
възмогохомъ оудръжати корабѣлицѣ. иже въздвигъше
помоштѣ творѣахъ прѣвивѣаѣште корабѣлѣ. боѣште же
сѣ, ꙗвѣа како въ брѣзѣи вѣпадътъ, съвѣсивъше идри-
нѣ, тако вѣлаахъ сѣ. вѣлѣми же обоурѣѣѣаѣмомъ намъ,
въ дроугъи измѣтаниѣ творѣахъ брѣменемъ. и въ тре-
тинѣ дѣнь свѣнма рѣжама брѣма кораблю отъвѣрѣгохомъ.
ни слѣньцоу же ни звѣздамъ снѣѣштамъ въ мѣногъ
дѣни, зимѣ же не малѣ належашти, оубо отимаашѣ сѣ
вѣсѣа надежда гонѣзѣнѣти намъ. мѣногоу же неѣдению
бывъшоу, тѣгда ставъ Павѣлъ по срѣдѣ ихъ рече: по-
добаашѣ оубо, о мѣжи, послоушати мене и не отъвести
сѣ отъ Крита, избѣити же досаждениѣ сѣго и тѣштитѣ.
и се нѣмѣи молюжъ вѣи дрѣзати: погъѣѣли во доуши ни
ѣдиногѣ не вѣждѣтъ отъ вѣсѣ, развѣ корабѣлѣ. прѣдѣ мѣ-

ноѡж бо ста въ снѡж ношть ангелъ божий, ѡгоже ѡсмѡ,
 и ѡмоуѡже слоужжъ, глагола. не бой сѡ, Павле. прѣдъ
 цѣсарѡмъ ти подобаѡтъ стати, и се, дарова ти богъ
 всѡ плаважштаѡ съ тобоѡж. тѣмъже дрѣзайте, мѡжи.
 вѣроуѡж бо богови, ѡко тако бѣдетъ, ѡкоже глагола
 ми бѣстъ. въ отокъ же ѡтеръ подобаѡтъ намъ отъпасти.
 и ѡко бѣстъ четврѣтаѡ на десѡте ношть влажштеѡмъ
 сѡ намъ въ пѡчинѣ, въ полоу ношти непѣштеваахъ ко-
 рабѣльници приближати сѡ имъ къ ѡтерѣ странѣ. и из-
 мѣрѣше глѡбинѡ обрѣтоша сажѣнь двѡ десѡти. мало
 же прѣхавѣше и пакы измѣрѣше обрѣтоша сажѣнь
 пѡтъ на десѡте. боѡште же сѡ, ѡда како въ прѣдѡна
 мѣста отъпадемъ, отъ крѣмъ вѣврѣгѣше котѣкы че-
 тыри молаахъ сѡ, да дѣнь бѣдетъ. корабѣльникомъ же
 искжштеѡмъ бѣжати отъ корабля и низвѣшъшемъ кора-
 бѣлицъ въ морѡе, винж твораштеѡмъ, ѡко отъ носа хо-
 тѡтъ котѣкы прострѣти, рече Павла сътънѡкоу и вой-
 номъ. аште си не останѣтъ въ лѡдин, въ не можете
 съпасти сѡ. тѣгда войни отърѣзаша жѡа прѣходѣоу,
 и оставиша и отъпасти. дѡнѣдеже хотѣаше дѣнь бѣти,
 молаше Павла всѡ приѡти брашѣно глагола. четы-
 ри на десѡте дѣни чаѡште не ѡдѣше ѡесте, ничѣсоже не
 приѡмѣше. тѣмъже моѡж въ приѡти брашѣно. се бо
 къ вашѡмоу съпасѣнѡю ѡестъ. ни ѡдиномоу бо отъ васъ
 власъ отъ главы не отъпадетъ. рекъ же си и приѡмѣ
 хлѣбъ, похвали бога прѣдъ всѣмъ, и прѣломѣ начѡтъ
 ѡести. ѡустрабѣше же сѡ всѡи и ти приѡша бра-
 шѣно. бѣаше же всѣхъ насъ въ корабѣи доушъ двѣ
 сътѣ седмъ десѡтъ и шѣстъ. наѡдѣше же сѡ брашѣна

ОБЛАГЪЧИША КОРАБѢ, ИСПАЯШТЕ ПЫШЕНИЦѢ ВЪ МОРИЕ.
 ІЕГДА ЖЕ ДНЬ БЫСТЪ, НЕ ПОЗНАВААХЪ ЗЕМЛѢ. АЖКЖ ЖЕ
 ІЕТЕРЖ ЧОУМАХЪ ИМЖШТЖ КРАЙ, ВЪ НѢЖЕ ХОТѢАХЪ, АШТЕ
 МОЖААХЪ, ИЗВѢШТИ КОРАБѢ. И КОТЪКЪ СЪБРАВЪШЕ
 ВЕЗѢАХЪ СѦ ПО МОРИЮ, КОУПНО ОСЛАБѢШЕ ЖЖА КРЪМН-
 ЛОМЪ. И ВЪЗДВИГЪШЕ МЫНЪШЖ ІАДРИНЖ, ДЫХАЮЩОУ
 ВѢТРЬЦОУ, ВЕЗѢАХЪ СѦ НА КРАЙ. ВЪПАДЪШЕ ЖЕ ВЪ МѢСТО
 ИСПЪНО ОУСТАВИША ЛАДИНЖ. И НОСЪ ОУБО ОУТВѢРЖДЕ СѦ
 СТА НЕДВИЖИМЪ, А КРЪМА РАЗБИВААШЕ СѦ ОТЪ НЖЖДА
 ВАТНЪ. ВОЙНОМЪ ЖЕ СЪВѢТЪ БЫСТЪ, ДА ЖЖНИКЪ ПО-
 БИЖЕТЪ, ДА НЕ КЪТО ИСПЛОУВЪ ОУБѢЖИТЬ. СЪТЪНИКЪ ЖЕ,
 ХОТѦ ДОПРОВОДИТИ ПАВЛА, ВЪЗБРАНИ СЪВѢТОУ НХЪ, ПО-
 ВЕЛЪ ЖЕ ОУМѢЖШТИМЪ ПЛАВАТИ ИСКОЧЫШЕМЪ ПРѢЖДЕ
 ИЗИТИ НА КРАЙ, А ПРОЧИМЪ ОВѢМЪ ОУБО НА ДЪШТИЦАХЪ,
 ОВѢМЪ ЖЕ НА ІЕТЕРѢ ОТЪ КОРАБЛА. И ТАКО БЫСТЪ ДО КРАЯ
 ВЪСѢМЪ СЪПАСТИ СѦ. И СЪПАСЕНИ БЫВЪШЕ, ТЪГДА РАЗОУ-
 МѢША, ЯКО МЕЛИТИЙ ОТОКЪ НАРИЦАЮЕТЪ СѦ. ВАРЪВАРИ ЖЕ
 ТВОРИАХЪ НЕ МАЛО МИЛОСРЪДІЕ НАМЪ. ВЪЗГНѢШТЫШЕ БО
 ОГНЬ ПРИЯША ВЪСА НЪ ЗА НАСТОЯШТИН ДЪЖДЪ И ЗА ЗИМЖ.
 СЪГРАМАЖДЫШОУ ЖЕ ПАВЛОУ МЪНОЖЕСТВО РОЖДИН И ВЪЗ-
 ЛОЖЫШОУ НА ОГНЬ, ЕХИДНА ОТЪ ТОПЛОТЫ ИЗВѢЗЪШИ СѢКНЖ
 И ВЪ РЖКЖ. ІЕГДА ЖЕ ОУЗРѢША ВАРЪВАРИ ВИСАШТЖ ЗМИНЖ
 ОТЪ РЖКЪ ІЕГО, ГЛАГОЛААХЪ ДРОУГЪ КЪ ДРОУГОУ. ВЪ ИСТИ-
 НѢ ОУБИИЦА ІЕСТЬ ЧЛОВѢКЪ СЪ, ІЕГОЖЕ СЪПАСЕНА ОТЪ МОРИ
 СЖДЪ НЕ ОСТАВИ ЖИТИ. ОНОМОУ ЖЕ ОТЪТРАСЪШОУ ЗМИНЖ
 ВЪ ОГНЬ НЕ БЫСТЪ НИКОЮЕЖЕ ЛЮТЫ. ОНИ ЖЕ ЧАПААХЪ ІЕГО
 ВЪЗГОРѢТИ СѦ ИЛИ ПАСТИ ВЪНЕЗАПЖ МРЪТВА. НА МЪНОЗѢ
 ЖЕ ТОГО ЧАЮШТЕМЪ И НЕ ВИДАШТЕМЪ НИЧЬСОЖЕ ЗЪЛА ІЕМОУ
 СЖШТА, ПРѢЛОЖЫШЕ СѦ ГЛАГОЛААХЪ. БОГЪ ІЕСТЬ. ОКРЖГЪ

же мѣста того вѣахъ села старѣйшинѣ островноуоумоу,
именемъ Поплиевъ, иже приимъ ны, три дѣни любез-
но оучрѣди. вѣаше же отъць Поплиевъ огнѣмъ и трж-
домъ бола на ложи: къ нѣмоу же Павль вѣшдъ и по-
моль сѧ вѣзложи на нѣ ржцѣ, и исцѣли н. сѣмоу же
бывѣшоу, и прочии имжштей неджгы вѣ отоцѣ, при-
хождаахъ, и исцѣлкѣаахъ. иже и мѣногами чѣстѣми
почѣтоша ны, и отъвозаштемъ сѧ намъ вѣкладоша ѡ-
же на потрѣбѣ. по трехъ же мѣсѣцихъ вѣскѣдохомъ вѣ
кораблѣ озимѣвѣшь вѣ отоцѣ александрьскѣ, подѣпи-
санъ Диоскоръ. и прѣяхавъше вѣ Сиракоуѣ прѣбывъ-
хомъ три дѣни, отъ нѣдоу же прѣяхавъше пристахомъ
вѣ Ригѣ: и по ѣдинномъ дѣни вѣзвѣкѣшоу югоу вѣ
вѣторжѣ ѡдротѣ прѣидохомъ вѣ Потнолѣ, идеже обрѣ-
тѣше братиѣ оумолюени бѣхомъ оу нѣхъ прѣбѣти дѣ-
ний седмъ: и тако вѣ Римѣ придохомъ. и тоу братиѣ
слышавъше о насъ изидѣ вѣ скрѣтѣннѣ намъ до Аппие-
ва Тръга и Трий Крѣчѣмъницѣ: ѡже видѣвъ Павль по-
хваля бога приятъ дръзновение. ѡгда же придохомъ
вѣ Римѣ, сътъникъ прѣдастъ жѣвникы воѣводѣ, а
Павлови повелѣно бѣстъ о сѣбѣ жити съ стрѣгжштинимъ
и войномъ. бѣстъ же по трехъ дѣнехъ съзвати Павлоу
сѣштаѣ Иудеомъ старѣйшинны. съшѣдъшемъ же сѧ
имъ глаголаше имъ: мжжи братиѣ, азъ ничѣсоже съ-
твори противѣна людемъ ли обычаѣмъ отъчѣмъ, жжѣ-
никъ отъ Иероусалима прѣданъ бѣхъ вѣ ржцѣ Римля-
номъ, иже вѣстѣзавъше мѧ хотѣахъ поустити, за нѣ
не вѣаше ниѣдинаже вина съмрътъна вѣ мѣнѣ: глаго-
лѣхъ имъ же вѣ прѣкѣ Иудеомъ нжда ми бѣстъ на-

решти Кесаря, не тако имъ что на языкъ свой глаго-
лати. за снѣ винѣ молихъ въ видѣти и глаголати къ
вамъ оупѣвания бо ради издраниѣва жже се желѣзною
ношѣ. они же къ нѣмоу рѣша. мы ни кѣнигъ приѣ-
хомъ отъ Иудей о тебѣ, ни пришедъ кѣто отъ братнѣ
сѣказа или глагола что о тебѣ зѣло. молимъ же сѣ
отъ тебе слышати, ѣже мѣдрѣствоуѣши. о ереси бо
сѣи вѣсто намъ ѣсть, ѣко всѣде въ прѣкты глаголютъ
сѣ. обѣштавъше же нѣмоу дѣнь приидѣ къ нѣмоу въ
обитѣль мѣножайше. имъже сѣказоваше сѣвѣдѣтель-
ствоуѣа цѣсарѣствнѣ божиѣ, прѣпираѣа же ѣа о Исоусѣ
отъ закона же Мойсеова и пророкъ отъ оутра и до вече-
ра. и ови послоушаахъ глаголюмънѣхъ, ови же не вѣро-
ваахъ. несѣстройни же сѣште къ сѣбѣ отъхождаахъ ре-
кѣшоу Павлау глаголѣ ѣдинѣ. ѣко добрѣ доухъ свѣ-
тый рече Исаниѣмъ пророкомъ къ отѣцемъ нашимъ гла-
гола. иди къ людемъ симъ, и рѣци имъ. слоухомъ
оуслышите, и не имате разоумѣти, и видаште оузрите,
и не имате видѣти. одебелѣ бо срѣдѣце люднѣ сѣхъ, и
оушима тяжько слышаша, и очи свои сѣмѣжиша, ѣда
къгда оузратъ очима, и оушима оуслышатъ, и срѣдѣ-
цемъ оуразоумѣжтъ, и обратятъ сѣ, и исцѣляж ѣа. раз-
оумьно оубо вѣди вамъ, ѣко къ языкомъ посѣлано
ѣсть сѣпасеннѣ сѣ божиѣ. ти и оуслышатъ. и сѣ нѣмоу
рекѣшоу отидѣ Иудей, мѣного имжште въ сѣбѣ сѣта-
заниѣ. живе же Павлаъ двѣ лѣтѣ исплѣнь своеѣж мѣз-
дож, и принимаше всѣа вѣходашѣа къ нѣмоу, пропо-
вѣдаѣа цѣсарѣствнѣ божиѣ и оуча ѣже о Исоусѣ сѣ въ-
сацѣмъ дрѣзновениѣмъ невѣзбраньно.

XIV. Свѣтааго Василия похвала о четырёхъ десѣтихъ мѣченикѣхъ.

Мѣченици памяти кака сътость бѣдетъ любашти-
нимъ мѣченикы; за нѣже къ добрымъ клеверѣтомъ
часть оуказаніе іестъ приази къ обѣштоуѣмоу вла-
дыцѣ. ѡвѣ бо іестъ, ѡко хвалаштей добаламъ мѣжа въ
тѣчынѣхъ врѣменѣхъ не отѣлажчатъ са подражаниа.
блужи оубо по извѣсти пострадавшѣаго, да бѣдѣши
мѣченикѣ волюѣ, и излѣзѣши безъ гонѣннѣ, безъ ог-
нѣ, безъ ранъ тѣхъжде мѣздѣ съподобленѣ. намъ
же прѣдѣлѣжитъ не о іединомъ мѣченицѣ чоудити
са, ни о двою, ни до десяти числа іестъ блажимѣхъ,
нѣ четыри десѣте сѣтъ мѣжѣ, ѡкоже іединѣ доушж
имѣште въ раздѣленѣхъ тѣлесѣхъ, въ іединомъ съды-
ханнѣ и іединѣннѣ вѣрѣ, іедино же и трѣпѣннѣ про-
тивѣ лютымъ и състоѣннѣ за истинѣ показашѣ. всѣи
тѣчѣни дроугѣ дроугѣ, равѣни волюѣ, равѣни стра-
стиѣ. тѣмѣже и равѣночьстѣноу вѣнѣцоу славы съподо-
биша са. коіе оубо слово дондетъ достойно ихъ похва-
литѣ; ни четыри десѣте ѡзыкъ довлѣли бѣша толи-
кѣ добрѣ дѣтѣмъ мѣжѣ вѣспѣти. аште и іединѣ бѣ
бѣлъ чоудимѣй, довлѣашѣ нашей силѣ одолѣти, а не
толико мѣножество, трѣтъ оимѣскѣй, пѣтъ непрѣбо-
рѣмѣй.

Боле же оубо по срѣдѣ ѡ вѣведѣше памятиѣ, обѣ-
штѣ пользѣ отъ нѣхъ прѣстоѣаштинѣмъ състроимъ,
прѣдѣпоказавѣше всѣмъ, ѡкоже на чрѣтанинѣ, мѣжѣ

снхъ мжжества, по нѣже и доблѣства побраньская мѣно-
гашьди словописателіе и шарописателіе начрътаѣтъ,
ови словомъ оукрашаѣште, а си на дѣскы чрътаѣште,
и мѣногы пооустіша на мжжество обон. ꙗже бо слово
повѣсти слоухомъ оуказаать, та чрътаниа мѣчашта
подражаніемъ показѣтъ. тако и мы въспоманемъ
прѣстоѹаштинимъ добрѣ дѣтѣмъ мжжѣ, да ꙗкоже се
прѣдъ лицемъ принесѣше дѣѣннѣ ихъ, подвигнемъ на
подражаніе доблѣшѣмъ и приснѣмъ имъ изволеніе-
ніемъ. то бо єсть похваліеніе мжченикѣ, оутѣшеніе
сѣбранѣихъ къ добрѣ дѣтѣмъ. не хотѣтъ бо словеса о
свѣтѣ ихъ. подъ закономъ похвалѣ быти. за нѣже хва-
лаштей отъ винѣ мира сего начатѣмъ похвалѣ пріем-
лѣтъ. а имъже миръ распѣтъ єсть, како можетъ чѣто
отъ сжстѣихъ въ нѣмъ винѣ приложити къ славі;

Не бѣ єдино отѣчество свѣтѣмъ. инѣ бо отъ
иноѣ страны бѣ. то како оуже, безградѣнѣ ли ѡ на-
речемъ, или градѣнѣмъ всѣмъ вселенѣмъ; ꙗкоже бо въ
приношеніи сѣбранѣихъ, принесеноє кѣимъждо обѣште
принесѣшнимъ бѣваать. тако и о блаженѣихъ снхъ,
когождо отѣчество обѣште всѣмъ єсть. и вси сжтъ
отъ всждоу подаѣште другѣмъ другоу отѣчества. паче
же, по чѣто нштемъ градѣ стоѣштинѣ на тѣлѣхъ,
оставленіи нѣмъшнѣмъ градѣ ихъ, иже єсть, разоумѣти;
градѣ оубо мжченикѣ, градѣ єсть божин. ꙗкоже хы-
трѣцѣ и сѣдѣтелѣ богѣ, вѣшнѣмъ Иероусалимѣ, сво-
бодѣнѣмъ, мати Павѣлова и тѣчѣнѣмъ ꙗго. чловѣчѣско же
рожденіе ино иного. а доуховѣноє єдино всѣхъ. обѣ-
штѣ бо отѣцѣ имѣтъ богѣ, и братѣмъ вси, не отъ єди-

ного и ієдиногоу рождени, нѣ отъ вѣсѣніенія доуховнааго въ свѣтѣкоупленіе любѣвьѣхъ са съчетаѣше. ликъ готовъ, приложеніе велико славаштихъ отъ вѣка господа, не по ієдиномуу събрани, нѣ напрасно прѣложыше са.

Какъ же ієсть образъ прѣложенія; си велииствомъ тѣла и юностиѣхъ раштениа и силою тѣчѣнъ вѣсѣхъ своихъ оуныше въ оимство вѣчѣтени бѣша. и за бранскѣхъ хытросѣхъ и за мжжѣство доуша велиа чѣсти имѣахъ отъ цѣсарѣхъ, именити сжште вѣсѣми за добрѣ дѣтѣхъ. ієгда же повѣдано бѣсть безбожноіе оно и нечѣстивоіе повѣданіе, не нарицати Христоса, аште ли, то вѣдѣхъ подыемати, прѣтимъ же бѣхъ всакъ образъ мжкы, и мѣнога іаростъ и звѣриньска двизаше са отъ неправѣдныихъ сѣдѣи на благовѣрныа. кови же и свѣти зѣли на нѣхъ плетомѣ бѣваахъ, и различни образи мжкѣхъ примышлѣни бѣваахъ. и мжчителие неослабѣми. огнѣхъ готовѣхъ. мѣхъ изоштрѣнѣхъ. распатіе поставієно. пропасть, коло, воштагы. и ови бѣгаахъ, ини колѣбаахъ са. дроузи, прѣжде искоушениа, тѣчѣхъ прѣкштениа оубоуша са. ини же, близъ бѣвѣше лютиихъ, прѣнемогоша. дроузи пакы, въ подвигѣхъ вѣлѣзѣше, не могжште до коньчинѣхъ волѣзни сътрѣпѣти, въ срѣдѣхъ страданія отъвергѣше са, іакоже троуждажшти са въ пжчинѣхъ, и брѣмена, іаже имѣахъ, трѣпѣніа погоубиша. тѣгда оубо си непобѣдимѣи и доблѣи войни Хрѣстови, вѣлѣзѣше въ срѣдѣхъ, показажштоу кѣназоу кѣнигы цѣсарѣвѣхъ и послоушаниа отъ вѣсѣхъ просаштоу, свободьномъ гласомъ, дрѣзо и мжжѣскы,

никакоже оустрашивъше сѧ прѣтимъныхъ, крѣстианъ сами сѧ нарекоша. оле блажени ѡзыщи, ѡленко ихъ скл-
тый тѣ гласъ испоустѣ, иже въздоухъ приѣмъ свѣ-
штенъ бысть, ангели же слышавъше въсплескаша.
дьяволъ же съ бѣсы оуязвенъ бысть. господь же на
небесехъ написаѡ имена ихъ.

Ркъша оубо къждо ихъ въ срѣдѣ шкъдъ, крѣстианъ
ѡсмы. и ѡкоже се въ бранию вълазаштей въ коупѣ име-
на свои глаголютъ, и на мѣсто бранни въстѣпають.
тако и си тѣгда, повръгъше отъ рождѣства нареченны
имѣ имена, отъ обыштаго съпаса къждо себе нарицаа-
ше. и то творимахъ вси, друтъ по друзѣ съчетаа
себе. тѣмъже бысть въскмъ ѡдѣно имѣ. оубо бо ни
онъ ни онъ, нъ вси крѣстиани наричѣми бываахъ. чѣто
оубо сътвориѡ тѣгда владѣка тѣ; лютъ бо бѣаше и раз-
личнъ, ово ласканиѣмъ тѣшааше, ово же хотѣаше съ-
вратити прѣштѣнии. за прѣва оубо льштааше ѡ ласка-
ниѣмъ, покоушаѡ сѧ ослабити отъ настоянныи благы-
ѡ вѣры. не прѣдадите, глаголю, юности своѣѡ, ни
мозѣте измѣнити безвѣременноѡ съмрътнѡ сладѣкыѡ
сѡѡ жизни. не лѣпо бо ѡсть обыкъшинмъ оделѣвати
въ рати зѣлодѣйскоѡ съмрътнѡ оумирати. къ симъ
же и дары обѣштавааше, и давааше чѣсти отъ цѣсарѡ и
санъ, и тѣлами примышлѣний ласкааше ѡ. ѡгда же
не ослабѣша искоушѣниѣмъ тѣмъ, въ другъѡ образѣ
оумышлѣнны прѣидѣ. ранами и съмрътьми и мѣками
безмѣрными досаждааше имъ. онъ же сица словеса гла-
голааше. а мѣченици кака; по чѣто, рече, льстиши нѡ,
о боговорѣче, отѣстѣпити отъ кога живаго ти рабо-

тати вѣсомъ пагоубынымъ, прѣдълагаю намъ своимъ
 благомъ; чѣто можеша толико дати, яко тѣшати
 са отати; ненавиждѣ дара тѣшетѣ имѣшта: не
 приѣмѣ чѣсти, матере нечѣстна. дары ли даѣши
 остаѣшта, славѣ ли остаѣштѣ; цѣсарѣви ли твори-
 ши знана; нѣ отъ истовааго цѣсаря отъводиши. по
 чѣто мало даѣши отъ мира сего; о всѣмъ мирѣ мы не
 вѣрѣмъ, не сѣтъ намъ тѣчна видимаа желаемъна
 надежда. видиши ли нево се, коль добро єсть видѣ-
 ти, и коль велико, и зѣмѣж, колика єсть, и вѣса,
 иже на нѣи чюдѣна: ничѣтоже отъ всѣго того тѣчно
 єсть блаженства правѣдныихъ. си бо мимо ходѣтъ
 а наша прѣбываѣтъ. єдинъ даръ желѣж, вѣнѣцъ пра-
 вѣдныи: єдинъ славѣ хоштѣ видѣти, цѣсарѣвнѣ
 нечесноу. зѣло любѣжъ вѣнѣжѣ чѣсть, мѣжъ са во-
 ѣжъ геонѣскѣ, оустрашаѣ са оноу огня: а прѣтимааго
 вами не воѣжъ са, ꙗко клеверѣтъ ми єсть: оумѣѣтъ говѣ-
 ти не вѣрѣштѣ о коумирѣхъ. стрѣлы отрочиѣ имамъ
 раны ваша. тѣло бо виѣши, иже, аште дрѣзѣ съ-
 трѣпнѣтъ, славѣнѣ вѣнѣчаѣтъ са: аште ли напрасно
 оумрѣтъ, отидѣтъ избѣвѣ сѣдѣи ноуждѣнѣ, иже слоу-
 жѣжъ тѣлеснѣ прѣимѣше, иште и доушами власти
 покоушаѣтъ са: иже бога нашего вѣнѣши са творите, и,
 ꙗкоже послѣднѣе досажденнѣ отъ насъ приимѣше, не
 годоуѣтъ, и страшныими сими мѣжъ прѣтите,
 грѣхъ на ны носѣште благовѣрнѣ. нѣ не страивомъ
 прѣтите, ни жизнѣлюбнѣ, ни пристрашъ номъ, по ко-
 жѣи любѣви. єсе, мы и на колѣси привази бѣти готови
 и вази бѣти и жегами и вѣсакъ образъ мѣжъ приѣти.

Югда же си слыша величавый онъ и сверѣпый, не
 сѣтрѣпѣвъ дръзости мжжъ, прѣвъзврѣвъ яростнѣ съ-
 маштрыаше, кою би примышленіе изобрѣсти, да би
 длѣгж и лютж имъ сѣтвориашъ сѣмрътъ. обрѣте же оу-
 мышленіе, сѣмотрите же, како іестъ люто. сѣмотривъ
 бо іестъство тоѣа земли, іако стоудень велика іестъ въ
 ней, и годинж врѣмене, іако зимна' ношть сѣгладавъ,
 въ нейже паче лютость бываіеть, нъ и сѣвероу тѣгда
 въ тж ношть вѣжштоу, повелѣ въскмъ обнаженомъ на
 іаснѣ по срѣдѣ града сѣмръзѣшемъ сѣ оумрѣти. вѣсте
 же, іелико васъ искоу си зимж, іако тѣжкѣ іестъ тѣ
 образъ мжжы. нѣсть бо инѣмъ оуказати, нъ искоушѣ-
 шимъ. тѣло бо въ стоудень вѣпадъ, за прѣва оуко
 все осинаіеть, сѣсѣдажшти сѣ крѣви. по томъ вѣз-
 мжштаіеть сѣ и вѣскыпнть, зжбомъ зывыжштемъ сѣ,
 жиламъ сѣгрѣждажштамъ сѣ, и всемоу тѣлоу неко-
 лѣж сѣлацажштоу сѣ. волѣзнь же напрасна и люта и
 неиздричема до самѣхъ мозгъ доходяшти, волѣзньо
 творить мразимымъ чоувство. по томъ краи отѣпа-
 дажтъ тѣла, іакоже огнѣмъ гораште отѣгонима бо то-
 пла отъ коньцъ тѣла, и вѣбѣгажшти въ гажбинж,
 части, отъ нихъже отѣстжила, мрѣтвы оставяіеть, а
 въ нѣже вѣстжпаіеть, волѣзни вѣносить, по малому сѣ-
 мрѣти находашти мразомъ.

Тѣгда оубо присжждени быша на іаснѣ всеж ношть
 стоати, іегда вѣтръ лють сѣверъ вѣкаше не прѣстаѣ.
 іезеро же, о нѣмъже градъ сѣтворіенъ бысть, въ нѣ-
 мъже си страдаахж свѣтин, іакоже се поле сѣтворіено
 вѣ коніемъ тишти, прѣтворѣшоу мразоу іего. и сѣмръ-

зъшоу са вельми, пѣши и съноузыни по нѣмоу хождаша. рѣкы же присно текаша, сташа помръзѣша. макъкоѣ іестъство водноѣ каменіе подражаше. сѣверъ же лють вѣла все, вѣ нѣмъже доуша бѣ, на сѣмрътъ рѣкаше.

Тѣгда оубо слышавъше повелѣніе, съмотри же ми въ се мѣсто неповѣдимое мжжъ, съ радостіиж отвръгъше къждо и послѣдніиж срачицъ, къ сѣмръти мразынкѣ идѣахъ, якоже се богатство гравити дроугъ дроуга пооуштажште, глаголяжште. іеда съ ризъ съвлачимъ са, нѣ ветъхааго чловѣка отълагаємъ тѣлѣжштааго похотѣми прѣлѣсти. хвалимъ та, господи, съ сеи ризои и грѣхъ съ себе съвлачаште. по нѣже за змиа облаккохомъ са, Христоса дѣлама съвлѣцѣмъ са. не мозѣмъ ризъ штадѣти за породж, ѣже погоубихомъ. чѣто въздамъ господѣи; съвлѣченъ бысть и нашъ господъ. чѣто іестъ велико рабови тожде подѣлати іеже и господъ; паче же и самого господа мы іесмъ съвлѣкѣшей. оми бо дрѣзнѣша сътворити, они съвлѣкоша и раздѣлиша ризы. люта іестъ зима, нѣ сладѣка порода. болѣзньно сѣмръзѣніе, нѣ сластьнъ покой. мало дождѣмъ, и доно Авраама патриарѣха покрѣиетъ ны. іедноиж ноштиж всѣхъ вѣкѣхъ измѣнимъ. съжжѣна бѣди нога, да вѣинж съ ангелы ликоуіетъ. отата бѣди рѣка, да имать дрѣзновѣніе къ владѣцѣ въздѣяти са. колико отъ нашихъ омъ на рати паде, цѣсарю тѣлѣноуоумоу приазнь хранаште. мы же за приазнь истоааго цѣсаря живота сего не прѣдамъ ли; колико нхъ зѣлодѣйскж сѣмрътъ прии, ѣти бывъше о неправѣ-

дахъ. мы же по правдѣ не сътрѣпимъ ли съмръти; не оуклонимъ са, о съвойни. не дадимъ зажда днаво-
лови. пѣти сѣтъ, не поштадимъ. по неже всако оу-
мрѣти іестъ, оумрѣмъ, да оживемъ. да бждеть жрѣ-
тва наша прѣдъ тобою, господи, и да прияти бждемъ,
іакоже жрѣтва жива благоприятна тебѣ, стоудениж
сеиъ всежегоми, добро приношеніе, ново всесъжеже-
ніе, не огнемъ, нъ стоудениж жремо.

Си словеса оутѣшная подавајште дроугъ дроугоу,
и дроугъ дроуга пооуштајште, іакоже се стражж на ра-
ти творајште, ношть проваждаахъ, трѣпаште страсть
добельно, радујште са о надѣемныхъ, рѣгајште са
противнооумоу. іедна же бѣ молитва вѣхъ. чѣтыри
десате вѣнидохомъ въ подвигъ съ, чѣтыри десате
вѣнчани бждѣмъ, владыко. да не останеть ни іединъже
отъ чисмене. чѣстьно іестъ число, іеже почьлѣ іеси че-
тырьми десаты дѣний поста, имъже законъ вѣниде въ
миръ. чѣтырьми десаты дѣний поста Илия изискавъ
господа видѣлѣ. молитва же тѣхъ така бѣ іединъ же отъ
чисмене, ослабѣвъ противъ лютымъ, бѣжавъ отиде,
сѣтованіе безмѣрно свѣтымъ оставивъ. моіенни
же ихъ господь не остави безъ конца быти. поставы-
ный бо стрѣшти мѣченикы, близъ нѣкъде въ бани грѣ-
емъ съмоштрааше бжджштааго, готовъ приимати отъ
оимъ прикѣгајштаа къ ніемоу. нъ іеште то примы-
шліено бысть. бани близъ скоръ помостъ прикѣгаж-
штинимъ подавајшти. нъ іеже зѣлодѣи лжакыно при-
мышліено бысть, такого мѣста избѣрѣсти, на ніемъже
готовоіе оутѣшениа ослабѣаше трѣпѣніе подвижа-

штинѹхъ сѧ, то славынѣише ꙗвилаше трѣпѣннѣ мѹченикѹ. не тѣ бо ꙗсть трѣпѣливѣ, иже трѣбований не доумати, нѣ имѣѹи обилнѣ ти въ страданнѣ трѣпѣ.

Югда же оубо они подвизашѹхъ сѧ, онѣ же влѹдѣаше събѣдѣштенѣ сѧ, видѣ видѣннѣ дивнѣ, силы нѣкѹи съ небесѣ съходѣшѹ, и ꙗкоже се отѣ цѣсарѣ дары великѹ онѹмѣ раздаваѣшѹ. ꙗже вѣсѣмѣ дары дашаѹхъ, ꙗедного же тѣчѹи оставиша бе-чѣсти, недостойна рекѹша сѣшѹ небесѣскѹиѹ чѣстнѣ. иже лѣниѣ противѣ болѣзни не сътрѣпѣвѣ, къ ратнѣннѣмѣ оубѣже. люто видѣннѣ правдѣннѣмѣ, войнѣ оушидѣ, хрѣбтѣи плѣннѣннѣ, овчѣ Христовѣ звѣроуимѣ. а ꙗже окаянѣи, и небеснѣиѹ жизни погрѣши сѧ, и ни сѣи же не наслади сѧ, лѣниѣ при кѣснѣннѣ топлѣтѣ плѣти ꙗго растаѣвѣши сѧ. и любѣи жизнь съпаде сѧ беззаконнѣовавѣ въ тѣшѣ. а стражѣ, югда видѣ ꙗго оуклонѣша сѧ и въ банѣ текѹша, въ мѣсто отѣбѣгѹшааго самѣ сѧ оустроиѣ, и съврѣгѣ ризѣ, къ нагнѣмѣ сѧ примѣси, въпиѹи тожде званнѣ свѣтѹиѹхъ, крѣстианѣ ꙗсѣмѣ. и напраснѣиѣмѣ прѣложениѣ чоудѣ сътвориѣ зраштинѣмѣ, числѣ наплѣниѣ, и печѣлѣ вѣвѣшѣжѣ о оубѣжавѣшнѣмѣ приложениѣмѣ своѣмѣ оутѣшилѣ, подраживѣ ворѣца прѣдѣплѣчнѣиѹ, иже, войноу въ прѣвѣкѣмѣ штитѣ падѣшоу, лѣниѣ наплѣннѣжѣ трѣтѣ, да не чело нѹхъ вѣзмѣтитѣ сѧ падѣшнѣмѣ. таково и онѣ сътвориѣ. видѣ небесѣскаѣ чоудеса, позна истинѣ, приѣжѣ къ влѣдѹцѣ, причѣте сѧ съ мѹченикѹ. обновиѣ ꙗже о оученицѣхъ. отидѣ Июда, и вѣниде за нѣ Матѣиѣ. подражнѣкѣ бѹиѣ Пѣвѣлови, сѣи вѣчера гонѣиѣ, днѣнѣ еванѣгѣлистѣ. съ

вѣше и съ званіе приѣтъ, не отъ чловѣкъ, ни чловѣкомъ. вѣрова въ имя господи Исоу Христа: крѣсти сѧ въ нѣ, не инѣмъ, нѣ своеѣж вѣроѣж: не въ водѣ, нѣ въ своеѣй крѣви.

И тако, дѣни начинаѣштоу, іединаче дѣхаште огню прѣдани бѣшѧ, и останѣци огнѣни въ рѣкѣж вѣсыпани бѣшѧ: да вѣсеѣж тваріѣж прондеѣтъ блаженѣнхъ страсть: на землі подвигошѧ сѧ, стоуденѣ сътрѣпѣшѧ, огню прѣдани бѣшѧ, вода ѧ приѣтъ. тѣхъ іестъ гласъ: прондохомъ сквозѣ огнѣ и водѣж, и изведе ны на прохладеніе. си сѣтъ обѣмѣшни нашѣ странѣж, ꙗкоже се сынове части, вѣзбраниѣште нашѣствіѧ рѣтѣнѣнхъ, не въ іедьномъ мѣстѣ сѧ затворѣше, нѣ въ мѣнозѣхъ мѣстѣхъ сѣште, и мѣнога отѣчѣства оу крашѣше. и славно іестъ, не по іедьномуу раздѣленіи бѣвѣше къ приѣмѣштинимъ приходаѣтъ, нѣ размѣшени бѣвѣше, въ коупѣ ликоѣжѣ. оле чоудо, ни мѣніе нѣхъ іестъ чисменемъ, ни мѣножайше бѣваѣжѣ. аште на сѣто нѣхъ раздѣлиши, своеѣго чисмене не излазѣтъ: аште въ іедьно събереші, четѣри десѣте и тако прѣбѣваѣжѣ, по іестѣствоу огнѣноуоумоу. и огнѣ бо и къ вѣжагаѣштоуоумоу прѣстѣпаѣтъ, и вѣсь іестъ оу имѣштаѣго: и четѣри десѣте, и вѣси сѣтъ въ коупѣ, и вѣси сѣтъ оу когождо: неиздаѣмаѧ благодѣтъ, готова помѣшты крѣстіѧномъ, съворѣ мѣченикѣж, воіни побѣдотворѣци, ликѣ словѣсѣштинѣхъ, колико сѧ бѣ троудилѣ, да бѣ нѣкако обрѣѣтъ понѣ іедьного за тѣ молашѣта го-спѣда. четѣри десѣте сѣтъ, съгласѣж молатѣж вѣсылаѣшѣте. идеже двѧ іеста или тріѣ съберани о имени го-

сподѣни, тоу іестъ по срѣдѣ ихъ. а идеже чѣтыри деса-
те, кѣто оуже притъ, іако нѣсть вожиѣ тоу пришьствіѣ.
иже скръбѣти, кѣ чѣтыремъ десатемъ приѣбѣгаѣтъ, иже
са веселитъ, кѣ нимъ притѣкаѣтъ, овѣ да събѣдетъ
печали, а съ да поштадитъ са веселіѣ іего. съде жена
вѣрна за чадъ молашти приходитъ, оходаштоу мж-
жеви за възвращеніѣ молашти, недѣгоуѣштоу за
съпасеніѣ. съ мжченикы да бѣдѣтъ прошеніѣ ваша.
юноша да тѣчѣникы подражаѣтъ. отци да помолѣтъ
са тацѣхъ отрокъ отци бѣти, а матери добры ма-
тере повѣсть да въкнѣтъ. матери іедного блаженѣихъ
тѣхъ, видѣвъши прокѣша оуже стоуденіѣ оумръша а
своего иначе дѣхѣшта за сна и за сътрѣпѣніѣ лю-
тѣихъ, оставѣвшѣмъ іего кѣназемъ іакоже могѣшта
нѣкако размыслити, сама своимъ рѣкама възымѣши
възложи на кола, на нѣхъже прочи лежашѣ на огнѣ
везомѣ вѣхѣхъ, по истинѣ матери мжченича. не испоусти
бо слѣзѣ немошѣнѣхъ, ни извѣштала ничѣсоже съмѣріѣ-
но ни недостойно вѣрмени. нѣ, иди, рече, о сѣноу, на
добрыѣ пѣтъ съ тѣчѣникы своимъ и съ друѣгы свои-
ми. не отѣлѣчи са лика, не покажи са послѣжде инѣхъ
владѣцѣ. по истинѣ добра коренѣ добра лѣторасѣ. по-
каза доблѣта матери, іако оученіѣ благѣша вѣры въскръ-
мила и паче неже млѣкомъ. онѣ же тако въскръмыенѣ
бывѣ сѣце посѣланѣ бѣстѣ благовѣрноѣ матернѣ. а
дѣяволѣ отидѣ посрамыенѣ. всѣхъ бо тварѣ двигнѣвъ на
нѣхъ всѣхъ обрѣте повѣжденѣ доброѣхъ дѣтѣлиѣхъ мжѣхъ,
ношѣхъ лютовѣтрнѣхъ, земѣхъ зимнѣхъ, часѣхъ вѣрмени,
обнаженіѣ тѣлесѣ. оле ликѣ свѣтъ, оле сънѣмъ сва-

штѣнъ, оле трѣтъ непобѣдимъ, оле обѣщани храни-
 лие рода чловѣчьскаго, добри обѣщаници печали, съпо-
 спѣшаници молебъ, звѣзды въселѣныа, цвѣти црѣ-
 къвыни. вастъ не земля покрыва, нъ неко приять отъ-
 врьзоша сѧ вамъ врата райская. достойно видѣние ко-
 юемъ ангельскимъ, достойно патриархомъ, проро-
 комъ, правдыникомъ, мжжи въ самомъ цвѣтѣ юно-
 сти о житии не бръгъше, паче родитѣль, паче чадъ го-
 спода възлюбъше. самого жития раштение носаште
 прѣзрѣша врѣменныжъ жизнь, да прославать бога въ
 оудѣхъ своихъ. позориште бѣвъше мирови и ангеломъ
 и чловѣкомъ, съпадъшымъ въздвигоша, сжмынаштамъ
 оутвердиша, благовѣрнымъ желаніе соугоубиша,
 їеднѣж покѣдѣ вси за благѣжъ вѣрѣ въздвигъше їеди-
 нѣмъ и вѣнцемъ правды оукраиша сѧ. о Христѣ
 Исоусѣ, господи нашемъ, юмоуже слава и дрѣжава въ
 вѣкы вѣкомъ аминъ.

XIV. Изъ потроуждениа изложена цѣсарюмъ Иоаномъ Катакоузиномъ, за божественый мѣнишскый образъ прѣименованымъ Иосафъ.

Ихъменидъ нѣкъто, въ мжжихъ прѣбываа оуже,
 богатствомъ свѣтлъ, начинание оучительно прохода,
 ревнители бо и тѣ бѣаше отъчьскоуоумоу законоу, вса,
 иже къ нѣмоу прихаждаахъ, повинжити непѣштевааше,
 великоу нѣкоюмоу Моамедоу бѣти и законоу ѣго. съ
 приѣмляеть зарѣжъ благочестия, и отъчьскоуоумоу слоу-

жению зазрѣвъ познаваѣтъ истиннаго бога. и въсѣхъ
 имѣний своихъ обѣнаживѣ сѧ течетъ къ благочести-
 воуоумоу цѣсарю Грѣкомъ. Иоанъ Катакоузинъ сѧ бѣ.
 и сего оулоучивѣ кротѣка, ѣльма къ исправленоуоумоу
 житию богъ цѣсаря призываше, бѣваѣтъ и тѣ ѣдинъ
 отъ послѣдоуѣштинхъ, въ пѣть сѧ иджштоу цѣсарѣ-
 ви. и въ мѣнихъ и тѣ сѣврѣшенъ бѣвъ и Мелетіе
 прѣименованъ, цѣсарѣва ѣзыка не малѣ наслади сѧ, на-
 зидажштоу доушж ѣго и по Христоу благочестию нака-
 зажштоу. нѣ снхъ ратѣникоу рода нашего гладѣко не
 бѣ сѣтрѣпѣти. сего ради и Перѣскнина нѣкоѣго на Ме-
 летія вѣоржжаѣтъ, и повиноуѣтъ сего, писмены мѣного
 прѣластьноѣ и зѣлодѣйствѣноѣ имжшти Мелетія под-
 нти, ѣко измѣнити оубо истинж лѣжеж, на прѣва
 же пакы вѣзвратити сѧ. онъ же и оубо зѣло хотѧ сѣ-
 противити сѧ писмены, ѣльма не и сила ѣже глаголати
 томоу прибѣсть, притѣкаѣтъ къ цѣсарю, и писмена
 показоуѣтъ, и пособни проситъ отъ нѣго. онъ же про-
 изволеніе мжжа примѣтъ, вѣсприятъ подвигъ, и Ме-
 летію и истинѣ заѣмліѣтъ ѣзыкѣ. слово же дрѣзаѣтъ
 на саракинѣскжж ересь, въ кѣнигахъ оубе четѣрехъ не-
 прикладнѣ бѣти той къ истинѣ и къ сѣбѣ оуказоуѣ,
 ѣко ни же сѣбѣ сѣлоучати сѧ доволенѣ сжшти. аште ли
 же и отъ мойсеовъ и пророчѣскѣихъ и еванѣгѣлѣскѣихъ
 христіанѣства таинѣство оуказаѣтъ, чоудно ничѣтоже,
 ибо и Саракиномъ сѣаштѣно нѣкоѣ мѣнитъ сѧ и божѣ-
 стѣвно ѣже Мойсеомъ и пророкы и еванѣгѣліѣмъ глаго-
 лѣмо. не оубо нѣ си тажде и на Иудѣа речѣтъ кѣто оубо,
 и въ лѣпотж, Саракиномъ бо и Иудеомъ не мала обѣ-

шта' єдиноначаліє бо такожде въ обонѣхъ и мѣного-
брачіє тѣштимѡ, свинѣ же масѣ ошаманіє и обрѣза-
ніє, и кѣнигѣ же распоустѣнѣ хоташтинѣ давати
своимѣ женамѣ попоуштаєтъ сѧ, и нѣкоємѡу оумръ-
шоу, аште въ снѣхъ аште въ онѣхъ, оноговѣ женѣ братѣ
водитѣ. и всѣма не оубо кѣто сѣгрѣшитѣ нїудейство
грѣховѣно моамедовѣ законѣ прирекѣ.

На Моамеда слово. а.

Вѣ дѣни Иракліа цѣсаріа грѣчѣскааго вѣстѣ нѣкѣ-
то чловѣкѣ бестоуднѣ и боуї, нїже положи оуста своіа
на небо, и глагола неправдѣ на вѣсотѣ, ѡзыкѣ же
їего проиде по землїи: їегоже не сѣгрѣшитѣ кѣто, ѡкоже
мѣнѣ мѣнитѣ сѧ, прѣвѣнѣца дїаволоу и сѣна погнѣѣ-
ли, отѣца же и сѣна лѣжи нарекѣ їего. имѧ семѡу Мо-
медѣ, арапинѣ родомѣ, стрѣпѣтивѣ нравомѣ, стрѣпѣ-
тивѣи доушеи. сѣ нѣкоторымѣ еретикомѣ бесѣдовавѣ
и наоученѣ бѣвѣ отѣ нїхъ принѣтѣ сѣмена, ѡже плѣ-
веломѣ сѣмѣтелѣ въ обонѣхъ доушахъ разора и посѣи: и
въ сѣто трѣнниа и вѣлѣчѣца издастѣ. сѣбравѣ бо близѣ
вѣсакѣ ересь и сѣмѣснѣ въ нїей мысли своіей вѣобра-
женіи, єдино нѣкоєе растворієніє сѣтвори доушамѣ
тѣлїєтворѣно. и отѣ сѣдоу обрѣтѣ нѣкѣмѣ, чловѣкѣ
оубо именовіємѣ, истинѡи же отѣ скотовѣ ничѣтоже
не разнѣствоуїшта, въ онѣмѣ їадѣ зѣлобѣ избѣлѣва,
чловѣкѣ скотопитателѣ. кѣде въ онѣхъ слово, кѣде
оученіє, кѣде прочитаніє; нѣ ни, аште єсть чѣто отѣ
снѣхъ, непѣшѣваахѣ, нѣ ѡкоже звѣріє дивини и неоу-
кротимини по горамѣ и травамѣ прѣбѣываахѣ. снѣ ошаман
аравіанѣ блага иштѣште зѣла оулоучиша, и пѣти сѣпа-

сѣнии просаште въ ровъ погыбѣли въпадоша. Моамедъ
 бо съ отъ пжти истиннааго снѣ заблудивъ, въ горы
 и поустыниѣ въведе и мѣста, ихъже не посѣщаютъ го-
 сподь. съ неджгъ истжплѣнниѣ неджгоуѣ, въ врѣмѣ стра-
 данниѣ калаше са пѣны тѣшта. чѣто оубо хытрѣствоу-
 ютъ зѣловѣ обрѣтателѣ; лицемѣрѣствоуютъ са не быти
 истжплѣнъ, нѣ паче богопрнатнѣ. не трѣпа бо гла-
 голаше Гавриила архангела видѣнниѣ съ падати ѡкоже
 мрѣтѣ, по божѣствнѣмъ же видѣнниѣ и постиженниѣ
 божинхъ наоучениѣ пакы въ себѣ възраштати са. по-
 велѣнѣ бывѣ оубо, ѡкоже глаголютъ, отъ бога, ѡли-
 каже видѣ и ѡлика слыша и ѡлика отъ бога наоученѣ
 быстѣ, явлѣна сътворити на полѣзѣ всемоу мироу,
 прѣвѣкѣ нарече себѣ пророка божия и божия апостола, та-
 же съписа кънигѣ, божѣствнѣнхъ повелѣнниѣ събра-
 ннѣ нарекъ снѣ, арабѣскы же именуѣюмѣ коранъ, ѡште
 же законъ божия съпаснѣ, арабѣскы же подовнѣ елѣ-
 салѣмъ. нѣнѣ да видимъ, кый ѡстѣ оучителѣ съ, и
 чѣто ѡстѣ оучениѣ ѡго, и чѣто ѡстѣ дрѣво и каковъ
 плодъ, ѡко да отъ плода ѡго познаѣмъ явѣ дрѣво и
 отъ оучениѣ оучителѣ. отъ господнѣи и съпаса нашего
Исѡу Христа истиннааго бога въплѣштѣнниѣ тѣсѣштѣ-
 ноѣ двѣсѣтѣноѣ и десѣтоѣ лѣто нѣкѣкто отъ чина пред-
 каторѣ, рекѣше проповѣдннѣ, Рикалдъ имѣ ѡмоу,
 шѣдъ въ Бавилонъ и съ тѣштаниѣмъ потроудивъ са,
 до зѣла навѣче арабѣскый ѡзыкѣ, иже испѣтавѣ и
 извѣстѣно обрѣтѣ таже въ законѣ Измаилѣтѣнѣ обѣята,
 въ латинѣскый ѡзыкѣ отъ арабѣскааго прѣложи. за-
 конъ оубо измаилѣтѣскый, именуѣюмый коранъ, не

изложенъ бысть отъ Моамеда єдино҃го, нѣ и отъ инѣхъ
нѣкоторыхъ, ꙗкѣ ꙗко отъ зати є҃го Ялиа и инѣхъ
седми. овѣмъ оубо сего, овѣмъ же оно҃го принимѣмъ
и хоташтемъ о҃боимъ поставити свое҃, по сѣмрѣти
Ялиинѣ и Моамедовѣрати и любопрѣниа и брани и про-
литиа крѣвемъ по срѣдѣ прѣемъникъ оно҃ю быша. нѣ
дньсь брани оубо прѣсташа, раздѣленіе же и растоѧ-
ніе оутврѣди са, и приємляжъ ови оубо сего, ови же
оно҃го.

XVI. Изъ Янѣтиоха чрѣноризьца лавры свѣ- тааго Гавы.

Пианьство паче лихораденіа тѣжчае҃ єсть, и зѣло
отречено єсть свѣтлыми кѣни҃гами. ꙗко неподобно
єсть симъ похвалити са, ꙗкоже є҃тери со҃уємждри оупи-
ваніемъ хвалать са, виньное бо лихопитіе ничѣсоже
ино҃го не подавае҃тъ нѣ истжплєніе о҃ума и ништєтж,
и тѣло немощьно и слабо сѣдѣвае҃тъ. добро оубо и при-
ятно єсть немощи ради плѣтѣскыѧ мало вина пи-
вати. ꙗкоже бо земля съ года напамѣма чисто вѣскѣ-
ѧноє вѣ нѣж сѣма съ прибѣтѣкомъ вѣзраштае҃тъ,
мѣно҃гами же тѣжчѧми о҃умачае҃ма трѣннє растити и бы-
ліе тѣкѣмо, тако и земля срѣдѣчѧѧ, аште по малоу
вина пиємъ, чиста є҃стьствѧѧ ѧѧ вѣздавае҃тъ сѣ-
мена. аште ли размокла мѣно҃гомъ питіемъ бѣдетъ, то
трѣннє истинно҃ж родить, всѧ своѧ зѣлѧѧ мѣсли.
не тѣчиѧ же се, нѣ и творить оупиваѣштаа҃го са отъ

БЕЗОУМНЫХЪ ОУБО ПОРЖАНИЮ, ОТЪ МЖДРНЫХЪ ЖЕ
 ПЛАКАНИЮ. РЕЧЕ БО БОЖИЕ ПИСАНИЕ. НОЕ БѢ МЖЖА ПРА-
 ВДЫНЪ, ПИ ВИНО, И ОУПИ СЯ, И ЛЕЖАШЕ НАГЪ. И НЕ ТАКО
 ПИЯНИЧЕВЪ БѢ ПРАВДЫНИКЪ, НЪ НЕ ОБЫКАТЪ БѢ ВИННАГО
 ПИТИЯ, И ОТЪ БЕЗОУМНАГО ХАМА ПОСМИЯНЪ БЫСТЪ,
 ОТЪ МЖДРОУЮ ЖЕ СЫНОУ ПОКРЪВЕНЪ. БѢЖИМЪ ОУБО, БРА-
 ТИЕ, ПИЯНСКАГО ВѢСА, ДА НЕ ПОРЖАНИ БЖДЕМЪ ИМЪ, НЪ
 ПАЧЕ ТРЪЗВЕННЕМЪ СЕБЕ ОУТВЕРДИМЪ, ДА БЖДЕТЬ ЦѢЛЪ
 ЧЛОВѢКЪ СЪ ВЛАДЫЧЬИИМЪ, ТАКОЖЕ И ПРИТЪЧЬНИКЪ ЗАПО-
 ВѢДАЕТЪ ГЛАГОЛЪ. НЕ БЖДИ ВИНОВИИЦА, ВЪСАКЪ БО ПИ-
 ЯНИЦА ОБЪНИШТАЕТЪ, И ПАКЪ. КОМОУ ЛЮТЪ И КОМОУ
 МАТЪВА; КОМОУ СЖДИ; КОМОУ СКАРАДИИ И ПРЪА; КОМОУ
 СИИИ ОЧИ ОТЪ ВИНА; НЕ ПРЪБЫВАЖШТИМЪ ЛИ ВЪ ВИНѢ;
 НЕ НАЗИРАЖШТИМЪ ЛИ, КЪДЕ ПИРОВЕ БЫВАЖТЪ; И ПРИ-
 РЕЧЕ. НЕ ОУПИВАЙТЕ СЯ ВИНОМЪ, НЪ БЕСѢДОУЙТЕ ЧЛОВѢ-
 КОМЪ ПРАВДЫНОМЪ. И ИИЪ РЕЧЕ. ВЪ ВИНѢ НЕ МЖЖАЙ СЯ,
 МНОГЪ БО ПОГОУБИ ВИНО. И ПАКЪ. ИЖЕ ІЕСТЬ СЛАСТЬ ВЪ
 СЪНЬМИШТИХЪ ВИНОВИИТИИ, ВЪ СВОИХЪ ТВРЪДЕХЪ ОСТАВИТЪ
 ДОСАЖДЕНИЕ. И ПАКЪ. НЕ БЖДИ ВИНОВИИЦА, НЕ ПОЛЪЗΟΥ-
 ЕТЬ БО БЕЗОУМНОУОУМОУ ПИШТА. И ПАКЪ. НЕИСТОВЬНО И
 ДОСАДИТЕЛЬНО ПИЯНСТВО. ВЪСАКЪ ЖЕ ПРИМѢШАЯИ СЯ СИХЪ
 НЕ БЖДЕТЬ МЖДРЪ. И ПРОРОКЪ ОСИИ О ДРЕВЬНИИХЪ ЛЮ-
 ДЕХЪ. ВИНА И ПИЯНСТВА ПОЖИДЕТЪ СРЪДЦЕ ЛЮДИИ МОИХЪ.
 ИСАИЯ ЖЕ, НЕГОДОУЯ ВЪ ВИНѢ ПРЪБЫВАЖШТИМЪ, ГЛА-
 ГОЛАШЕ. ГОРИЕ КВАСЪ ГОНАШТИМЪ И ЖИДЖШТИМЪ ДО
 ВЕЧЕРА, ВИНО БО Я СЪЖЕЖЕТЪ. ИОИЛЬ ЖЕ ТАКОЖЕ ВЪПИЕТЪ
 ИСТРЪЗВѢЙТЕ, ОУПИВАЖШТЕИ СЯ ВИНОМЪ СВОИМЪ, ПЛА-
 ЧИТЕ И РЫДАЙТЕ, ВЪСИ ПИЯШТЕИ ВИНО ВЪ ПИЯНСТВО.
 ПЛАКАТИ СЯ И РЫДАТИ ПОВЕЛѢНО ІЕСТЬ ВИНОВИИСТВОЛЮБИ-

теліемъ. въ истинѣ бо лихотѣныхъ чловѣкъ іестъ пи-
 анство и облыштенныхъ, іакоже Іовъ, на іетеры мо-
 ла са, рече: да заблѣдѣть іако пиани. а хоташти до-
 вѣрѣ жити по правоумоу пѣти всѣблѣзньнѣ ходѣть,
 слышаште апостола глаголюща: не оупивайте са ви-
 номъ, въ немъже іестъ неспасеніе, и пакы пианица
 цѣсарѣства божія не наслѣдѣтъ, и питѣишти са
 въдовица жива оумре, и прирече: сего ради не бѣдѣте
 безоумни, нѣ разоумѣйте, чѣто іестъ воля божія, вси
 бо стоудовьнии вѣрѣди отъ пианства възницають, іа-
 коже и Давыдъ рече: ношѣ просвѣщеніе въ пишти мо-
 ей, сирѣчь, ношѣ бѣ о мѣнѣ окаянѣмъ, и не разоу-
 мѣхъ, пишѣ ношѣ именоуѣ. ібо мракъ и тѣма іестъ
 винопійство, оупиваишти бо са ноштиж оупивають
 са, по апостолау. написаніе бо іеже о Лотоваю дѣште-
 роу волеѣж прѣмняж. господь же извѣштаѣ реченаѣ
 прѣжде всѣмъ заповѣдаѣтъ глаголю: блудѣте са, їеда
 како отагѣчають сѣрдѣца ваша обѣдѣніемъ и пиан-
 ствомъ и печальми житийскими.

Сребролюбия недѣжѣ зѣло лють и гоубительнѣ
 іестъ. немошѣно оубо жити богоу оубоудно сѣштоу-
 моу сластолюбивоу и сребролюбивоу. си ѣза аште стоу-
 денж и невѣрнѣж обрашѣтѣ доушж, богохульнѣ іе-
 теры вълагаѣтъ въ нѣж вины, написаѣтъ бо въ оумѣ
 чрѣноризѣцоу старость дѣгѣж и немошѣ тѣлоу. и іако-
 же моріе не наплѣниѣтъ са приѣмлаѣ мѣножество водѣ,
 тако желаніе сребролюбѣца не исплѣниѣтъ са трѣбова-
 ния. хотяй оубо отѣсѣшти сребролюбия вѣдѣ корень
 да іскѣтѣ, сѣштоу бо корени и присѣкаѣмамъ вѣтѣмамъ

пакы нны отърастѣть. сребролюбивъ чръныцѣ дѣлають
 прилежно, а не брѣгъный нмѣнны молитвахъ прилежить
 и чѣтениихъ. сребролюбивый събирають вълагалиште на
 землѣ, а не сътажавый на небеси. глаголютъ кѣнигы.
 проклатъ твораи идолы и полагають въ кровѣ. такожде
 и нмѣый сребролюбны страсть. овѣ бо кланяють сѧ коу-
 мирю непользую, овѣ же подобіе носить привидѣніе
 богатства. и якоже бывають чрѣвою работаѣштинмъ
 богъ чрѣво, семуу злато такожде. съ бѣсъ чрѣвъ въ ко-
 стехъ чловѣкоу бывають, помагаа юго печалиж и вѣсь-
 ниіемъ. свѣтъими кѣнигами отъреченъ юсть съ вѣдѣтъ,
 якоже юсть речено. невѣрнии и ненадежднии неджгоу-
 ютъ, паче же любосластѣнии и идолослужитѣли, яко бо
 на бога оупѣванни не имѣтъ, нѣ на капишта цѣсарѣ-
 ска, иже праваго пѣти състѣплѣше, въ пропасти и въ
 нмѣи погыбѣлѣнныа въпадають сѧ, якоже рече писа-
 ніе. любай злато не оправдѣтъ сѧ, и пакы. сребро-
 любца ничѣтоже безаконѣіе, съ бо своѣ доушѣ
 продаждѣж творитъ, и. мѣнози дани бѣшиа въ па-
 деніе злата ради, якоже Июда сребролюбны ради не-
 тѣчиѣ лика апостольска истѣпи, нѣ и прѣдатель владѣ-
 чѣнъ бѣсть, и оудави сѧ и погыбе. ибо въ исти-
 нѣ гноусѣ и скарадіе прокаженны юсть сребролюбіе,
 якоже и явлѣно бѣсть Гіеэніемъ. непрѣвѣтѣно же
 юсть хоташтоуоумоу, не бо юсть юстѣствно, нѣ
 волнтѣльно. и можетъ въ скорѣ чистѣ бѣти таковъ,
 вѣпниа къ Исоусови. господи, аште хоштеши, можеш
 ма очистити. и всакъ безоумный въпадѣтъ сѧ въ нѣ.
 блаженъ оубо чловѣкъ, иже обрѣте сѧ непорочнѣ и въ

сѣдѣ злата не идеть, по кѣнигамъ. Иаковъ бо прѣта сребролюбьцемъ рече: злато ваше и сребро изрѣждавѣ, и рѣжда юю на послоушьство вамъ вждеть, и сѣнѣсти плѣти ваша яко огнѣ. и пакы: волю нѣнѣ, богати, плачите сѣ задръжжште о страстехъ своихъ граджштинихъ. приискрѣни же сѣмъ Явакоумъ пророкъ, поноса сребролюбьцемъ, рече: горю множаштоуоумоу сѣбѣ не сжштинихъ юго. добрѣ же рече, яко не сжть юго, ибо вѣсѣмъ сѣмъ богатство, якоже и Давыдъ глаголаше глагола: се чловѣкъ, иже не положи бога помостѣника сѣбѣ, нѣ оупѣва на множество богатства своего, и вѣзможе поустошиж своеѣж. Иовъ же: аште сѣвереть грѣшникъ яко землѣж сребро, равно же калоу злато, все се правѣдници сѣтажатъ. послоушьствоуѣтъ же и Павль, яко корень вѣсѣмъ зѣлымъ юсть сребролюбие, юсть бо и безмилостивнѣ сребролюбѣцъ. и сѣпасъ нашъ и господъ, вѣды страсть сребролюбия доуши гоувительнѣж сжштѣ, достойное исцѣленіе приноситъ глагола: не сѣтажите ни мѣди ни сребра ни злата при помѣсѣхъ своихъ, и приводитъ: аминъ глагола вамъ, яко богатъ вѣднѣ вѣнидеть въ цѣсарство небесное.

XVII. Изъ заповѣдй Леона прѣмждраго цѣсаря и сына юго Костанѣтина багрородѣнаго.

Лицемъ сѣврѣшеною раздѣленіе юсть се: яко отъ чловѣкъ ови оубо свободни сжть, ови же раби. и свободѣ оубо, отъ нѣюже свободнѣнихъ замѣшленобѣсть имѣ, сѣце прѣдѣклѣти подобаетъ: свобода юсть оудо-

кство ієстѣствѣно комоуждо прашаѣа дѣлати, иже хо-
 шеть, аште законъ или нжда не възбраняѣтъ нжда
 оубо, іегда, хоташтоу ми что сѣтворити, іеже законы
 отречено нѣсть, възбраняѣтъ ми кѣто, крѣпостиѣ боль-
 шей нжда сѣтворивъ законъ же, іегда прѣштениемъ
 мжкѣ възбраняѣтъ ми творити, іеже хоштѣ. работа
 ієсть ѡзычьскаго закона оуставленіе, отъ негоже
 кѣто повиннѣ бываѣтъ дроугаго господствоу, про-
 тивно ієстѣствѣноуоумоу закону, ибо ієстѣство вса
 свободны произведе. замышленіе же бранемъ работѣ
 изобрѣте, браннѣй бо законъ работѣ повелѣваѣтъ бы-
 ти повѣжденнымъ на рати и работати повѣдившимъ
 и имѣшимъ ѡ. раби или раждаѣтъ сѣ или бываѣтъ.
 раждаѣтъ сѣ отъ нашихъ рабѣнъ прибываѣштей намъ,
 бываѣтъ же отъ ѡзычьскаго закона, рекъше отъ плѣ-
 на раби намъ сѣштей. и рабскаѣ оубо часть ниіеди-
 ногоже не приѣмаѣтъ раздѣленіи. нѣсть бо рѣшити о
 нихъ. вѣште или мѣнѣ рабѣ. ієсть оубо непрѣсѣкома
 работа. о свободныхъ же мѣнога окрѣтаѣемъ разли-
 чны, или бо благородны сѣтъ или свободны. свобо-
 дныи на двоѣ раздѣлаѣтъ сѣ, на благородныи и
 на свободныи. благороднѣ же ієсть коупно сѣ ро-
 ждѣствомъ свободнѣ сѣи и ієште нга работнаго не въ-
 коусивъ, аште же отъ сѣжити благородноу родитъ сѣ,
 аште же отъ двою свободноу, аште же іедино лице
 ієсть благородно, дроугоѣ же свободно. аште же и
 кѣто отъ свободны родитъ сѣ матере, раба же отѣца,
 такожде благороднѣ ієсть. іакоже отъ свободны ма-
 тере и неавленѣ отѣца, сирѣчь отъ вѣжда рождѣи сѣ,

не врѣждаієть бо отрочатѣ благородства отъ бѣжда
 бѣвѣшіє зачатіє. довлієть же свободнѣкъ бѣти мате-
 ри въ врѣмѣ рождѣства, аште и зачатіа врѣмѣ видѣ
 ѣ рабѣ сѣштѣ. и противно сѣмоу, аште свободна за-
 чнѣть, порабоштена же нѣ по которымъ винамъ зако-
 ноу знаємъимъ родитѣ, свободно ієсть рождѣшіє сѣ
 ибо зачнѣшіє сѣ не врѣдитѣ сѣ отъ напасти приклю-
 чѣшѣ сѣ матери. аште каа, раба сѣшти въ врѣмѣ, въ
 нїеже зачатѣ, отъ работы свободитѣ сѣ, малоу же врѣ-
 мени прѣшѣдѣшоу порабоштена бѣдетѣ, по томъ роди
 по порабоштенинѣ, повелѣваемъ свободноу бѣти ро-
 жденѣоуоумоу, довлієть бо сѣштоуоумоу въ чрѣвѣ, ієже
 междоу тѣмъ врѣменемъ свободна бѣашѣ мати. можетѣ
 кѣто свободити своієго раба или въ свѣтѣныхъ црѣкѣ-
 вахъ или при кѣнази или при друзѣ или поскланиіємъ
 или въ завѣтѣ или инѣмъ кѣимъ любо конѣчѣнымъ
 сѣвѣтѣомъ. заповѣдѣ повелѣваієть о всѣакомъ संबѣжде-
 нинѣ бѣваієштинѣ или отъ война или отъ людѣскаго
 чѣвѣка, аште живѣы संबѣдитѣ кѣто обѣштѣаго раба
 аште сѣконѣчавѣа сѣ, аште половинѣ аште же трети-
 ѣѣ частѣ аште ієликѣже кѣгда частѣ имѣтъ въ рабѣ,
 аште два аште же мѣножайше сѣтъ обѣштѣнниці, нѣ-
 ждѣ имѣ имѣти своѣа части продати или томоу обѣ-
 штѣнникоу хотѣштоуоумоу संबѣдити или наслѣдѣнникоу
 ієго. подобно же ієсть, и того раба сѣ संबѣдениіємъ
 писати наслѣдѣника, да самѣ дастѣ своѣа цѣнѣ. аште
 же отѣрекѣтъ сѣ обѣштѣнниці продати своѣа чѣ^сть и вѣз-
 ати цѣнѣ, да бѣдетѣ свободнѣ тѣ, ни цѣнѣ не да-
 іємѣ: особѣноіє же ієго имѣніє всѣи обѣштѣнниці да

имѣжтъ по части господьства, власть имѣшшоу сво-
бождьшоуоумоу своѣхъ часть особьнаго имѣнниа раба
отъдати свободаіемоуоумоу, свободаішштааго части
приходьнѣ сжшти томоу тѣкъмо свободьшоуоумоу.
аште рабѣ словоположенію о коіей любо винѣ повиньнѣ
бждеть, оуставлѣнъ кѣназь вѣкма, и томоу вѣкмени
іеште не съконьчавѣшоу са истазаниіе длѣжнѣ іестъ
рабѣ подѣяти, и подати, аште чимѣ длѣжнѣ іестъ,
и свободити са. да бждеть цѣна раба, аште безъ хы-
трости іестъ, два десѣти златьникѣ, аште бждеть бо-
лѣй десѣти лѣтѣ. аште же мѣнниі іестъ, десѣтъ злать-
никѣ. аште же хытрость кѣжъ съвѣсть, свѣнѣ чрамати-
чѣскыѣ и врачевѣскыѣ, три десѣти златьникѣ. аште же
граматикѣ іестъ или врачѣ, граматикоу оуко цѣна іестъ
до пѣти десѣтѣ златьникѣ, врачевѣ же до шестѣ де-
сѣтѣ. аште же скопыци бждѣтъ раба, болѣше сжште де-
сѣти лѣтѣ, хытрости не оумѣжште, цѣна нѣхъ пѣтъ
десѣтѣ златьникѣ. аште же хытрость кѣжъ вѣдѣтъ,
седѣмъ десѣтѣ златьникѣ. аште же мѣнѣше бждѣтъ де-
сѣти лѣтѣ, три десѣти златьникѣ. аште же обѣштѣни-
ци отъкрежѣтъ са цѣнѣхъ вѣзати глаголіжште, іако и сами
свободити хотѣтъ, всѣи коупно да свободѣтъ, особь-
ноу имѣннию свободаіемааго раба оу нѣхъ приѣывѣж-
шоу по части господьства, частемѣ же свободаіж-
штааго вѣкмаъ свободитеіемѣ такожде приходьнамѣ
сжштамѣ. аште издасть іако свободѣнѣхъ своѣхъ рабѣхъ го-
сподинѣ, мжжѣ же свободѣнѣхъ сынѣ вѣрова въ дѣжшшоу-
оумоуп ѣж оѣтъ, равѣнѣ и о вѣнѣхъ бѣвѣшоу написа-
ннию или не бѣвѣшоу, своіеѣхъ же іемоу воіеѣхъ дѣло оу-

правльшоу, не бждеть правдѣно таковоуоумоу не съ-
 ставити са бракоу, нѣ млѣчаштоу свобождению послѣ-
 довати, аште мжжеи аште женѣ таковоіе чѣто отъ го-
 сподина бждеть, повелѣваемъ, и вѣсхыштати са та-
 ковоуоумоу или такоуѣи въ благородіе и бракоу іакоже
 свободныиу и благородныиу бывати. аште же тѣ
 не съчетаіеть брака коіеюждо лица господинъ, аште же
 бывѣшіе по хытрости съкрыіеть, да послѣжде виѣж
 вѣзложитъ на съчетауѣшоу са іединого, мжчимъ та-
 ковоіе зѣлоуѣніе, аште іавѣ покажетъ са, и отѣем-
 лемъ господство отъ съвѣштауѣшаго таковоіе аж-
 кавѣство. и да бждеть пакы съ бракъ, іакоже аште бѣ
 съвѣштауѣ власть имѣи, и тѣ оубо да отѣпадаіеть го-
 сподства, аenie же тѣгда на благородіе да вѣсхытитъ
 са работноіе лице. таковоуоумоу бываѣштоу съверѣше-
 нию, аште съвѣшта или аште зѣлоуѣнствоуа господинъ,
 іавѣ іестъ, іако и дѣти отъ такоуѣиу бракоу свобо-
 дны же и благородны бываѣтъ. рабѣ въ воинѣство
 вѣчитаіемъ съ вѣдѣніемъ своіею господина свободѣ
 бываіеть. вѣзвѣштауѣ оубиіство своіею господина да
 приметъ свобождение іакоже вѣзмяздіе. вѣмѣи нѣ-
 кжѣ отъ дреуѣиуиу заповѣдѣ повелѣваѣштѣ, оуми-
 раѣштиниу безъ завѣта имѣніе, имѣже по закономъ
 нѣсть отъ незавѣштаниа наслѣдѣникъ, въ цѣсарѣскоіе
 наше съкровиште вѣносити, съ нимѣже мѣножицеѣи и
 рабѣска лица вѣходатъ, іакоже отъ толѣ нераздрѣши-
 моу работноуоумоу игоу на ниу познати[са]. сего
 ради наша тиуость милостивѣномъ же и жалостѣномъ
 окомъ отъ селѣ повелѣваіеть, все рабѣско лице прихо-

даштею отъ незакѣштанна въ цѣсарѣскою наше съкро-
виште въ вѣсѣхъ нашихъ градѣхъ на свободѣ тѣгда въ
скорѣ отъпоуштати и възводити, и яже грѣкомъ по за-
кономъ съдѣвати имъ въ вѣсемъ, и аште тѣкъмо въ ра-
бскыихъ лицихъ вѣсе имѣниіе бѣдетъ. аште же кѣто
таковоіе законоположеніе прѣзритъ, да не полоучитъ
свобожденія своихъ іемоу грѣховъ.

XVIII. Исаніа мѣниха о крали Бѣлкашинѣ.

По нѣже оубо мѣнози прѣдъ мѣнозѣми врѣмѣны и
лѣты и по различныихъ мѣстѣхъ обрѣтоша сѧ въ
словѣньстѣкъмъ нашемъ ѡзыцѣ, прѣлагающе божь-
ствѣнаіа писанія отъ мѣногопрѣмѣдраго и хѣдожь-
нааго и зѣло скѣпааго ѡзыка елиньска въ нашъ ѡзыкѣ,
ихъже имена не чловѣкъ тѣкъмо вѣдома сѣтъ, нѣ въ
кѣнигахъ паче живыихъ богомъ написана сѣтъ, ихъ
послѣжде и лѣты и наказаніемъ и хѣдожьствомъ раз-
оумѣ елиньскааго ѡзыка, вѣште же добрыими дѣлы,
къ вечероу слѣньчѣнааго дѣне захода, седморичѣнааго
рекѣ вѣка и моюѣ жизни съконѣчаниа сълоучи сѧ и
мѣнѣ навѣкѣхъ мало грѣчѣскааго ѡзыка, толико, іе-
лико мошти разоумѣти скѣпость того и тѣжестъ прѣ-
лаганиа отъ оногo въ нашъ ѡзыкѣ. грѣчѣскыи бо ѡ-
зыкѣ ово оубо отъ бога испрѣва хѣдожьнѣ и пространъ
бѣстѣ, ово же и отъ различныихъ по врѣменѣхъ лю-
допрѣмѣдрѣцѣ оуѣхъштріенѣ бѣстѣ, нашъ же словѣнь-
скыи ѡзыкѣ отъ бога оубо добрѣ сътворіенѣ бѣстѣ,
по нѣже вѣса, іелика сътвори богъ, зѣло добра. нѣ оу-

лишениємъ любобоучениа любочѣстивѣиѣхъ слова мжжій хѣтвости, ꙗкоже онъ, не оудостои сѧ. колико оубо аште отъ оного навѣикохъ, не хотѣхъ коснѣти сѧ сжштинѣхъ паче мене, рекъше прѣлагати отъ грѣчьскааго ꙗзыка въ нашъ, по реченоуоумоу · вѣсочайшинѣхъ тебе не ишти, и глѣбочайшинѣхъ тебе не испѣтоуѣ, боѧ сѧ и оного, ꙗже пострадаша и въ вѣтѣсѣкмъ и въ новѣкмъ писанинѣ, иже прѣбвидаште дрѣзостѣнѣ смѣша божѣствѣнѣхъ прикоснѣти сѧ. нѣ обаче божѣствѣнѣимъ симъ мжжемъ прѣкосѣаштенѣимъ, глаголю митрополитомъ богосѣпаснааго града Гѣра коурѣ Θεодо-
 сиемъ прѣчѣстѣнѣимъ принжженѣ вѣхъ на прѣвжде-
 ние, и въ лѣпотѣ мѣнѣ бѣ таковоуоумоу мжжоу отъ ангѣлѣ по величѣкмъ Дионисии посѣѣштеніе приѣмлю-
 штоуоумоу безъ расжждениа повинѣти сѧ, сѣ бо истинѣнѣ божій чловѣкъ, аште и кѣто дроугѣй. житіе бо сладѣко слышати сѣ имѣаше, сѣпаситѣльно же подражати и поль-
 зьно, не тѣкъмо бо ꙗзыкѣ въ оученинѣ имѣаше пользынѣ, нѣ и житіе мѣного мѣножае подражаѣштинѣмъ поль-
 зьно, паче же подоваеѣтъ ми истинѣноуе рѣшти · ꙗлико ꙗ-
 зыкѣ оубо вѣниегда глаголати неоуподоваѣемъ имѣаше, толико и житіе вѣниегда творити непостижимо, вѣсегда
 бо и присѣно по апостолоу задѣнаѧ оставѧѧ, на прѣ-
 дѣнаѧ дѣѧниѧ видѣниѧ простирааше сѣ. и сице свѣт-
 лоуе любочѣстия и любобоучениа и прѣмждрости въ коу-
 пѣ сѣ милостѣниѣѣ имѣаше, ꙗко не мѣнозѣхъ вѣти
 вѣторѣй. и сице ономоу блаженоуоумоу си и ина не ма-
 ла ꙗлика, кѣ богоуоуждению приходаштоу, и мѣногѣ
 симъ собоѣ дѣланѣимѣи оучаштоу. азъ же не продрѣз-

нжвѣ ниже на своѣхъ крѣпость слова и разоума надѣя
 са, не бѣди то, нѣ сими, ꙗкоже рѣхъ, понжженъ бывъ
 и на того богоумолитѣльнѣиша и сватѣиша молитвы на-
 дѣя са, почухъ и прѣложихъ сватааго Дионисия Пре-
 опагита съ поспѣшениємъ и ексодомъ или отъкоупомъ
 сего сватааго ми владѣты и застѣпника. и ина прѣ-
 жде сего прѣложихъ, и по семь, ꙗлика всесшѣдрѣиша сва-
 тѣиши ѿ него молитвами дастъ богъ. боѣ же са рѣшти,
 ꙗко азъ прѣложихъ сватааго Дионисия, аште и прѣло-
 жихъ ѿ него, съмаштрѣиша непостижимѣиша немалѣиша высотѣхъ
 богословныи и сватааго крайниѣиша прѣмѣдрость, и тѣиша
 своихъ грѣховъ добрѣ съвѣды. кѣниѣ же сиѣ, сва-
 тааго Дионисия глаголю, въ добра оубо врѣмена почухъ,
 ꙗгда божѣствѣиша оубо црѣкѣви и Сватааи Гора раѣви
 подовѣнѣиша цвѣткахъ, ꙗкоже нѣкъи садъ при источѣни-
 цѣхъ присно напаяемъ. съврѣшихъ же тѣ въ зѣлѣи-
 шее въскхъ зѣлѣиныхъ врѣменъ. кѣгда; ꙗгда огнѣи
 богъ христѣианы западѣиныхъ странъ. и подвиже де-
 спотъ Оуглѣша вса сръбѣскѣиша и грѣчѣскѣиша воѣи и
 врата своѣго Балѣкашина краѣи и нѣи вѣлѣмѣиша мѣ-
 ногы нѣкъде до шести десѣтъ тысячѣи избранѣи вой-
 скы, и пондоша въ Македонѣи на изгнание Тоурѣкѣи,
 не сѣдивѣише, ꙗко гнѣвоу божѣиу никѣтоѣи мошѣи
 противѣи стати. тѣхъ оубо не изгнаша, нѣ сами отъ
 ниѣхъ оубиѣи бѣиша, и тамо кости ниѣхъ падоша, и не-
 погребѣи прѣбѣиша, и мѣного мѣноѣство ови въ
 острѣи мѣча оумрѣиша, ови же въ запѣкѣиение вѣдени
 бѣиша, нѣциѣи же и гонѣиживѣише придоша. и толика
 нѣжда и зѣлолютиѣи обѣиша вса градѣи и странѣи запа-

дѣнѣша, ѣлики ни же оуши слышаша ни же очи видѣ-
ста. по оубиенни же мѣжа сего храбраго, деспота Оу-
глюша, просыпаша сѧ Изманиѣтѣне и полетѣша по
всей землѣ яко пѣтица по въздоуху, и овѣху оубо
отъ християнъ мѣчемъ закалааху, овѣху же въ заплѣ-
неніе отъвождааху, а оставшихъ смръть безго-
дна пожа, отъ смръти же оставшихъ гладомъ погоу-
бленіи быша. таковъ бо гладъ бысть по всемъ стра-
намъ, яковъ не бысть отъ сѣлозенія мироу, ни же
по томъ, Христе милостиве, да бждеть, а нхъже гладъ
не погоуби, сихъ попоущеніемъ божіемъ вѣщи но-
шתיхъ и дѣний нападающе сѣнѣдааху. оубы, оуми-
ленъ позоръ бѣ видѣти. оста земля вѣхъ добрыхъ
поуста и людий и скотъ и нѣхъ плодовъ, не бо бѣ
кѣнѣза ни вожда ни наставника въ людехъ ни изба-
вляющаго ни спасающаго, нѣ вса исплѣниша
сѧ страха изманиѣтскаго, и сръдѣца храбрая добль-
ствыныхъ мѣжний въ женъ слабѣйшаа сръдѣца прѣло-
жиша сѧ. въ то бо врѣмя и плѣма сръбьскыныхъ го-
сподъ, седмъ мѣнѣхъ родъ коньць приять. и въ исти-
нѣхъ тѣгда оублажааху живи прѣжде оумръшихъ, и вѣ-
роуйте ми, не азъ, иже невѣжда по всемъ іесмъ, нѣ и
онъ прѣмѣдрый въ Єлинѣхъ Ливаніе не бы могъ пи-
саниемъ прѣдѣставити нѣжда, яже постиже хрести-
яны западныхъ странъ. хоташей же оубо прѣписо-
вати и прочитати снѣхъ кѣнигъ, милостиви и незазорли-
ви бждѣте, молю сѧ, моею оума немошти и недостатъ-
коу, и сами, по нѣже и вы, чловѣци и чловѣчьскимъ
подълежаще, трѣбоуете милости отъ бога и про-

штении отъ чловѣкъ, проштению своему и мене съпо-
добляйте, оу бога испрашаѣште оставленіе бездѣлк
моего окамянства грѣхомъ.

И има же въ иноцѣхъ мене хоудаго аште хоште-
ши оувѣдѣти, начало томоу ієсть осморичное число,
срѣда же двосьтѣное и прѣвое, коньць же десѣтоіє съ
іедининымъ наконьчаваієть. лѣто же тѣгда течааше ше-
ститысѣштьное осмисѣтѣное седмь десѣтъ и девѣтоіє,
инѣдикѣтионѣ девѣтѣй. давѣшоуоумоу же благоуоумоу
богоу и начати си и съврѣшити благоизвольтѣшоуоумоу
слава, чѣсть и поклоняніе въ бесконьчѣныа вѣкы.
аминѣ.

XIX. Изъ Карѣлама и Иосафа.

Инѣдийска глаголіємаа страна далече оубо отъсто-
ить Егюпѣта, велика сѣшти и мѣногочловѣчна: обѣ-
ходима же ієсть моріємъ и пѣчинами, по ѣимѣже и ко-
раблѣи ходѣтъ въ егюпѣтѣскыа части: по соуху же
привлѣжаієтъ са къ прѣдѣломъ перѣсѣскыимъ, иже дре-
вліє оубо идолѣ неистовѣства омрачиша са тѣмоѣ, до
коньца оскврѣнієни сѣште и безаконьныихъ прилежаште
дѣлѣхъ. ієгда же ієдинородьный сынѣ божин, сый въ
мдрѣ отъчи, своего създаниа не трѣпа зрѣти грѣхомъ
порабоштена, о семъ своимъ милосрѣдіємъ прѣклоѣ
са, яви са чловѣкъ по насъ развѣ грѣха, тѣгда и свѣ-
штеный Ѳома въ инѣдийскѣхъ странѣхъ посѣланѣ бѣетѣ,
проповѣдаѣ имѣ съпасѣнѣхъ проповѣдѣ. богоу же по-
спѣхѣствоѣвшѣоу и слово оутвѣждаѣшѣоу посѣдѣ-

ствоуѣштиними знаменни вѣсовьска оубо тѣма отъгна-
 на вѣстѣ, и идольскыи хъ же трѣбишѣ и мръзостин
 измѣнишѣ сѧ къ несѣблазньнѣй приложишѧ сѧ вѣрѣ, и,
 тако апостольскама прѣтворѣшѣ сѧ рѣжкамѧ, Христови
 крѣштеннѣемъ присвоишѧ сѧ, и, еже по части прило-
 жениемъ възраштаемѧ, прѣспѣваахъ въ непорочнѣй
 вѣрѣ, црѣкѣви же по вѣсѣмъ странамъ съзидаахъ. по
 нѣже и въ Сгоупѣтѣ начахъ монастыри съставляти
 сѧ и мѣнишьска събирати сѧ мѣножьства и тѣхъ до-
 бродѣтели и анѣлоподобнааго жития слава прѣдѣ-
 лы всевѣселѣеньскыа до конца достизашѣ, и въ инѣ-
 дийскѣхъ странѣхъ донде, на таковѣ ревность и си хъ
 въздвиже, ꙗкоже мѣногомъ, оставльшемъ миръ, оти-
 ти въ поустыниа и въ мрътвынѣ тѣлеси житиѣ въ-
 сприяти бесплѣтныи хъ. и тако добрѣ имѣштамъ
 вештемъ, и ꙗкоже рещи, златы крилы на небеса
 мѣногомъ възлѣтаѣштемъ вѣста нѣкый цѣсарѣ въ
 странѣ той, Явенирѣ нарицаемъ, великѣ оубо богатъ-
 стомъ и силоѣ и на противныа повѣдоѣ, храбрьскѣ
 въ бранехъ, и величствомъ тѣла коупно же и лица кра-
 сотоѣхъ славишѣ, вѣсѣми же мирьскыими и въ скорѣ
 оубадаѣштиними довлѣстѣми хвала сѧ, доушевноѣ
 же ништетоѣхъ обѣятъ сѧ и мѣногыими зѣлыими по-
 давлѣемъ, елиньскыа части сѧ и зѣло о вѣсовь-
 стѣй и идольскѣй прѣлѣсти пекы сѧ. съ же въ мѣно-
 зѣ пишти и наслаждени сладѣкыи хъ и краснѣи хъ
 живѣи и ничѣсоже отъ похотий своихъ лишаѣ сѧ, еди-
 но имѣашѣ прѣсѣцаѣштинѣ веселѣнѣ ѣго и печальми по-
 ражаѣшѣ доушѣ ѣго, вѣштадѣнъ бо вѣ. поустѣ ко

съ дѣтѣи попеченіе имѣаше мѣного, како таковааго
 раздрѣшилъ сѧ бы съжа и чадомъ нареклъ сѧ отъць,
 вештъ мѣногымъ прѣсладъка. такъ оубо бѣаше цѣ-
 сарь и сицевъ имъ воляж. прѣславный же родъ хри-
 стианскый и мѣнишская мѣножества ни въ чѣтоже
 положше воляж цѣсаревъ, и не боаште сѧ отънждѣ
 прѣштениа іего прѣспѣваахъ благодѣтижъ христовоѣ,
 мѣножество паче словесе въздраштажште. и сего ради
 мѣнози, мѣнишскый чинъ изволивше, всѧ оубо сж-
 штаа съде красна отъмѣтаахъ, іединно же тѣкъмо
 имѣахъ желаніе, на благовѣріе, и за Христа съмръти
 жадаахъ, и тамо сжштааго желаахъ блаженства. про-
 повѣдаахъ оубо не съ страхомъ нѣкыимъ или покрѣв-
 ниємъ, не и зѣло благодаръзновенно божіе съпасное
 има, и ничѣтоже, тѣкъмо Христосъ въ оустѣхъ имъ
 бѣаше. отъ толѣ мѣнози, сладъкоіе то оученіе въс-
 примъше, горькыа оубо прѣлести отъстѣпаахъ тѣмъ,
 и къ сладъкоуоумоу и истинноуоумоу свѣтоу прилагаахъ
 сѧ, ѧкоже нѣкыимъ отъ славныхъ и отъ бояръ-
 скааго съвѣта сжштимъ всѧ оставати житійскыа
 таготы и прочіе бѣвати мѣнихомъ. цѣсарь же, ѧко
 слыша такова, гнѣва мѣнога исплънивъ сѧ и яростижъ
 раждегъ сѧ повелѣніе въ тѣ часъ написа, всѧкого
 христианина нждити отъврѣшти сѧ благовѣріа. тѣмъ
 новы оубо на ны мжкы промышлааше и строааше,
 новы же образы съмрътны прѣштааше имъ, и пи-
 сання по всѣмъ странамъ, сжштимъ подъ ѧимъ,
 посылааше кѣназемъ и владѣикамъ, мжкы на благо-
 вѣрныа и заколенна неправдыа написана имѣшта.

БОЛѢМИ ЖЕ ПАЧЕ ИНѢХЪ ХРИСТИАНЪ НА МѢНИШСКОМЪ
 ОБРАЗѢ ИРА СЯ ВРАЖДЕБНЫМЪ БРАТѢ НА НЯ ВЪЗДВИЖЕ.
 ТѢГДА ОУБО И МНОЗИ ОТЪ ВѢРНЫИХЪ ПОМЫШЛЕНІ-
 ЕМЪ КОЛѢБАЮХЪ СЯ, НИИ ЖЕ, МЖКЪ НЕ МОЖШЕ ТРѢПѢ-
 ТИ, КЪ БЕЗАКОННОМУ ОУМОУ ЕГО ПРИЛАГАЮХЪ СЯ ПОВЕЛѢНІЮ.
 МѢНИШСКАГО ЖЕ ЧИНА ВЛАДЫКЪ И СТАРѢЙШИНЫ ОВИ
 ОУБО, ОБЛИЧАЮШЕ БЕЗАКОНІЕ ЕГО, МЖЧЕНІЕМЪ ПРИМАЮ-
 ШЕ КОНЬЧИМЪ БЕСКОНЬЧНАГО ПОЛОУЧИША БЛАЖЕНСТВА,
 ДРОУЗИ ЖЕ ВЪ ПОУСТЫНЯХЪ И ВЪ ГОРАХЪ КРЫМАХЪ СЯ,
 НЕ БОЯЗНИМЪ ПРѢШТЕННЫХЪ МЖКЪ, НЪ СТРОЕНІЕМЪ НѢ-
 КЪНЫМЪ БОЖЕСТВЕННЫМЪ. ТАКОВѢИ ОУБО ТѢМЪ ИНДІЙ-
 СКЫМЪ СТРАНѢ ДОСТИГШИ И ВѢРНЫИМЪ ОТЪ ВЪСЯДОУ
 ПРОГОНИМОМЪ, НЕЧѢСТИИ ЖЕ ПОБОРНИКОМЪ ВЪЗМАГАЮ-
 ШЕМЪ, КРѢВЬМИ ЖЕ И ПАРЮМЪ ЖРѢТВЕНОМЪ И САМОМУ
 ВЪЗДОУХОУ ОСКВРѢНІЮМОУ, ЮДИНЪ ОТЪ БОЛШЕ ЦѢСА-
 РЮВЪ, ВОЕВОДА СЫ СЯНОМЪ, ДОУШЕВНОМЪ БѢДРѢСТИМЪ,
 ВЕЛИЧЕСТВОМЪ ЖЕ И КРАСОТОМЪ И ВЪСѢМИ ИНѢМИ ДОБРОТА-
 МИ, НИИЖЕ ВИДѢ ТѢЛЕСНЫИ И ДОБЛЕСТЬ ДОУШЕВНАГО
 МЖЖЕСТВА ОБРАЗОВАТИ СЯ ОБЫЧАИ ИМАТИ, ИНѢХЪ ВЪСѢХЪ
 БѢКАШЕ ПРѢБОЛІИ. СЯ ОУБО НЕЧѢСТИВОЕ ОНО ПОВЕЛѢНІЕ СЛЫ-
 ШАВЪ, РАДОВАТИ СЯ РЕКЪ СОУІЕТЫНѢИ СЕЙ И ДОЛОУ ВЛѢКЖ-
 ШТИИ ПИШТИ И СЛАВѢ, КЪ МѢНИШСКОМЪ ЛИКОМЪ СЕБЕ
 ПРИМѢСИ, ПРИШЛѢЦЬ БЫВЪ ВЪ ПОУСТЫНѢИХЪ МѢСТѢХЪ,
 ПОШТЕНІЕМЪ ЖЕ И БѢДѢНІЕМЪ И БОЖЕСТВЕННЫХЪ СЛО-
 ВЕСЪ ПРИЛЕЖНЫИМЪ ПООУЧЕНІЕМЪ ЧОУВѢСТВА ДОБРѢ ОЧИ-
 СТИВЪ И ДОУШѢ ПРѢМѢНИВЪ ОТЪ ВЪСАКОМЪ СТРАСТНЫИ
 ЛЮБѢВЕ БЕСТРАСТІИ СВѢТОМЪ ОЗАРЯШЕ. ЦѢСАРЬ ЖЕ СЕГО
 ЗѢЛО ЛЮБА И ВЪ ЧѢСТИ ИМѢЯ, ЯКО СЛЫША ТАКОВА, ПО-
 БОЛѢ ОУБО ДОУШЕЖ О ЛИШЕНІИ ДРОУГА, И РАЖДЕЖЕ СЯ

гнѣвомъ болюшемъ на мѣнихѣхъ. и на вѣзисканіе іего
всѣждоу посѣла, и, ѿкоже рѣшити, всакѣ камень по-
движе, ѿкоже бѣ того обрѣсти. посѣлании же на вѣзис-
каніе іего, по вѣрѣмни мѣнозѣ, ѿко слышаша того
въ поустыниахѣ жилиште имѣшта, испытавъше и
имѣше іего цѣсаріевоу прѣдѣставиша сѣдиштоу. ви-
дѣвъ же іего цѣсарь въ тако оубозѣ и жестоцѣ и де-
велѣ ризѣ, нѣкъгда свѣтлааи ризааи облѣченааго и
въ мѣнозѣ живѣштааго пишти, исхоудѣвъша и оу-
вадѣша жестокиаи постыническыаи прѣвѣваниемъ,
печали коупно и гнѣва наплѣни са, и отъ обою сло-
во съмѣсивъ рече къ нѣмоу: о неразоумне и оумо-
врѣдѣне, чѣсо ради прѣмѣниахъ іеси чѣсть срамотоѣ
и свѣтаѣж славѣ безобразныаи симъ видомъ; прѣ-
вопрѣктольниаъ сѣи моего цѣсарѣства и прѣвѣый во-
евода моегоа силы, и грааиште дѣтемъ себе сѣтвориахъ
іеси, моѣж дружьбѣж и дрѣзновеніе въ забѣтъ по-
ложи далече, и ни своихъ чадѣ въ милость пріимахъ
іеси, богатѣство же и всѣж грѣдѣниѣ житийскѣж ни въ
чѣтоже вѣмѣниахъ таковоѣ бѣшѣстие паче прѣкрасѣ-
ныа славѣ изволиахъ іеси, да чѣто ти бѣдетъ; или
чѣто отъ тѣдоу приобращѣши, ѿко паче всѣхъ во-
говъ же и чловѣкѣ глаголюемааго Исоуса почѣахъ іеси и
жестокоѣ то и бѣсовскоѣ прѣвѣвание паче сладѣ-
кыиахъ и красѣныиахъ прѣсладѣкааго житиа; си слы-
шавъ божи чловѣкѣ онѣ, радостѣнѣ коупно и тихѣ
отъвѣштаааше: аште о словеси сѣтазати са хоште-
ши съ мѣноѣж, о цѣсарю, врагы своиа отъ срѣдѣ
сѣдишта отъжени, и тѣгда отъвѣштаѣ ти, о ниѣже

аште въпросиши оувѣдѣти · тѣмъ бо съ тобоюж сж-
 штемъ никоеже мѣнѣ къ тебѣ слово. свѣнѣ же словесе
 мжчи, заколи, твори, ѡеико хоштеши · мѣнѣ бо миръ
 распатъ сѧ и азъ мирови, рече мой оучитель. цѣсарѣви
 же рекъшоу · и кѣто сжтъ врази ти, ѡже отъ срѣдѣ
 отѣгнати повелѣваѣши; рече кожнѣ чловѣкъ · гнѣсть и
 желаниѣ · си бо искони съпоспѣшника ѣстъствоу отъ
 съдѣтеля сътворѣна бѣста, и нынѣ такожде имата
 въ живжштинѣхъ не по плѣти, нѣ по доухоу · въ васъ
 же, иже отѣнждѣ плѣтъ ѣсте, ничѣсоже имжште доу-
 ховѣнааго, противѣника ѣста, и вражнѣ и сжпостатѣноѣ
 дѣло съдѣваѣта. да отѣстжпѣта оубо си отъ тебе
 днѣсь, да сѧдѣта же съ тобоюж на послоушаниѣ глаго-
 лѣмѣныхъ и на сждѣ съмыслѣ и правѣда.

XX. Изъ шестодѣний съпѣсанааго Иоаномъ екѣсарѣхомъ.

Чѣто краснѣе, чѣто ли и слажде боголюбѣцемъ,
 иже по истинѣ жадажтъ жизни вѣчнѣнѣмъ, нежели при-
 сѣно бога не отѣстжпѣти мыслиж и поминати ѣго до-
 брыѣ твари. ѡко се и ты, господи мой цѣсарю, сла-
 вѣнѣый Симеоне христовѣче, не прѣстаѣши възискаѣи
 повелѣнѣи ѣго и тварѣи, хотѣ сѧ ими красити и слави-
 ти. тако бо и въ насъ обычай бѣваѣтъ · ѣгда видѣтъ
 рабѣ приазнивѣый господина своѣго добро чѣто сътвори-
 ша, то не тѣчиж самъ бѣ хотѣлѣ, ѣдинѣ вѣдѣ, ра-
 довати сѧ и красити сѧ, нѣ, аште ѣстъ лѣзѣ, хотѣлѣ

бѣ, да и мирѣ слышитѣ. ꙗкоже бо питиѣ и ѿдѣниѣ насыщаѣшѣ сѧ роумѣни бѣваѣхѣ и свѣтлѣи и веселѣи, то колико паче, иже сѧ кормитѣ мыслѣми, на божниѣ дѣла възираѣи и красѣ сѧ ими, хотѣхѣ бѣ, да бѣша и инѣи вѣдѣли и прильпѣли ихѣ, тацѣи же вѣдѣхѣ, ꙗкоже писаниѣ глаголюхѣ: перѣи въздрастѣхѣ ꙗко орѣли, тешѣи имѣхѣ и не троудѣи сѧ, радость бо ни троудѣи вѣстѣи, и крилѣи раститѣ. и како не хотѣхѣ радовати сѧ възискаѣхѣшѣи того и разоумѣхѣхѣ, кого дѣла сѧ ꙗсть неко слѣпѣцѣмѣ и звѣздами оукрашено; кого ли ради земли садомѣи и джебравами и цвѣтомѣи оутворѣена и горами оуваста; кого ли дѣла морѣи и рѣкѣи и всѣи воды рѣками исплѣненѣи; кого ли дѣла само то цѣсарѣство оуготовано; таче разоумѣхѣхѣ, ꙗкоже не иного никогоже цѣкѣи нѣ тѣхѣ, како сѧ не имѣхѣ радовати, ни веселѣи; къ томоу нѣжда тѣмѣи и сѧ помѣслѣи: кацѣмѣи сѣхѣ сами образомѣи сътворѣени; чѣто ли имѣ ꙗсть санѣи; на чѣто ли сѣхѣ позвани; како сѧ не имѣхѣ красити и радовати. сѣде же азѣ възпоминаѣхѣ, и всѣи шесть словесѣи съкратѣи въ малѣи проидѣи.

Сѣхѣ же словесѣи шести, господи мой, не о сѣбѣи мѣи ꙗсмѣи съставили, нѣ ово отѣ екѣсамера Бѣааго Василиѣи, истоваи словеса, ово же разоумѣи отѣ него въземляхѣхѣ, такожде и отѣ Иоана, а дроугое отѣ дроугѣиныхѣ, аште ꙗсмѣи чѣто почитали инѣгда. тако же ꙗсмѣи съплатили сѧ, ꙗкоже сѧ къто, мѣноуѣмѣи владыкоу, възхотѣхѣ бѣ храмѣи мѣмоу сътворити, не имѣхѣшѣи мѣмоу чимѣи сътворити, шѣдѣи бѣ къ богатымѣи съпросилѣи отѣ нихѣ, отѣ ового

мрамора, отъ дроугааго бръселиа, ти стѣны бы възградилъ, мраморомъ помостилъ, съ прошеніемъ отъ богатыхъ: а покрыти хоташтоу, не имжштоу противъ стѣнамъ тѣмъ и помостоу мраморкноуоумоу достойна покрова, лѣсж би съплетъ потонъ храмоу томоу сътвориалъ и покрывалъ и сламож и двѣри наплѣталъ пржтиемъ, такъ затворъ сътворивъ: сице бо достонть не имжштоуоумоу въ домоу своємъ ничьсоже, сице бо юсть ништий нашъ оумъ. да не имъ въ домоу своємъ ничьсоже, стоуждимъ възгради словеса си, приложи же и отъ ништааго домоу своего, нъ акы сламж и лѣсинны словеса своа.

Икоже смръдъ и ништь чловѣкъ и странънъ, пришкдъ изъ далече къ прѣворамъ кънажоу двороу, и видѣвъ ѿ дивить сѧ, и пристжпивъ къ вратомъ чоудить сѧ въпрашаѧ, и жтръ въшьдъ видить на обѣ странѣ храмы стояшта, оукрашенны каменіемъ и дрѣвомъ испсаны, и проче въ дворыцъ въшьдъ и оуэрѣвъ полаты высокы и црѣкѣви издобренны безъ года каменіемъ и дрѣвомъ и шаромъ, изъ жтри же мраморомъ и мѣдиж, серебромъ и златомъ, таче не вѣды, чьсомъ приложити ихъ, не бо юсть видѣлъ на своѣй землѣ того, развѣ хызы сламыны оубогъ, ти акы погоубивъ си оумъ чоудить сѧ имъ. тоунъ аште сѧ прилоучить юмоу и къназа видѣти, сѣдашта въ срацѣ висьромъ покыданѣ, гривнъ цатавж на выи носашта и обржчи на ржкоу, поасомъ вълѣръмитомъ поасана, и мьчъ златъ при бедрѣ висаштъ, и оба полы юго колырты сѣдашта въ златухъ гривнахъ и поасѣхъ и обржчехъ, ти аште юго

кѣто въпрашаєтъ, възвращѣша сѧ на своиѣ земли,
 рекы чѣто видѣ тамо; речетъ не вѣдѣ, како въ сѣпо-
 вѣдѣ того, свои въ вѣстѣ очн оумѣлѣ достойнѣ чоу-
 дити сѧ красотѣ. такожде и азъ не могъ достойнѣ тоѣ
 доброты и чина съказати, нѣ самъ къждо васѣ очима
 платѣнныма видѣ и оумомъ беспѣтънныма размы-
 шляѣ паче сѧ можетъ извѣстѣнѣ чюдити, свои бо очн
 никомоуже не лѣжете, аште и тѣ сѧ дроугонци блазни-
 те, нѣ окаче тѣ извѣстѣнѣи иестѣ иного. видѣ бо
 небо оутвориєно звѣздами, слѣнцемъ же и мѣсѣцемъ,
 и земли злѣкомъ и дрѣвомъ, и моріє рѣками всѣхъ ска-
 ми испѣнєно, вѣсѣромъ же и златы роунесы пинѣскы-
 ми, пришѣдѣ же къ чловѣкоу, и оумъ си акы погоубѣлѣ
 чоудѣ сѧ, и не домышлѣ себе, въ колѣ малѣ тѣлѣ то-
 лика мѣсль, обидѣшти всѣхъ земли и вѣше небесѣ
 възидѣшти. кѣде ли иестѣ привѣзанѣ оумъ тѣ; како
 ли изидѣ изъ тѣла прондѣтъ кровѣ насобѣѣ, прондѣтъ
 въздоухъ и облакы минетъ, слѣнцѣ и мѣсѣцъ и всѣ
 помы и звѣзды, етирѣ же и всѣ небеса, и томъ часѣ
 пакы въ тѣлѣ сѧ своємъ обратѣтъ; кѣнма крилома
 възлетѣ; кѣнмъ ли пѣтемъ прилетѣ; не могъ ислѣди-
 ти. нѣ тѣчиѣ се вѣдѣ решти съ Давѣдомъ. оудивн сѧ
 вѣдѣнїє твоє мѣноѣ, оукрѣпѣ, не възмогъ противѣ
 ємоу, възвесѣл ма, господи, твариѣ своєѣ, и дѣ-
 ломъ рѣкоу твоєю въздрадоуѣ сѧ, ꙗкоже възвеличиша
 сѧ дѣла твоѧ, господи, всѣ прѣмѣдростнѣ сътвори.
 Да изведѣтъ земли доушѣ живѣ скота и звѣри и
 гада. разоумѣѣ глаголѣ божїи по твари текѣшѣ, и
 тѣгда начнѣ и до нѣнѣ дѣйствиѣ и до конѣца про-

XXI. Чръноризца и прозвѣтера Иона Дамаскинѣска слово о правѣи вѣрѣ.

кѣнига вѣторая. глава. а.

И вода же єдина отъ вештий єсть отъ четырь, тварь божия прѣдобра. вода єсть стоухїе мокро и стоудено, тажько и долоуперико, оудобѣ разливаемо. тж же поминають божѣствьное писанїе глаголю: и тѣма бѣаше врѣхоу бездѣны, и доухъ божии ношааше сѧ врѣхоу воды. бездѣна бо ино ничѣтоже нѣсть, нѣ вода мѣнога, ꙗже коньць недовѣдомъ чловѣкомъ. въ начало оубо вода плавааше по всей землїи. прѣжде же сѣтвори богъ тврѣды разлжчаштж по срѣдѣ воды, ꙗже врѣхоу тврѣди, и воды, ꙗже подѣ тврѣднѣ: по срѣдѣ бо бездѣны водьныѧ оутврѣди сѧ владѣчїемъ повелѣнїемъ: того дѣлѣма и тврѣды нарече богъ быти, и бысть. чѣсо ли радиѣма врѣхоу тврѣди богъ положи водж; сѣньчѣнаго ради и етерѣскаго теплотѣнаго иждѣжениѧ: лѣнїе бо по тврѣди етирь простре сѧ, и сѣньце же и лоуна съ звѣздами на тврѣди сжтѣ. да аште бы не надѣлежала вода, изгорѣла бы отъ теплоты тврѣды. таже повелѣ богъ сѣкоупити сѧ водамъ въ сѣньмъ єдинѣ. єдинѣ же сѣньмъ глаголати, не мѣнїть въ єдино мѣсто сѣверати сѧ имъ, се бо по томъ глаголють: и сѣньмы водьныѧ наричетъ моря, нѣ коупно особѣ отѣлжченамъ отъ земли быти водамъ слово ꙗви. сѣбраша сѧ оубо воды въ сѣньмы

своѣмъ, и ѣви сѧ соуша. отъ тѣдоу двѣ морѣ, иже
 Егѣптъ обиходите, по срѣдѣ бо тѣ двою морю ле-
 житъ: състависте сѧ различь пѣчинны и горы и остро-
 вы и отокы имѣшти, и ажкы различныи обѣдрѣжа-
 шти, египѣлы же и акѣтты. египѣлы бо сѣхъ краи пѣсѣча-
 ны, акѣтты же стѣкны камѣкны и припрѣвѣ глѣвинѣхъ
 имѣшта. такожде и ѣже ѣсть морѣ на вѣстоцѣхъ, ѣже
 сѧ речеть инѣдичьско, и сѣверьное, ѣже сѧ речеть
 каспійско, и ѣзера отъ тѣдоу сѧ съвраша. ѣсть
 оубо океанъ ѣко и рѣка обѣходашти всѣхъ землѣхъ, о
 немъже рече, ѣкоже мѣкнѣ мѣкнѣ сѧ, божѣствоное
 писаніе, ѣко рѣка исходить изъ породы, пивѣхъ и
 сладѣхъ водѣхъ имѣшти. та подіаетъ моріемъ водѣхъ,
 ѣже въ моріхъ моудѣшти и стоѣшти непостѣпна,
 горька бѣваетъ, слѣнѣцоу присѣно тѣнѣчайшіе сѣнима-
 ѣштоу смрѣчи. имъже и облаци сѧ съставляѣхъ, и
 дѣждеве бѣваѣхъ, цѣждениемъ сладѣшти сѧ водѣ.
 та и въ чѣтѣри рѣкы разиде сѧ: има ѣдиной Фисонъ,
 си ѣсть Ганѣгисъ инѣдичьскый, и има дроузѣй Гионъ,
 та ѣсть Нилъ, иже отъ Еднопиѣ въ Егѣптъ прихо-
 дить, и има третии Тигръ, и има чѣтвертѣй Ефратъ.
 сѣхъ же и ины мѣногы и великы рѣкы, ѣже овѣ въ
 морѣ вѣливаѣхъ сѧ, овѣ въ землѣхъ пониѣхъ. обаче и
 всѧ землѣхъ скважнѣта ѣсть и врѣтѣпѣва, ѣко нѣкѣхъ
 жнѣхъ имѣшти, имиже изъ моря приѣмѣхъшти водѣхъ
 источѣнѣкы изводить. противѣ же творитѣоу земѣноу-
 оумоу и источѣнѣкѣ вода бѣваетъ: цѣдитъ бо сѧ и
 иждимаѣтъ сквозѣ землѣхъ морѣскаѣ вода, ти тако сла-
 дить сѧ: аште ли мѣсто, отъ нѣдоуже источѣнѣкѣ

исходить, лѹчить сѧ горькѧ или сланѧ, противѧ землѧи и вода исходить. тѣснѧшти же сѧ мѣногашѧи вода и нѣдѧми размѣштѧшти сѧ съгрѣвѧеть сѧ, да отѣ того самородѣннѣхъ теплицъ воды вѣсходѧтъ. божѧнѣмъ оубо повелѣннѣмъ ждоли вѣ землѧи сътвориша сѧ, ти тако вѣ сънѣмѣ сѧ съвѣкоупиша воды. отѣ тждоу и горы вѣыша. прѣвое оубо водѣ повелѣ богѣ извести доушѧ живѧ, и мѣже быти хотѣашѧ водоу и, иже вѣ начало поношѧшѧ сѧ по водамѣ, свѧтымѣ доухоу поновлѣннѣ чловѣкоу, тако бо свѧтѣй рече Босилѣ. изведе же животѣ великѣ и малѣ, китѣ, смокѣ, ры- бы вѣ водахѣ سموчимѣ и пѣтица крилатѣ. пѣтица- ми оубо сънѣмѧеть сѧ вода и землѧи и вѣздоухѣ. отѣ воды бо пѣтица вѣыша, по землѧи же ходѧтъ, а по вѣздоухоу парѧтъ. добротѣна же вѣштѣ вода и на мѣ- ного трѣбѣ, и скврѣнѣ чистило, не тѣчиѧ же плѣтънѣи нѣ, и доушевѣнѣи, аште приметѣ благодѣтъ Доухѧ Свѧтааго.

APPENDIX.

Monumenta frisingensia.

I. Glagolite po naz redka zloueza: Bose, gozpodi miloztiuvi, otze bose, tebe izpovuede vuez moi greh i zuetemu creztu i zuetei Marii i zuetemu Michaelu i unizem crilatcem bosiem i zuetemu Petru i uzem zelom bosiem i uzem musenicom bosiem i uzem vuernicom bosiem i uzem devuam praudnim i uzem praudnim, i tebe, bosu rabe, choku biti izpovueden uzeh moih greh. i vuerruiu, da mi ie, na zem zuete beusi, iti se na on zuet, paki se uztati na zodni den, imeti mi ie sivuot po zem, imeti mi ie otpuztic moih grechou. bose miloztiuvi, primi moiv izpovued moih grechou, ese iezem ztuoril zla po t den, po ngese bih na zi zvuet vuuraken, i bih crisken, ese pomngu ili ne pomngu, ili vuolu ili nevuolu, ili vuede ili ne vuede, ili u nepraudnei rote, ili u lsi, ili tatbe, ili zavui^zti, ili v uzmazi, ili v zinistue, ili ese mi ze tomu chotelo, emuse mi bi ne doztalo choteti, ili v poglagolani, ili zpe ili ne zpe, ili ese iezem ne zpazal nedela ni zueta vucera ni mega pozta; i inoga mnogoga, ese protiu bogu i protiu memu creztu. ti edin, bose, vuez, caco mi ie ga potreba vuelica. bose, gozpodi miloztivi, tebe ze mil tuoriv od zih postenih greh i od ineh mnozeh, i vuensih i minsih, ese iezem ztvoril; teh ze tebe mil tuoriv i zvetei Marii i vzem zvetim; i da bim na

zem zuete tacoga grecha pocazen vzal, acose ti mi zadenes, i acose tua milozt i tebe liubo. bose, ti pride ze nebeze, vse ze da v moku za vuiz narod, da bi ni zlo-deiu otel; otmi me vzem zlodeiem. miloztivui bose, tebe poronso me telo i mo dusu i moia zlovueza i me delo i mo vuoliu i mo vueru i moi sivuot. i da bim uzlissal na zodni den tuo milozt vueliu z temi, iese vzovues tvoimi vzti: pridete, otza mega izvuolieni, primete vuecsne vuezeli i vuecsni sivuot, ese v iezt ugotoulieno iz vue-ka v nuek. amen.

II. Ecce bi detd nas ne zegresil, te vueki gemu be siti, starosti ne prigemlioki, nikoligese petsali ne imugi, ni slzna teleze imoki, nu u vuęki gemu be siti. bo nese zavuiztiu bui nepriiazninu uvignan od szlauui bosigę, po tom na narod zlovuezki strazti i petzali boi-do, neimoki i bz zredu zemirt. i pagi, bratriia, pome-nem ze, da i zinouue bosi naresem ze, bo tomu ozsta-nem zich mirzeih del, ese sunt dela sotonina, ese tre-bu tuorim, bratra oclevuetam, ese tatua, ese raszboi, ese pulti ugongenige, ese roti, choise ih ne pazem, nu ge prestopam, ese nenauuizt. niz ce teh del mirzene pred bosima ozima. mosete po tomu, zinzi, uvideti i zami razumeti, ese bese priuuae zlouuezi u liza tazie, acose i mui gezim, tere nepriiaznina uznenauvidesse, a bosiu uzliubise. da bo tomu nine u circuvah ich clanam ze, i modlim ze im, i zesti ich pigem, i obeti nasse im nezem o zcepasgenige telez nasich i dus nasich. ti-gese mosem i mui este buiti, ecce tage dela nasnem de-lati, iase oni delase: oni bo lasna natrovuechu, segna

naboiachu, bozza obuiachu, naga odeachu, malomogoncka u ime bosie bozzekacho, mrzna zigreahu, stranna bod crovvi zuoge uvedechu, u timnizah i u zelezneh vvosich uclepenih bozcekachu, i u ime bosie te utessahu. temi, temi ti ze deli bogu briplisaze. taco, zinzi, i nam ze modliti tomuge vuirchnemo otzu gozpodi, dosda ni tamoge vzedli v zezarstuo suoge, ese iest ugotouleno iz coní do coní izvvolenicom bosiem. i gezm, bratria, bozuuani i bbgeni, egose ne mosem nikise liza ni ucriti, nicacose ubegati, nu ge stati pred stolom bosigem ze zopirnicom nasim, ze zlodgem starim, i gest ze pred bosima osima vzacomu zuoimi vzti i zuoim glagolom izbovuedati, ese ge na sem zuete chisto stuoril, *keždo* libo bodi dobro libo li zi zlo. da c tomu dini, zinzi, mu-zlite, ide necamoze vcloniti, nu ge pred bosima osima stati i zio prio imeti, iuse gezim bovvedal. Nas gozbod, zueti cruz, ise gest bali telez nassih i zpasitel dus nassih, ton bozzledine balouvanige pozledge pozstavv i ucazal ge, imse ze nam dozstoi od gego zavuekati i gemu ze oteti, preise nassi zesztoco stradacho, nebo ie tepechu metlami i pri nizse ogni pecsachv, i metsi tna-chu, i po lezv vuesachu, i selezni cliusi ge raztrgachu. a to bac mui ninge nasu praudnu vuerun i praudnv izbovuediu toie mosim ztoriti, ese oni to vuelico strastiu stuorise. da po tomu, zinzi, bosí raba prizzuause, tere im grechi vuasa postete, i im izpovvedni bodete grechov uuasih.

III. Jaz ze zaglagolo zlodeiu i uzem iego delom uzem iego lepocam; tose uueruiu u bog uzemogoki i

u iega zin i u zuueti duh, da ta tri imena edin bog goz-
 pod zuueti, ise zuori nebo i zemlo. tose izco iega
 milozti, i sce Mariae i sce Michahela i sce Petra i
 useh bosih zil i uzeu bosih mosenic i useh bosih
 zaconnik i useh zuetih deuuiz i uzeu bosih moki, da mi
 rasite na pomoki biti ki bogu moih grechou, da bim ci-
 sto izpouued ztuoril, i odpustic ot boga priel. bogu
 uzemogokemu izpouuede uze moie greche i sce Ma-
 rie, uzeu nepraudnih del i nepraudnega pomislenia, ese
 iezem uuede ztuoril ili ne uuede, nudmi ili lubmi, zpe ili
 bde, u zpitnih rotah, v lisnih resih, v tatbinah, u zni-
 cistve, u lacomztue, v lichogedeni, v lichopiti, u uzmaz-
 tue i u uzem lichodiani, ese iesem ztuoril protiuuo
 bogu od togo dine, po nese xpen bih, dase do di-
 niznego dine. togo uzego izpouueden bodo bogu i sce
 Marii i sco Laurenzu, gozpodi i uzem zuetim i tebe,
 bosu rabe. caiu ze moih grechou, i rad ze chocu
 caiati, elicose zimizla imam, eche me bouse postedisi.
 dai mi, bouse gozpodi, tuuoiu milozt, da bim nezramen
 i neztiden na zudinem dine pred tuima osima ztoial,
 igdase prides zodit sinuim i mrtuim comusdo po zuem
 dele. tebe, bouse miloztivui, poruso uza moia zlouuez
 i moia dela i moie pomislenie i moie zridze i moie telo
 i moi sinuot i moiu dusu. Criste, bosu zinu, ise iezi
 razil na zi zuuet priti, gresnike isbauuiti ot zlodeine
 oblazti, uchrani me ot uzega zla, i zpazi me v uzem
 blase. amen, amen.